

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

RAHAPOLIITIKA RAKENDAMINE EUROALAL

NOVEMBER 2008

ECB EZB EKT EKP

**EUROSÜSTEEMI
RAHAPOLIITILISTE
INSTRUMENTIDE JA
MENETLUSKORRA
ÜLDDOKUMENTATSIOON**

ET

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

2008. aastal on kõikidel Euroopa Keskpanga väljaannetel 10-eurose rahatähe motiiv.

RAHAPOLIITIKA RAKENDAMINE EUROALAL NOVEMBER 2008

EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISTE INSTRUMENTIDE JA MENETLUSKORRA ÜLDDOKUMENTATSIOON

© Euroopa Keskpank, 2008

Address

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

Postiaadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksamaa

Telefon

+49 691 3440

Koduleht

<http://www.ecb.europa.eu>

Faks

+49 691 344 6000

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas väljaandes esitatud sätted on kohaldatavad alates 1. veebruarist 2009.

ISSN 1830-2793 (elektroniline versioon)

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU ÜLEVAADE

- 1.1 Euroopa Keskpankade Süsteem 7
- 1.2 Eurosüsteemi eesmärgid 7
- 1.3 Eurosüsteemi rahapoliitilised instrumendid 7
 - 1.3.1 Avaturuoperatsioonid 7
 - 1.3.2 Püsivõimalused 9
 - 1.3.3 Kohustuslik reserv 9
- 1.4 Osapooled 9
- 1.5 Alusvara 9
- 1.6 Rahapoliitilise raamistiku muudatused 10

2. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD OSAPOOLED

- 2.1 Üldised kõlblikuskriteeriumid 11
- 2.2 Kiirpakkumiste ja kahepoolsete operatsioonide osapoolte valimine 11
- 2.3 Sanktsioonid osapoolte kohustuste rikkumise korral 12
- 2.4 Juurdepääsu peatamine või lõpetamine usaldatavusnormatiividele viidates või kohustuste täitamata jätmise korral 13

3. PEATÜKK

AVATURUOPERATSIOONID

- 3.1 Pöördtehingud 14
 - 3.1.1 Üldist 14
 - 3.1.2 Põhilised refinantseerimisoperatsioonid 14
 - 3.1.3 Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid 15
 - 3.1.4 Peenhäälustus-pöördoperatsioonid 15
 - 3.1.5 Struktuurilised pöördoperatsioonid 16
- 3.2 Otsetehingud 16
- 3.3 EKP võlasertifikaatide väljalaskmine 17
- 3.4 Välisvaluuta vahetustehingud 17
- 3.5 Tähtajaliste hoiuste kogumine 19

4. PEATÜKK

PÜSIVÕIMALUSED

- 4.1 Laenamise püsivõimalus 20
- 4.2 Hoiustamise püsivõimalus 21

5. PEATÜKK

MENETLUSED

- 5.1 Pakkumismenetlused 23
 - 5.1.1 Üldist 23
 - 5.1.2 Pakkumisoperatsioonide ajakava 24
 - 5.1.3 Pakkumisoperatsioonide väljakuulutamise 25
 - 5.1.4 Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine 26
 - 5.1.5 Pakkumiste jaotamise kord 27
 - 5.1.6 Tulemuste väljakuulutamise 30
- 5.2 Kahepoolsete operatsioonide kord 31
- 5.3 Arvelduskord 32
 - 5.3.1 Üldist 32
 - 5.3.2 Avaturuoperatsioonide arveldamine 32
 - 5.3.3 Päevalõpukord 32

6. PEATÜKK

KÕLBLIKUD VARAD

- 6.1 Üldist 34
- 6.2 Alusvara kõlblikkuse määratlus 34
 - 6.2.1 Turustatavate varade kõlblikuskriteeriumid 34
 - 6.2.2 Turustamatute varade kõlblikuskriteeriumid 37
 - 6.2.3 Täiendavad nõuded kõlblike varade kasutamisel 38
- 6.3 Eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistik 39
 - 6.3.1 Reguleerimisala ja osad 39
 - 6.3.2 Turustatavate varade kõrgetele krediidistandarditele vastavuse määramine 42
 - 6.3.3 Turustamatute varade kõrgetele krediidistandarditele vastavuse määramine 43
 - 6.3.4 Laenuatagatiste hindamissüsteemide vastuvõetavuskriteeriumid 45
 - 6.3.5 Laenuatagatiste hindamissüsteemide tulemusseire 48
- 6.4 Riskiohjemeetmed 48
 - 6.4.1 Üldpõhimõtted 48
 - 6.4.2 Turustatavate varade riskiohjemeetmed 50
 - 6.4.3 Turustamatute varade riskiohjemeetmed 52

6.5	Alusvara hindamispõhimõtted	53	6	Muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute pakkumiste jaotamine	29
6.6	Kõlblike varade piiriülene kasutamine	54	7	Riskiohjemeetmed	49
6.6.1	Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel	55	8	Lisatagatise nõuete arvutamine	52
6.6.2	Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused	55	9	Reservibaas ja kohustusliku reservi määr	60
6.7	Muudes vääringutes (v.a euro) nomineeritud tagatiste aktsepteerimine eriolukordades	56	10	Kohustusliku reservi hoiuste intressi arvutamine	62
7. PEATÜKK					
KOHUSTUSLIK RESERV					
7.1	Üldist	58	Joonised		
7.2	Asutused, kelle suhtes kehtib kohustusliku reservi nõue	58	1	Tavapakkumismenetluste tavapärase ajagraafik	24
7.3	Kohustusliku reservi kindlaksmääramine	58	2	Kiirpakkumismenetluste tavapärase ajagraafik	24
7.4	Reservihoiuste hoidmine	59	3	Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel	56
7.5	Reservibaasi aruandlus, kinnitamine ja kontrollimine	61	4	Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused	57
7.6	Kohustusliku reservi nõudele mittevastamine	62	Tabelid		
LISAD					
1	Rahapoliitiliste operatsioonide ja menetluste näited	65	1	Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid	8
2	Sõnastik	78	2	Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad	25
3	Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide ja rahapoliitiliste välisvaluuta vahetustehingute osapoolte valimine	89	3	Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad	33
4	Euroopa Keskpanga rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistik	90	4	Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad	40
5	Eurosüsteemi veebilehed	99	5	Kaudsed krediidi hinnangud euroala piirkondade ja kohalikest omavalitsustest ning avaliku sektori üksustest väljalaskjatele, võlgnikele ja garantidele, kellel ei ole reitinguagentuuri krediidi hinnangut	43
6	Menetlused ja sanktsioonid osapoolte kohustuste rikkumise korral	100	6	Turustatavate varade likviidsusklassid	50
7	Kehtiva katte loomine krediidi nõuetele	102	7	Kõlblike turustatavate varade suhtes rakendatavate turuväärtuse allahindluste tasemed	51
TAUSTINFOD, JOONISED JA TABELID					
Taustinfod					
1	EKP võlasertifikaatide väljalaskmine	17	8	I–IV klassi kuuluvate turustatavate vastassuunaliselt liikuva intressimääraga võlainstrumentide suhtes rakendatavate turuväärtuse allahindluste tasemed	51
2	Välisvaluuta vahetustehingud	18	9	Fikseeritud intressimaksetega krediidi nõuete suhtes rakendatavad turuväärtuste allahindluste tasemed	54
3	Pakkumismenetluste teostamise etapid	23			
4	Fikseeritud intressimääraga pakkumiste jaotamine	27			
5	Eurodes nomineeritud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamine	28			

LÜHENDID

CCBM	keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel
ECAF	eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistik
EKP	Euroopa Keskpank
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EMÜ	Euroopa Majandusühendus
ESA 95	Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem 1995
EÜ	Euroopa Ühendus
ISIN	rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber
RTGS	reaalajaline brutoarveldussüsteem
SSS	väärtpaberiarveldussüsteem
TARGET	üleeuroopaline automatiseeritud reaajaline brutoarveldussüsteem vastavalt suunise EKP/2005/16 määratlusele
TARGET2	üleeuroopaline automatiseeritud reaajaline brutoarveldussüsteem vastavalt suunise EKP/2007/2 määratlusele
UCITS	avatud investeerimisfondid

SISSEJUHATUS

Käesolevas dokumendis esitatakse operatsiooniline raamistik, mille eurosüsteem* on valinud ühtse rahapoliitika teostamiseks euroalal. Dokument moodustab osa eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra õiguslikust raamistikust ning on mõeldud eurosüsteemi rahapoliitiliste instrumentide ja menetluskorra ülddokumentatsiooniks, mille eesmärk on eelkõige pakkuda osapooltele teavet, mida nad vajavad seoses eurosüsteemi rahapoliitilise raamistikuga.

Ülddokumentatsioon ise ei anna osapooltele õigusi ega sea neile kohustusi. Eurosüsteemi ja selle osapoolte õiguslik suhe määratakse kindlaks asjakohaste lepingute või määrustega.

Dokument on jagatud seitsmeks peatükiks.

1. peatükis antakse ülevaade eurosüsteemi rahapoliitilisest operatsioonilisest raamistikust.
2. peatükis määratletakse eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide osapoolte kõlblikkuskriteeriumid.
3. peatükis kirjeldatakse avaturuoperatsioone,
4. peatükis aga osapoolte käsutuses olevaid püsivõimalusi.
5. peatükis kirjeldatakse rahapoliitiliste operatsioonide tegemisel rakendatavat korda.
6. peatükis määratletakse rahapoliitiliste operatsioonide alusvara kõlblikkuskriteeriumid.
7. peatükis tutvustatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi.

Lisades on esitatud rahapoliitiliste operatsioonide näited, sõnastik, eurosüsteemi valuutaturul teostatavate sekkumisoperatsioonide (interventsioonide) osapoolte valiku kriteeriumid, Euroopa Keskpanka raha- ja pangandusstatistika aruandlusraamistiku tutvustus, eurosüsteemi veebilehtede loetelu, osapoolte kohustuste rikkumisel rakendatavate menetluste ja sanktsioonide kirjeldus ning täiendavad õiguslikud nõuded kehtiva katte tagamiseks krediidinõuetele, mida kasutatakse eurosüsteemis tagatisena.

* EKP nõukogu on otsustanud hõlmata terminiga „eurosüsteem” Euroopa Keskpankade Süsteemi neid osi, mis täidavad tema põhiülesandeid, s.t Euroopa Keskpanka ja kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpanku.

I. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU ÜLEVAADE

I. PEATÜKK

Rahapoliitilise raamistiku ülevaade

1.1 EUROOPA KESKPANKADE SÜSTEEM

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS) koosneb Euroopa Keskpangast (EKP) ja Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide keskpankadest.¹ Euroopa Keskpankade Süsteem tegutseb kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga (asutamisleping) ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga (EKPSi põhikirj). Euroopa Keskpankade Süsteemi juhivad EKP otsuseid tegevad organid. EKP nõukogu vastutab rahapoliitika väljatöötamise eest ning EKP juhatus on volitatud rakendama rahapoliitikat vastavalt nõukogu tehtud otsustele ja kehtestatud suunistele. Kui see on võimalik ja asjakohane ning aitab kaasa töö tulemuslikkuse tagamisele, laseb EKP liikmesriikide keskpankadel² teostada eurosüsteemi ülesannete hulka kuuluvaid operatsioone. Kui see on rahapoliitika rakendamiseks vajalik, võivad riikide keskpangad jagada eurosüsteemi liikmete vahel eurosüsteemi operatsioonides osalevate osapooltega seotud teavet, näiteks tegevusandmeid.³ Eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone teostatakse kõigis liikmesriikides ühtsetel tingimustel.⁴

1.2 EUROSÜSTEEMI EESMÄRGID

Asutamislepingu artikli 105 kohaselt on eurosüsteemi esmane eesmärk hinnastabiilsuse säilitamine. Nimetatud põhieesmärki piiramata peab eurosüsteem toetama Euroopa Ühenduse üldist majanduspoliitikat. Nende eesmärkide poole pürgimisel peab eurosüsteem tegutsema kooskõlas vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõtetega ja toetama ressursside efektiivset jaotamist.

1.3 EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISED INSTRUMENDID

Oma eesmärkide saavutamiseks on eurosüsteemi käsutuses hulk rahapoliitilisi instrumente; eurosüsteem teostab avaturuoperatsioone, pakub püsivõimalusi ja kohustab krediidiasutusi hoidma kohustuslikku reservi eurosüsteemis olevail kontodel.

1.3.1 AVATURUOPERATSIOONID

Avaturuoperatsioonidel on eurosüsteemi rahapoliitikas oluline osa, suunates intressimäärasid, juhtides likviidsust turul ja andes märku rahapoliitilisest hoiakust. Avaturuoperatsioonide teostamiseks on eurosüsteemi käsutuses viis liiki instrumente. Kõige olulisem instrument on *pöördtehing* (rakendatakse tagasiostulepingute või tagatud laenude baasil). Eurosüsteem võib kasutada ka *otsetehinguid*, *võlasertifikaatide väljalaskmist*, *välisvaluuta vahetustehinguid* ja *tähtajaliste hoiuste kogumist*. Avaturuoperatsioone algatab EKP, kes otsustab ka kasutatava instrumendi ja operatsiooni teostamise tingimused. Teostamise viisiks võib valida tavapakkumismenetlused, kiirpakkumismenetlused või kahepoolsed menetlused.⁵ Eesmärkide, regulaarsuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada järgmisse nelja kategooriasse (vt ka tabel 1):

- *Põhilised refinantseerimisoperatsioonid* on regulaarsed likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord nädalas ja mille tähtaeg on tavaliselt üks nädal. Selliseid tehinguid teostavad liikmesriikide

- 1 Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole Euroopa Ühenduse asutamislepingu (asutamisleping) kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriikliku õiguse kohased volitused ning seega ei ole nad seotud ühtse rahapoliitika teostamisega.
- 2 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga „liikmesriikide keskpangad“ asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpankasid.
- 3 Sellise teabe kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 38.
- 4 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga „liikmesriik“ liikmesriiki, kes on asutamislepingu kohaselt võtnud kasutusele ühisraha.
- 5 Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide teostamiseks kasutatavaid menetlusi, s.t tavapakkumismenetlusi, kiirpakkumismenetlusi ja kahepoolseid menetlusi kirjeldatakse täpsemalt 5. peatükis. *Tavapakkumismenetluste* puhul kulub pakkumise väljakuulutamise kuni jaotamise tulemuse kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi. Tavapakkumismenetlustes võivad osaleda kõik osapooled, kes vastavad jaotises 2.1 sätestatud üldistele kõlblikuskriteeriumidele. *Kiirpakkumismenetlused* teostatakse üldjuhul 90 minuti jooksul. Eurosüsteem võib kiirpakkumismenetlustes osalema valida piiratud arvu osapooli. Terminiga „kahepoolsed menetlused“ tähistatakse kõiki juhtumeid, mil eurosüsteem teostab ühe või mitme osapoollega tehingu ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete menetluste hulka kuuluvad väärtpapieriborside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Tabel I Eurosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid

Rahapoliitilised operatsioonid	Tehingute liigid		Tähtaeg	Sagedus	Menetluskord
	Likviidsuse lisamine	Likviidsuse vähendamine			
Avaturuoperatsioonid					
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	-	Üks nädal	Kord nädalas	Tavapakkumised
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Pöördtehingud	-	Kolm kuud	Kord kuus	Tavapakkumised
Peenhäälestusoperatsioonid	Pöördtehingud Välisvaluuta vahetustehingud	Pöördtehingud Tähtajaliste hoiuste kogumine Välisvaluuta vahetustehingud	Standardimata	Ebaregulaarsed	Kiirpakkumised Kahepoolsed menetlused
Struktuurioperatsioonid	Pöördtehingud	Võlasertifikaatide väljalaskmine	Standarditud/standardimata	Regulaarsed ja ebaregulaarsed	Tavapakkumised
	Otseost	Otsemüük	-	Ebaregulaarsed	Kahepoolsed menetlused
Püsivõimalused					
Laenamise püsivõimalus	Pöördtehingud	-	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	
Hoiustamise püsivõimalus	-	Hoiused	Üleöö	Kasutamine osapoolte äranägemisel	

keskpangad tavapakkumistena. Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on eurosüsteemi avaturuoperatsioonide eesmärkide täitmisel esmatähtsad.

- *Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid* on likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord kuus ja mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud. Selliste operatsioonide eesmärk on tagada osapooltele täiendav pikemaajalisem refinantseerimine ning neid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumistena. Selliste operatsioonide puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt turule märku anda ning seepärast on ta üldjuhul intressivõtja.
- *Peenhäälestusoperatsioonid* toimuvad vastavalt vajadusele ja nende eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Peenhäälestusoperatsioone võidakse teostada hoidmisperioodi viimasel päeval, et vähendada likviidsusolukorra tasakaalustamatust, mis võib olla tekkinud viimase põhilise

refinantseerimisoperatsiooni järel kestnud ajavahemikul. Peenhäälestusoperatsioone sooritatakse enamasti pöördtehingutena, kuid neid võidakse läbi viia ka välisvaluuta vahetustehingutena või tähtajaliste hoiuste kogumisena. Peenhäälestusoperatsioonide teostamisel rakendatavaid instrumente ja menetluskorda kohandatakse sõltuvalt tehinguliigist ja operatsiooni konkreetsest eesmärgist. Peenhäälestusoperatsioone teostavad tavaliselt liikmesriikide keskpangad, kasutades kiirpakkumismenetlusi või kahepoolseid menetlusi. EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada EKP ise.

- Lisaks võib eurosüsteem teostada *struktuurioperatsioone*, lastes välja võlasertifikaate ning kasutades pöörd- ja otsetehinguid. Selliseid operatsioone teostatakse siis, kui EKP soovib kohandada eurosüsteemi struktuurilist positsiooni finantssektori suhtes (regulaarselt või ebaregulaarselt). Pöördtehingutena ja võlainstrumentide väljalaskmisena teostatavaid struktuurioperatsioone viivad liikmesriikide keskpangad ellu tavapakkumismenetluste

vormis. Otsetehingutena teostatavaid struktuurioperatsioone viiakse ellu kahepoolsete menetluste teel.

I.3.2 PÜSIVÕIMALUSED

Püsivõimaluste eesmärk on lisada ja vähendada üleöolikviidsust, anda märku rahapoliitika üldisest kursist ja piirata pankadevahelise üleööturu intressimäärasid. Olenevalt teatavate operatsioonide juurdepääsutingimuste täitmisest on juhu, kui kõlblikud osapooled sellekohast initsiatiivi näitavad, neil kasutada kaht liiki püsivõimalusi (vt ka tabel 1):

- Osapooled võivad kasutada *laenamise püsivõimalust*, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu üleöolikviidsust. Tavaolukorras ei kehti osapooltele püsivõimaluse kasutamise suhtes krediidi- ega muid piiranguid peale piisava alusvara esitamise nõude. Laenamise püsivõimaluse intressimäär võetakse tavaliselt pankadevahelise üleööturu intressi ülemmääraks.
- Osapooled võivad kasutada *hoiustamise püsivõimalust*, et avada liikmesriikide keskpankades üleöohoiuseid. Tavaolukorras ei kehti osapooltele püsivõimaluse kasutamise suhtes hoiustamis- ega muid piiranguid. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär võetakse tavaliselt pankadevahelise üleööturu intressi alammääraks.

Püsivõimalusi haldavad liikmesriikide keskpangad detsentraliseeritult.

I.3.3 KOHUSTUSLIK RESERV

Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib euroalal tegutsevate krediidasutuste suhtes ja selle peamiseks eesmärgiks on rahaturu intressimäärade stabiliseerimine ja struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine (või suurendamine). Iga asutuse reservinõue määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Intressimäärade stabiliseerimiseks lubab eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem institutsioonidel kasutada perioodi keskmist täitmist.

Reservinõude täitmine määratakse kindlaks institutsiooni päeva keskmiste reservihoiuste põhjal hoidmisperioodi jooksul. Institutsioonide kohustusliku reservi hoiused tasustatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimääraga.

I.4 OSAPOOLED

Eurosüsteemi rahapoliitiline raamistik on loodud selliselt, et tagatud oleks lai osapoolte valik. Institutsioonid, kelle suhtes kehtib EKPSi põhikirja artikli 19.1 kohane kohustusliku reservi nõue, võivad kasutada püsivõimalusi ning osaleda tavapakkumistel põhinevates avaturuoperatsioonides ja ka otsetehingutes. Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioonides osalema valida piiratud arvu osapooli. Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate välisvaluuta vahetustehingute puhul kasutatakse aktiivseid valuutaturu osalisi. Kõnealuste operatsioonide osapoolteks on ainult sellised eurosüsteemi valuutaturu sekkumisoperatsioonideks valitud institutsioonid, mis asuvad euroalal.

I.5 ALUSVARA

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 18.1 peavad kõik eurosüsteemi laenuoperatsioonid (s.t likviidsust lisavad rahapoliitilised operatsioonid ja päevasised laenuoperatsioonid) tuginema adekvaatsele tagatisele. Eurosüsteemi operatsioonide tagamiseks saab kasutada laias ulatuses varasid. Eurosüsteem on töötanud välja kõlblike tagatisvarade ühtse raamistiku, mida kasutatakse kõigis eurosüsteemi laenuoperatsioonides (nimetatakse ka „ühtne loetelu”). 1. jaanuaril 2007 vahetas see ühtne raamistik välja senise kaheastmelise tagatisvara süsteemi, mis oli kehtinud alates majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi algusest. Ühtne loetelu hõlmab nii turustatavaid kui ka turustamatuid varasid, mis vastavad eurosüsteemi poolt kogu euroala jaoks kindlaksmääratud kõlblikuskriteeriumidele. Turustatavaid ja turustamatuid varasid ei eristata varade kvaliteedi ega nende kõlblikkuse järgi eurosüsteemi mitmesugusteks rahapoliitilisteks operatsioonideks,

kuid siiski selle erinevusega, et otsetehinguteks eurosüsteem turustamatuid varasid ei kasuta. Kõiki kõlblikke varasid võib kasutada piiriüleselt, mida võib teha keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli (CCBM) vahendusel või turustatavate varade puhul Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste kõlblike ühenduste kaudu.

1.6 RAHAPOLIITILISE RAAMISTIKU MUUDATUSED

EKP nõukogu võib eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide instrumente, tingimusi, kriteeriume ja menetlusi igal ajal muuta.

2. PEATÜKK

RAHAPOLIITILISTEKS OPERATSIOONIDEKS KÕLBLIKUD OSAPOOLED

2.1 ÜLDISED KÕBLIKKUSKRITEERIUMID

Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide osapooled peavad vastama teatavatele kõblikkuskriteeriumidele.¹ Need kriteeriumid määratletakse selliselt, et eurosüsteemi rahapoliitilisi operatsioone saaks kasutada lai valik asutusi, et toetataks asutuste võrdset kohtlemist kogu euroalal ja tagataks, et osapooled täidavad teatavaid operatsioonilisi ja usaldatavusnõudeid:

- Kõbllikeks osapoolteks saavad olla ainult sellised asutused, kelle suhtes kehtib EKPSi põhikirja artikli 19.1 kohane eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Asutused, kes on eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemist tulenevatest kohustustest vabastatud (vt jaotis 7.2), ei ole eurosüsteemi püsivõimaluste ja avaturuoperatsioonide jaoks kõblilikud osapooled.
- Osapooled peavad olema finantsiliselt usaldusväärsed. Riiklikud asutused peavad nende suhtes rakendama vähemalt ühte ELi/EMP ühtlustatud järelevalve vormi.² Osapooltena võib siiski aktsepteerida ka finantsiliselt usaldusväärseid asutusi, kelle suhtes rakendatakse võrreldava tasemega ühtlustamata riiklikku järelevalvet, nt selliste asutuste euroalal tegutsevad filiaalid, kelle peakorter asub väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda (EMP).
- Osapooled peavad vastama kõigile vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavates asjakohastes lepingutes või määrustes sätestatud operatsioonide kriteeriumidele, et tagada eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide tõhus teostamine.

Kõnealused kõblikkuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed. Üldistele kõblikkuskriteeriumidele vastavad asutused võivad:

- omada ligipääsu eurosüsteemi püsivõimalustele ning
- osaleda tavapakkumistel põhinevates eurosüsteemi avaturuoperatsioonides.

Asutusel võib olla juurdepääs eurosüsteemi püsivõimalustele ja tavapakkumistel põhinevatele avaturuoperatsioonidele ainult oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Kui asutus tegutseb (peakontori või filiaalide kaudu) rohkem kui ühes liikmesriigis, on igal üksusel ligipääs kõnealustele operatsioonidele oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu olenemata asjaolust, et asutuse pakkumise võib igas liikmesriigis esitada ainult üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

2.2 KIIRPAKKUMISTE JA KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE OSAPOOLTE VALIMINE

Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate välisvaluuta vahetustehingute puhul peavad osapooled olema suutelised teostama tulemuslikult suuremahulisi valuutaturu operatsioone igasugustes turutingimustes. Välisvaluuta vahetustehingute osapoolte valik vastab euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi valuutaturu sekkumisoperatsioonideks. Valuutaturul teostatavate sekkumisoperatsioonide osapoolte valimise kriteeriumid ja kord on esitatud lisa 3.

Muude kiirpakkumismenetlustele ja kahepoolsetele menetlustele tuginevate operatsioonide (peenhäälestus-pöördtehingud ja tähtjaliste hoiuste kogumine) puhul valib iga liikmesriigi keskpang osapoolte kogumi selles liikmesriigis tegutsevate asutuste seast, kes vastavad osapoolte üldistele kõblikkuskriteeriumidele. Esmane valikukriteerium on rahaturul tegutsemine. Lisaks võidakse arvesse võtta ka muid kriteeriume, näiteks maaklerite tegevuse tulemuslikkust ja pakkumisvõimet.

- 1 Otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid.
- 2 Krediidiasutuste ühtlustatud järelevalve aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiiv 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine), ELT L 177, 30.6.2006, lk 1.

2. PEATÜKK

Rahapoliitilisteks operatsioonideks kõblilikud osapooled

Kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide puhul kauplevad liikmesriikide keskpangad osapooltega, kes kuuluvad nende vastavate peenhäälestusoperatsioonide osapoolte hulka. Kiirpakkumisi ja kahepoolseid operatsioone võib teostada ka mitmete teiste osapooltega. Kui liikmesriigi keskpang ei saa operatsioonilistel põhjustel kaubelda igas operatsioonis kõigi oma peenhäälestusoperatsioonide osapooltega, valitakse osapooled kõnealusel liikmesriigis rotatsiooni korras, et tagada võrdne juurdepääs.

EKP nõukogu võib otsustada, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada EKP ise. Kui EKP peaks teostama kahepoolseid operatsioone, valib EKP võrdse juurdepääsu tagamiseks osapooled rotatsiooni korras nende euroalal tegutsevate osapoolte seast, kes on kõlblikud kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete operatsioonide jaoks.

2.3 SANKTSIOONID OSAPOLTE KOHUSTUSTE RIKKUMISE KORRAL

EKP rakendab sanktsioone asutuste suhtes, kes rikuvad kohustusliku reservi kohaldamist käsitlevatest EKP määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi, vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone,³ Euroopa Keskpanga 23. septembri 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 2157/1999 Euroopa Keskpanga volituste kohta sanktsioonide rakendamiseks (EKP/1999/4),⁴ nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt,⁵ nagu seda on muudetud, ja Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).⁶ Asjakohased sanktsioonid ja nende kohaldamise menetluskord on sätestatud eespool nimetatud määrustes. Peale selle võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõude tõsise rikkumise korral peatada osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides.

Eurosüsteem võib kohaldada ja kohaldab osapoolte suhtes rahatrahve või peatada ja peatab

osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepingute või määruste kohaselt, kui osapooled rikuvad vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavatest lepingutest või määrustest tulenevaid kohustusi nii, nagu allpool sätestatud.

See kehtib juhtudel, kui rikutakse pakkumiseeskirju (kui osapool ei saa üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara, et katta likviidsuse lisamise operatsiooni raames talle määratud summa, või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et arveldada talle likviidsuse vähendamise operatsiooni käigus määratud summa) ja kahepoolsete tehingute eeskirju (kui osapool ei saa esitada piisavat hulka kõlblikke alusvarasid või kui ta ei saa esitada piisaval hulgal sularaha, nagu kahepoolsetes tehingus kokku lepitud).

Samuti kehtib see juhtudel, kui osapool rikub alusvara kasutamise eeskirju (kui osapool kasutab varasid, mis on kõlbmatud või kõlbmatuks muutunud või mida osapool ei saa kasutada näiteks seetõttu, et väljalaskja/garant ja osapool on lähedalt seotud või samased) ja kui rikutakse päevalõpukorra ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimuste kohta kehtivaid eeskirju (kui osapool, kelle arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne, ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi).

Lisaks osapooltele, kes rikub eeskirju, võib peatamise meetmeid rakendada ka sama asutuse teistes liikmesriikides asuvate filiaalide suhtes. Teatavaks ajavahemikuks võib peatada osapoolte osaluse kõigis edasistes rahapoliitilistes operatsioonides, kui see on erandliku meetmena vajalik rikkumise tõsiduse tõttu (näiteks sagedane või pikaajaline rikkumine).

Pakkumisoperatsioone, kahepoolseid tehinguid, alusvara, päevalõpukorda või laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi käsitlevate eeskirjade rikkumise korral arvutatakse liikmesriikide

3 ELT L 318, 27.11.1998, lk 4.

4 ELT L 264, 12.10.1999, lk 21.

5 ELT L 318, 27.11.1998, lk 1.

6 ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

keskpankade kehtestatavad rahatrahvid eelnevalt kindlaksmääratud trahvimäära põhjal (nagu on sätestatud lisas 6).

2.4 JUURDEPÄÄSU PEATAMINE VÕI LÕPETAMINE USALDATAVUSNORMATIIVIDELE VIIDATES VÕI KOHUSTUSTE TÄITMATA JÄTMISE KORRAL

Asjaomase liikmesriigi keskpanka (või EKP) rakendatavate lepingute või määruste kohaselt võib eurosüsteem usaldatavusnormatiividele viidates peatada või lõpetada osapoolte juurdepääsu rahapoliitilistele instrumentidele.

Lisaks võib osapoolte juurdepääsu peatamine või lõpetamine olla põhjendatud juhtudel, kui osapool jätab täitmata lepingulised kohustused, mis on määratletud liikmesriikide keskpankade rakendatavates lepingutes või määrustes.

3. PEATÜKK

AVATURUOPERATSIOONID

Avaturuoperatsioonidel on eurosüsteemi rahapoliitikas oluline osa. Neid kasutatakse intressimäärade suunamiseks, turu likviidsuse juhtimiseks ja rahapoliitilisest hoiakust märku andmiseks. Eesmärkide, regulaarsuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada nelja kategooriasse: põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid, peenhäälestusoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid. Eurosüsteemi peamised avaturuinstrumendid on pöördtehingud ning neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonikategoorias, samal ajal kui võlasertifikaate võib kasutada likviidsust vähendavateks struktuurioperatsioonideks. Struktuurioperatsioone võib teostada ka otsetehingutena, s.t ostu- või müügitehingutena. Lisaks võib eurosüsteem peenhäälestusoperatsioonide teostamiseks kasutada veel kahte instrumenti: välisvaluuta vahetustehinguid ja tähtjaliste hoiuste kogumist. Järgmistes jaotistes tutvustatakse üksikasjalikult eurosüsteemis kasutatavate eri liiki avaturuinstrumentide konkreetseid omadusi.

3.1 PÖÖRDTEHINGUD

3.1.1 ÜLDIST

INSTRUMENTI LIIK

Pöördtehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid tagasiostulepingu alusel või teostab laenuoperatsioone tagatisena esitatud kõlblike varade vastu. Pöördtehinguid kasutatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide teostamiseks. Eurosüsteem võib pöördtehinguid kasutada ka struktuuri- ja peenhäälestusoperatsioonideks.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Liikmesriikide keskpangad võivad pöördtehinguid teostada kas tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku vastupidises

tehingus, mille puhul vara läheb tulevikus uuesti üle võlgnikule) või tagatud laenudena (s.t vara kohta esitatakse täitmisele pööratav nõudeõigus, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavaid sätteid tagasiostulepingutel põhinevate pöördtehingute kohta esitatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavates lepingutes. Tagatud laenudel põhinevate pöördtehingute teostamiskord võtab arvesse eri liikmesriikides rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (nt pandi, loovutuse või hüpoteegi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

INTRESSITINGIMUSED

Tagasiostulepingu puhul vastab ostuhinna ja tagasiostuhinna vahe operatsiooni tähtjaks laenatud rahasummalt makstavale intressile, s.t tagasiostuhind sisaldab vastavat maksimisele kuuluvat intressi. Tagatud laenuna teostatava pöördteingu intressimäära kindlaksmääramiseks rakendatakse laenusumma suhtes ettenähtud intressimäära operatsiooni tähtjaja jooksul. Eurosüsteemi avaturu pöördoperatsioonide suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile „tegelik päevade arv/360”.

3.1.2 PÕHILISED REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid on olulisimad eurosüsteemi teostatavad avaturuoperatsioonid, millel on esmatähtis roll intressimäärade suunamisel, turu likviidsuse juhtimisel ja rahapoliitilisest hoiakust märku andmisel.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate pöördoperatsioonidega;

- neid teostatakse regulaarselt iga nädal;¹
- tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal;²
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;
- neid viiakse ellu tavapakkumismenetlustena (vt jaotis 5.1);
- kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele vastavad osapooled (vt jaotis 2.1) võivad esitada pakkumisi põhilisteks refinantseerimisoperatsioonideks;
- pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6. peatükk).

3.1.3 PIKEMAAJALISED REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Eurosüsteem teostab ka regulaarseid refinantseerimisoperatsioone, mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud ja mille eesmärk on pakkuda finantssektorile täiendavat pikemaajalist refinantseerimist. Selliste operatsioonide puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt turule märku anda ning toimib seega üldjuhul intressivõtjana. Sellest tulenevalt teostatakse pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone tavaliselt muutuva intressimääraga pakkumistena ja aeg-ajalt märgib EKP jaotatava mahu tulevastes pakkumistes ära. Erandjuhtudel võib eurosüsteem pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostada ka fikseeritud intressimääraga pakkumistena.

Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate pöördoperatsioonidega;
- neid teostatakse regulaarselt igal kuul;¹
- tavaliselt on nende tähtaeg kolm kuud;²

3.1.4 PEENHÄALESTUS-PÖÖRDOOPERATSIOONID

Eurosüsteem võib peenhäälestusoperatsioone teostada avaturu pöördtehingutena. Peenhäälestusoperatsioonide eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuskõikumiste mõju intressimääradele. Peenhäälestusoperatsioone võidakse teostada kohustusliku reservi hoidmisperioodi viimasel päeval, et vähendada likviidsusolukorra tasakaalustamatust, mis võib olla tekkinud viimase põhilise refinantseerimisoperatsiooni järel kestnud ajavahemikul. Ootamatud turusuundumused võivad eeldada kiiret tegutsemist ja seepärast on soovitatav hoida kõnealuste operatsioonide teostamise menetluskord ja operatsioonilised detailid väga paindlikud.

Peenhäälestus-pöördoperatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate või vähendavate operatsioonidega;
- nende sagedus on standardimata;
- nende tähtaeg on standardimata;

1 Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse vastavalt eurosüsteemi eelnevalt avaldatud pakkumisoperatsioonide ajakavale (vt ka jaotis 5.1.2), mis on olemas EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

2 Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tähtaeg võib aeg-ajalt varieeruda olenevalt muu hulgas liikmesriikide pangapähadest.

- likviidsust lisavaid peenhäälestus-pöördooperatsioone teostatakse tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi välistatud ei ole ka kahepoolsed menetlused (vt 5. peatükk);
- likviidsust vähendavaid peenhäälestus-pöördooperatsioone teostatakse üldjuhul kahepoolsete menetlustena (nagu kirjeldatud jaotises 5.2);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid operatsioone tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib kahepoolseid peenhäälestus-pöördooperatsioone teostada EKP);
- eurosüsteem võib jaotises 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt valida piiratud arvu osapooli, kes võivad osaleda peenhäälestus-pöördooperatsioonides;
- peenhäälestus-pöördooperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6. peatükk).
- kõik üldistele kõlblikuskriteeriumidele vastavad osapooled (vt jaotis 2.1) võivad esitada pakkumisi struktuurilisteks pöördooperatsioonideks;
- struktuuriliste pöördooperatsioonide alusvaraks on kõlblikud nii turustatavad kui ka turustamatud varad (vt 6. peatükk).

3.1.5 STRUKTUURILISED PÖÖRDOOPERATSIOONID

Eurosüsteem võib struktuurioperatsioone teostada avaturu pöördooperatsioonina, mille eesmärk on kohandada eurosüsteemi struktuurilist positsiooni finantssektori suhtes.

Nende operatsioonide omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist on likviidsust lisavate operatsioonidega;
- nende sagedus võib olla regulaarne või ebaregulaarne;
- nende tähtaeg ei ole eelnevalt standarditud;
- neid viiakse läbi tavapakkumismenetlustena (vt jaotis 5.1);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult;

3.2 OTSETEHINGUD

INSTRUMENDI LIIK

Avaturu otsetehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid otse turul. Selliseid operatsioone teostatakse ainult struktuurilistel eesmärkidel.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Otsetehing eeldab omandiõiguse täielikku üleminekut müüjalt ostjale, ilma et sellega seonduks omandiõiguse tagasimineku. Tehingud teostatakse tehingus kasutatava võlainstrumentidega seotud turutavade kohaselt.

HINNATINGIMUSED

Hindade arvutamisel tegutseb eurosüsteem tehingus kasutatavate võlainstrumentide puhul kõige üldisemalt heakskiidetud turutavade kohaselt.

MUUD OMADUSED

Eurosüsteemi otsetehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- need operatsioonid võidakse teostada likviidsust lisavana (otseost) või likviidsust vähendavana (otsemüük);
- nende sagedus on standardimata;
- neid viiakse ellu kahepoolsete menetlustena (vt jaotis 5.2);
- tavaliselt teostavad neid liikmesriikide keskpangad detsentraliseeritult;
- otsetehingute puhul ei kehtestata osapoolte valikule eelnevaid piiranguid;

- otsetehingute alusvarana kasutatakse ainult turustatavaid varasid (vt 6. peatükk).

3.3 EKP VÖLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASKMINE

INSTRUMENTI LIIK

EKP võib välja lasta võlasertifikaate eesmärgiga kohandada eurosüsteemi struktuurilist positsiooni finantssektori suhtes, et tekitada turul likviidsuspuudujääk (või seda suurendada).

ÕIGUSLIK OLEMUS

Sertifikaadid tähistavad EKP võlakohustust sertifikaadi hoidja ees. Sertifikaate lastakse välja ja hoitakse väärtpaperite registreerimissüsteemi kohaselt euroala väärtpaperideposiituumides. EKP ei kehtesta piiranguid sertifikaatide võõrandatavusele. Täiendavad sätted EKP võlasertifikaatide kohta esitatakse konkreetsete sertifikaatide tingimustes.

INTRESSITINGIMUSED

Sertifikaate lastakse välja diskontomääraga, s.t neid lastakse välja alla nominaalväärtuse ja lunastatakse kehtivusaja lõppedes nominaalväärtuses. Väljalaskesumma ja lunastamisumma vahe moodustab väljalaskesummalt sertifikaadi kehtivuse ajal kokkulepitud intressimääraga koguneva intressi. Kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile „tegelik päevade arv/360”. Väljalaskesumma arvutamist kirjeldatakse taustinfos 1.

MUUD OMADUSED

EKP võlasertifikaatide väljalaskmise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- sertifikaate lastakse välja selleks, et vähendada turul likviidsust;
- sertifikaate võib välja lasta regulaarselt või ebaregulaarselt;
- sertifikaadid kehtivad kuni 12 kuud;
- sertifikaate lastakse välja tavapakkumismenetlustega (vt jaotis 5.1);
- sertifikaatide pakkumine ja nendega arveldamine toimub detsentraliseeritult liikmesriikide keskpankades;
- kõik üldistele kõlblikkuskriteeriumidele vastavad osapooled (vt jaotis 2.1) võivad esitada pakkumisi EKP võlasertifikaatide märkimiseks.

3.4 VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUD

INSTRUMENTI LIIK

Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavad välisvaluuta vahetustehingud hõlmavad samaaegseid hetke- ja forvardtehinguid, milles euroga kaubeldakse välisvaluuta vastu. Neid kasutatakse peenhäälestuseks peamiselt eesmärgiga juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid.

Taustinfo 1

EKP VÖLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASKMINE

Väljalaskesumma on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_I \times D}{36\,000}}$$

kus:

N = võlasertifikaadi nominaalsumma

r_I = intressimäär (%)

D = võlasertifikaadi kehtivusaeg (päevades)

P_T = võlasertifikaadi väljalaskesumma

ÕIGUSLIK OLEMUS

Rahapoliitilistel eemärkidel teostatavad välisvaluuta vahetustehingud on operatsioonid, mille puhul eurosüsteem ostab (või müüb) eurot hetketehinguga välisvaluuta vastu ja samal ajal müüb (või ostab) selle forvardtehinguga tagasi kindlaksmääratud tagasiostupäeval. Täiendavad sätted välisvaluuta vahetustehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavate lepinguliste eeskirjadega.

VALUUTA JA VAHETUSKURSI TINGIMUSED

Üldjuhul tegeleb eurosüsteem üksnes laialdaselt kaubeldavate valuutadega ja tegutseb standardsete turutavade kohaselt. Iga välisvaluuta vahetustehingu puhul lepivad eurosüsteem ja osapooled kokku vahetustehingu kursivahes. See kursivahe väljendab forvardkursi ja hetkekursi vahelist erinevust. Euro kursivahe välisvaluutaga noteeritakse üldiste turutavade kohaselt.

Välisvaluuta vahetustehingute kursiarvutused on esitatud taustinfos 2.

MUUD OMADUSED

Välisvaluuta vahetustehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- tegemist võib olla nii likviidsust lisavate kui ka likviidsust vähendavate operatsioonidega;
- nende sagedus on standardimata;
- nende tähtaeg on standardimata;
- neid teostatakse kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete menetlustena (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras võib

Taustinfo 2

VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUD

S = euro (EUR) ja välisvaluuta (ABC) hetkekurs (tehingupäeval)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = euro ja välisvaluuta ABC forvardkurs tagasiostupäeval (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = euro ja ABC forvardkursi vahe tagasiostupäeval (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$ = valuuta hetkesumma; $N(\cdot)_M$ on valuuta forvardsumma:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{või} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{või} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

kahepoolseid välisvaluuta vahetustehinguid teostada EKP);

- eurosüsteem võib jaotises 2.2 ja lisa 3 määratletud kriteeriumide kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda välisvaluuta vahetustehingutes.

võib tähtjaliste hoiuste³ kahepoolset kogumist teostada EKP);

- eurosüsteem võib jaotises 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt valida tähtjaliste hoiuste kogumiseks piiratud hulga osapooli.

3.5 TÄHTJALISTE HOIUSTE KOGUMINE

INSTRUMENDI LIIK

Eurosüsteem võib kutsuda osapooli üles paigutama intressiga tasustatavaid tähtjalisi hoiuseid osapoole tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanka. Tähtjaliste hoiuste kogumine on kavandatud üksnes peenhäälestuseks, et vähendada turul likviidsust.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Osapooltelt vastuvõetud hoiused on tähtjalised ja fikseeritud intressimääraga. Liikmesriikide keskpangad ei anna hoiuste vastu tagatisi.

INTRESSINGIMUSED

Hoiustele kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile „tegelik päevade arv/360”. Intressi makstakse hoiuse tähtaja möödumisel.

MUUD OMADUSED

Tähtjaliste hoiuste kogumise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

- hoiuseid kogutakse likviidsuse vähendamiseks;
- hoiuste kogumise sagedus on standardimata;
- hoiuste tähtjad on standardimata;
- hoiuste kogumine toimub tavaliselt kiirpakumismenetlustena, kuid välistatud ei ole ka kahepoolsed menetlused (vt 5. peatükk);
- liikmesriikide keskpangad teostavad hoiuste kogumist tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu võib otsustada, kas erandolukorras

³ Tähtjalisi hoiuseid hoitakse liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel; seda tehakse ka siis, kui EKP teostaks selliseid operatsioone tsentraliseeritult.

4. PEATÜKK

PÜSIVÕIMALUSED

4.1 LAENAMISE PÜSIVÕIMALUS

INSTRUMENDI LIIK

Osapooled võivad kasutada laenamise püsivõimalust, et saada kõlblike varade vastu liikmesriikide keskpankadelt üleöolikiivsust eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga (vt 6. peatükk). Püsivõimaluse eesmärk on rahuldada osapoolte ajutised likviidsusvajadused. Tavaoludes võetakse laenamise püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleöoturu intressi ülemmääraks. Püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.

ÕIGUSLIK OLEMUS

Liikmesriikide keskpangad võivad pakkuda likviidsust laenamise püsivõimaluse alusel kas üleöö tagasiostulepingutena (s.t vara omandiõigus läheb üle kreditorile ning osapooled lepivad kokku pöördtehingus, mille puhul vara läheb järgmisel pangapäeval uuesti üle võlgnikule) või tagatud üleöolaenudena (s.t vara kohta esitatakse täitmisele pööratav nõudeõigus, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavad sätted tagasiostulepingute kohta esitatakse vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavates lepingutes. Tagatud laenudel põhineva likviidsuse pakkumise kord võtab arvesse eri liikmesriikides rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (pandi, loovutuse või hüpooteegi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

KASUTUSTINGIMUSED

Asutused, kes vastavad jaotises 2.1 määratletud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada laenamise püsivõimalust. Laenamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Laenamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil TARGET2¹ töötab.² Päevadel, mil asjaomased väärtpapierarveldussüsteemid ei tööta, saab laenamise püsivõimalust kasutada alusvarade alusel, mis on juba eelnevalt riikide keskpankades hoiustatud.

Iga pangapäeva lõpus loetakse osapoolte päevasisene deebetjääk nende liikmesriigi keskpanga arvelduskontodel automaatselt taotluseks

kasutada laenamise püsivõimalust. Püsivõimaluse kasutamise päevalõpukorda kirjeldatakse jaotises 5.3.3.

Laenamise püsivõimaluse kasutamist saab osapool esitada ka taotluse osapoolte tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval TARGET2s läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 15 minutit pärast TARGET2 sulgemisaega.^{3,4} Üldjuhul suletakse TARGET2 kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Laenamise püsivõimaluse kasutamist taotlemise tähtaega lükatakse veel 15 minuti võrra edasi kohustusliku reservi hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida laenu summa ning juhul, kui tehingu alusvara ei ole eelnevalt liikmesriigi keskpanga hoiule antud, tuleb tehingu jaoks esitatav alusvara esitada.

Kui piisavate kõlblike alusvarade esitamise nõue välja arvata, siis ei ole laenamise püsivõimaluse alusel esitatavate vahendite summa piiratud.

TÄHTAEG JA INTRESSITINGIMUSED

Laenamise püsivõimaluse alusel antud laenu tähtaeg kestab üle öö. Kui osapooled osalevad

19. novembril 2007 asendati TARGETi deentraliseeritud tehniline struktuur ühtse TARGET2 jaosplatvormiga, milles kõikide maksekorralduste esitamine ja töötlemine ning maksete laekumine toimub ühistel tehnilistel alustel. TARGET2ga liituti kolme riikide rühma kaupa, mis võimaldas TARGETi kasutajatel minna uuele süsteemile üle erinevatel etappidel ja kindlaksmääratud kuupäevadel. Riikide rühmad olid järgmised: 1. rühm (19. november 2007): Austria, Küpros, Saksamaa, Luksemburg, Malta ja Sloveenia; 2. rühm (18. veebruar 2008): Belgia, Soome, Prantsusmaa, Iirimaa, Madalamaad, Portugal ja Hispaania; ja 3. rühm (19. mai 2008): Kreeka, Itaalia ja EKP. Kavandatud oli ka neljas ülemineku varukuupäev (15. september 2008). Eraldi kokkuleppe alusel on TARGET2ga ühendatud ka teatud mitte-osalevate liikmesriikide keskpangad: Läti ja Leedu keskpangad (1. rühmas) ning Taani, Eesti ja Poola keskpangad (3. rühmas).
- Laenamise püsivõimalust saab kasutada ainult juhul, kui maksesüsteemi infrastruktuuri nõuded RTGSis on täidetud.
- Mõnes liikmesriigis ei pruugi keskpank (või selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud teataval eurosüsteemi pangapäeval. Sellisel juhul teavitab liikmesriigi keskpank osapooli eelnevalt korrast, mille kohaselt saab laenamise püsivõimalust kasutada pangapühade ajal.
- Päevad, mil TARGET2 on suletud, tehakse teatavaks EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

vahetult TARGET2s, makstakse laen tagasi järgmisel päeval, mil i) TARGET2 ja ii) asjaomased väärtpaberiarendussüsteemid töötavad, süsteemide avamise ajal.

Eurosüsteem teatab eelnevalt lihtintressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile „tegelik päevade arv/360”. EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval.^{5,6} Kõnealuse püsivõimaluse intressi makstakse koos laenu tagasimaksimisega.

LAENAMISE PÜSIVÕIMALUSE PEATAMINE

Püsivõimaluse kasutamise luba antakse ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal püsivõimaluse tingimusi kohandada või püsivõimaluse peatada.

4.2 HOIUSTAMISE PÜSIVÕIMALUS

INSTRUMENDI LIIK

Osapooled võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust liikmesriikide keskpankades üleööhoiuste tegemiseks. Hoiustelt tasutakse eelnevalt täpsustatud määraga intressi. Tavaoludes võetakse püsivõimaluse intressimäär pankadevahelise üleööturu intressi alammääraks. Hoiustamise püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.⁷

ÕIGUSLIK OLEMUS

Osapooltelt vastuvõetud üleööhoiuste pealt tasutakse kindlaksmääratud suurusega intressi. Osapooltele ei anta hoiuste vastu tagatist.

KASUTUSTINGIMUSED⁸

Asutused, kes vastavad jaotises 2.1 määratletud osapoolte üldistele kõlblikuskriteeriumidele, võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust. Hoiustamise püsivõimaluse kasutamisluba antakse asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Hoiustamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil TARGET2 on avatud.

Hoiustamise püsivõimaluse kasutamist saamiseks peab osapool saatma taotluse oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval TARGET2s läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 15 minutit pärast TARGET2 sulgemist, mis on üldjuhul kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aeg) järgi.^{9,10} Hoiustamise püsivõimaluse kasutamist taotlemise tähtaega lükatakse veel 15 minuti võrra edasi kohustusliku reservi hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb märkida püsivõimaluse alusel hoiustatav summa.

Summa, mille osapool võib püsivõimaluse alusel hoiustada, ei ole piiratud.

TÄHTAEG JA INTRESSITINGIMUSED

Hoiustamise püsivõimaluse alusel hoitava hoiuse tähtaeg kestab üle öö. Vahetult TARGET2s osalevate osapoolte puhul jõuab kõnealuse püsivõimaluse alusel hoitavate hoiuste tähtaeg kätte järgmisel päeval, mil TARGET2 töötab, süsteemi avamise ajal.

Eurosüsteem teatab eelnevalt lihtintressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile „tegelik päevade arv/360”. EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval.¹¹ Hoiuste pealt makstakse intressi hoiuse tähtaja saabumisel.

5 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga „eurosüsteemi pangapäev” iga päeva, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks.

6 Intressimäärade muutmise üle otsustab EKP nõukogu tavaliselt rahapoliitilise kursi hindamisel kuu esimesel istungil. Need otsused jõustuvad tavaliselt alles kohustusliku reservi uue hoidmisperioodi alguses.

7 Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevusest võib euroala riikides esineda operatsioonilisi erinevusi.

8 Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevusest võib EKP lubada liikmesriikide keskpankadel rakendada kasutustingimusi, mis erinevad mõnevõrra siin osutatutest. Liikmesriikide keskpangad esitavad teavet kõigi lahknemiste kohta käesolevas dokumendis kirjeldatud kasutustingimustest.

9 Vaata käesoleva peatüki 3. joonealune märkus.

10 Vaata käesoleva peatüki 4. joonealune märkus.

11 Vaata käesoleva peatüki 6. joonealune märkus.

HOIUSTAMISE PÜSIVÕIMALUSE PEATAMINE

Püsivõimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldiste rahapoliitiliste kaalutlustega. EKP võib igal ajal hoiustamise püsivõimaluse tingimusi kohandada või püsivõimaluse peatada.

5. PEATÜKK

MENETLUSED

5.1 PAKKUMISMENETLUSED

5.1.1 ÜLDIST

Eurosüsteemi avaturuoperatsioone viiakse läbi tavaliselt pakkumismenetlustena. Need teostatakse kuues etapis, nagu näidatud taustinfos 3.

Eurosüsteemis eristatakse kaht liiki pakkumismenetlusi: tavapakkumismenetlused ja kiirpakkumismenetlused. Tavapakkumiste ja kiirpakkumiste menetluskord on identne, erineb vaid ajakava ja osapoolte valik.

TAVAPAKKUMISMENETLUSED

Tavapakkumismenetluste puhul kulub pakkumismenetluse väljakuulutamise kuni jaotamistulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi (pakkumiste esitamise tähtaja lõppemisest jaotamistulemuste väljakuulutamiseni kulub ligikaudu kaks tundi). Joonis 1 annab ülevaate tavapakkumise teostamise tavapärasest ajagraafikust. Kui vajalikuks peetakse, võib EKP otsustada kohandada ajagraafikut konkreetsete operatsioonide korral.

Põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid (välja arvatud otsetehingud) teostatakse alati tavapakkumismenetlustena. Tavapakkumismenetlustes võivad osaleda osapooled, kes vastavad jaotises 2.1 määratletud üldistele kõlblikuskriteeriumidele.

KIIRPAKKUMISMENETLUSED

Kiirpakkumismenetlused viiakse ellu tavaliselt 90 minuti jooksul pärast pakkumismenetluse väljakuulutamist ning kinnitamine toimub vahetult pärast jaotamistulemuste väljakuulutamist. Kiirpakkumismenetluse teostamise tavapärasest ajakava tutvustab joonis 2. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajakava konkreetsete operatsioonide korral. Kiirpakkumismenetlust kasutatakse ainult peenhäälestusoperatsioonide raames. Eurosüsteem võib jaotises 2.2 määratletud kriteeriumide ja menetluskorra kohaselt valida piiratud hulga osapooli, kes võivad osaleda kiirpakkumismenetlustes.

5. PEATÜKK

Menetlused

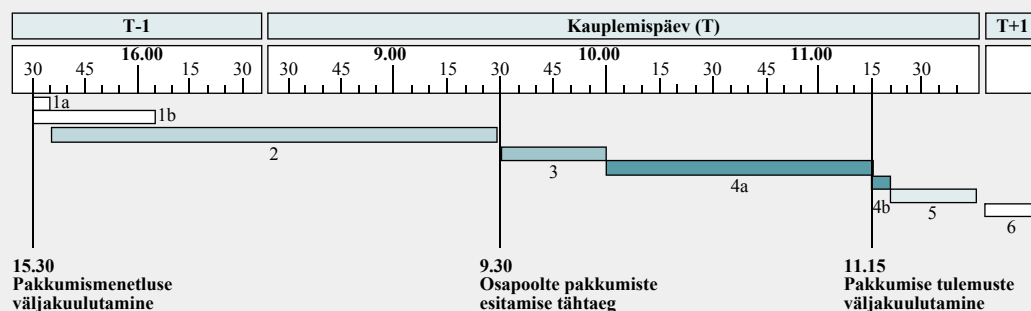
Taustinfo 3

PAKKUMISMENETLUSTE TEOSTAMISE ETAPID

- 1. etapp** **Pakkumise väljakuulutamine**
 - EKP teadaanne üldkasutatavate elektrooniliste kanalite kaudu
 - Liikmesriikide keskpankade teadaanne riigisiseste elektrooniliste kanalite kaudu ja otse konkreetsetele osapooltele (kui vajalikuks peetakse)
- 2. etapp** **Osapoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine**
- 3. etapp** **Pakkumiste koondamine eurosüsteemi poolt**
- 4. etapp** **Pakkumiste jaotamine ja pakkumistulemuste väljakuulutamine**
 - EKP jaotamisotsus
 - Jaotamistulemuste väljakuulutamine
- 5. etapp** **Individuaalsete jaotamistulemuste kinnitamine**
- 6. etapp** **Tehingutega seotud arveldamine (vt jaotis 5.3)**

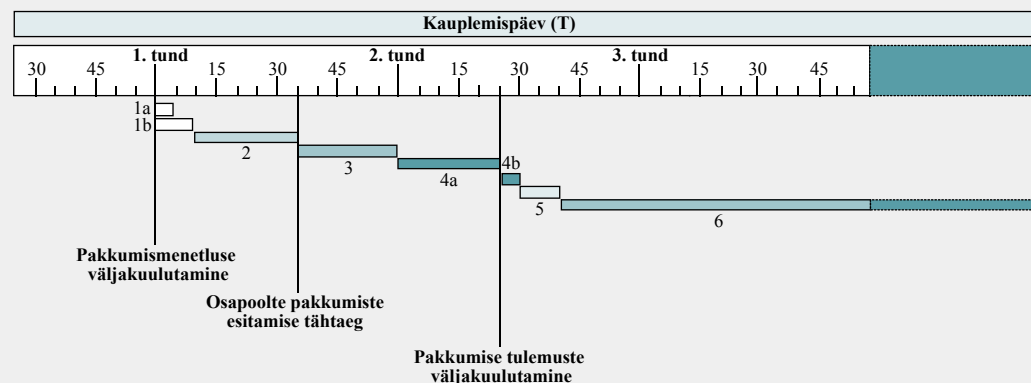
Joonis 1 Tavapakkumismenetluste tavapärase ajagraafik

(EKP (Kesk-Euroopa) aeg)

Märkus: Numbrid joonisel tähistavad taustinfos 3 määratletud etappe.

Joonis 2 Kiirpakkumismenetluste tavapärase ajagraafik

Märkus: Numbrid joonisel tähistavad taustinfos 3 määratletud etappe.

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA JA MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISMENETLUSED

Eurosüsteem võib valida kas fikseeritud intressimääraga (mahupõhiste) või muutuva intressimääraga (intressipõhiste) pakkumismenetluste vahel. Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste puhul määrab EKP eelnevalt kindlaks intressimäära ning osapooled teevad pakkumisi summa kohta, mille ulatuses nad soovivad EKPga tehinguid teha eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga.¹ Muutuva intressimääraga pakkumise korral teevad osapooled pakkumisi rahasumma ja intressimäära kohta, millega nad soovivad tehinguid teha liikmesriigi keskpangaga.²

5.1.2 PAKKUMISOPERATSIOONIDE AJAKAVA

PÕHILISED JA PIKEMAAJALISED REFINANTSEERIMISOPERATSIOONID

Põhilisi ja pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse eurosüsteemi osutava ajakava kohaselt.³ Ajakava avaldatakse hiljemalt kolm

- 1 Fikseeritud intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute puhul fikseerib EKP operatsiooni kursivahe (swap points) ning osapooled teevad pakkumise fikseeritud summa kohta, mille nad soovivad sellistel tingimustel müüa (ja tagasi osta) või osta (ja tagasi müüa).
- 2 Muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute puhul teevad osapooled pakkumise fikseeritud summa ja kursivahe piirnoteeringu kohta, millega nad soovivad toimingut teostada.
- 3 Eurosüsteemi pakkumisoperatsioonide ajakava on kättesaadav EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

Tabel 2 Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad

Operatsiooni liik	Tavapärane kauplemispäev (T)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	Iga teisipäev
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	Iga kalendrikuu viimane kolmapäev ¹⁾

1) Jõulupühade tõttu tuuakse detsembris operatsioon tavaliselt ühe nädala võrra ettepoole, s.o kuu eelviimasele kolmapäevale.

kuud enne aasta algust, mille kohta see kehtib. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tavapärased kauplemispäevad on näidatud tabelis 2. EKP eesmärk on tagada, et kõigis liikmesriikides asuvad osapooled saaksid osaleda nii põhilistes kui ka pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides. Seepärast kohandab EKP kõnealuste operatsioonide ajakava selle koostamise käigus, et võtta arvesse eri liikmesriikide pangapühaid.

STRUKTUURIOPERATSIOONID

Tavapakkumismenetlustena teostatavaid struktuurioperatsioone ei tehta varem koostatud ajakava kohaselt. Tavaliselt teostatakse neid ja nendega seotud arveldusi siiski ainult päevadel, mis on keskpangade pangapäevad⁴ kõigis liikmesriikides.

PEENHÄÄLESTUSOPERATSIOONID

Peenhäälestusoperatsioone ei tehta varem koostatud ajakava kohaselt. EKP võib otsustada viia ellu peenhäälestusoperatsioon mis tahes eurosüsteemi pangapäeval. Nendes operatsioonides osalevad ainult selliste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev langevad liikmesriigi keskpanga pangapäevale.

5.1.3 PAKKUMISOPERATSIOONIDE VÄLJAKUULUTAMINE

Eurosüsteemi tavapakkumismenetlused kuulutatakse avalikult välja elektrooniliste kanalite kaudu. Peale selle võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumisoperatsioonist osapooltele otse, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumismenetluse väljakuulutamise teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;

- pakkumisoperatsiooni kuupäev;
- operatsiooni liik (likviidsuse lisamine või vähendamine ja kasutatava rahapoliitilise instrumendi liik);
- operatsiooni tähtaeg;
- enampakkumise liik (fikseeritud intressimääraga või muutuva intressimääraga pakkumine);
- jaotamismeetod (Hollandi või Ameerika enampakkumine vastavalt määratlusele jaotises 5.1.5);
- operatsiooni kavandatud maht (tavaliselt ainult pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide puhul);
- pakkumise fikseeritud intressimäär/hind/kursivahe (fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul);
- minimaalne/maksimaalne vastuvõetav intressimäär/hind/kursivahe (kui kohaldatav);
- operatsiooni alguspäev ja tähtaeg (kui kohaldatav) või instrumendi väärtuspäev ja tähtaeg (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
- asjaomased valuutad ja valuuta, mille summa on fikseeritud (välisvaluuta vahetustehingute puhul);

4 Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga „keskpanga pangapäev“ iga päeva, mil konkreetse liikmesriigi keskpang on avatud eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõnes liikmesriigis võivad keskpanga filiaalid olla keskpanga pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab asjaomane keskpang osapooli eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

- pakkumiste arvutamiseks kasutatav hetketehingu viitekurs (välisvaluuta vahetustehingute puhul);
- pakkumismahu ülempiir (kui see on olemas);
- väiksem individuaalne jaotatav summa (kui see on olemas);
- väiksem jaotusmäär (kui see on olemas);
- pakkumiste esitamise ajakava;
- sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Peenhäälestusoperatsioonide läbipaistvuse suurendamiseks kuulutab eurosüsteem tavaliselt kiirpakkumismenetlused avalikult varem välja. Erandolukorras võib EKP siiski otsustada jätta kiirpakkumismenetlustest eelnevalt avalikult teatamata. Kiirpakkumised kuulutatakse välja sama korra kohaselt kui tavapakkumised. Kui kiirpakkumine ei ole eelnevalt avalikult välja kuulutatud, võtavad liikmesriikide keskpangad otse ühendust valitud osapooltega. Kui kiirpakkumine on avalikult välja kuulutatud, võivad liikmesriikide keskpangad valitud osapooltega otse ühendust võtta.

5.1.4 OSAPOLTE ETTEVALMISTUSED PAKKUMISTEKS JA PAKKUMISTE ESITAMINE

Osapooled peavad esitama pakkumise kujul, mis vastab liikmesriikide keskpankade poolt asjaomase operatsiooni jaoks kindlaksmääratud näidisele. Pakkumised tuleb esitada selle liikmesriigi keskpangale, kus on asutuse tegevuskoht (peakontor või filiaal). Asutuse pakkumised võib igas liikmesriigis esitada vaid üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustes peavad osapooled oma pakkumises nimetama summa, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha.⁵

Muutuva intressimääraga pakkumistes võivad osapooled esitada pakkumisi kuni kümnel erineval intressimäär/hinna/kursivahe tasemel. Osapooled peavad igas pakkumises nimetama summa, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha, ja vastava intressimäär.^{6,7} Intressimäärade pakkumine tuleb väljendada 0,01 protsendipunkti kordajates. Muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingu pakkumismenetluse puhul tuleb vahetustehingu kursivahe noteerida vastavalt kehtivale turutavale ning pakkumised tuleb väljendada 0,01 kursivahe kordajates.

Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul on miinimumpakkumise summa 1 000 000 eurot. Sellest suuremad pakkumised tuleb väljendada 100 000 euro kordajates. Peenhäälestus- ja struktuurioperatsioonide puhul kasutatakse samu miinimumpakkumisi ja kordajaid. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäär/hinna/kursivahe taseme suhtes.

Pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides kehtestab iga liikmesriigi keskpank miinimumpakkumise summa vahemikus 10 000–1 000 000 eurot. Kindlaksmääratud miinimumpakkumise summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 10 000 euro kordajates. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäärataseme suhtes.

EKP võib eproportsionaalselt suurte pakkumiste välistamiseks kehtestada pakkumismahu ülempiiri. Pakkumismahu ülempiiri olemasolul korral esitatakse see alati pakkumise avaliku väljakuulutamise teates.

Eeldatakse, et osapooled suudavad alati katta neile jaotatud summad piisava hulga kõlbliku alusvaraga.⁸ Vastava liikmesriigi keskpanga rakendatavad

5 Fikseeritud intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid sõlmima.

6 Seoses EKP võlasertifikaatide väljalaskmisega võib EKP otsustada, et pakkumisi tuleb väljendada pigem hinna kui intressimäär kujul. Sellistel juhtudel tuleb hinnad noteerida protsendina nominaalsummast.

7 Muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute puhul tuleb nimetada fikseeritud summa ja vastav kursivahe, mille ulatuses osapool on valmis eurosüsteemiga tehinguid tegema.

8 Või esitada piisavalt sularaha, kui tegemist on likviidsust vähendavate operatsioonidega.

lepingud või määrused võimaldavad kehtestada sanktsioone, kui osapoolel ei ole võimalik kanda üle piisaval hulgal alusvara või sularaha, et katta talle pakkumisoperatsioonis jaotatud summa.

Pakkumised on tühistatavad kuni pakkumiste esitamise tähtjani. Pakkumised, mis esitatakse pärast pakkumise väljakuulutamise teates nimetatud tähtaega, on kehtetud. Tähtjast kinnipidamise üle otsustavad liikmesriikide keskpangad. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale kõik osapoolte pakkumised, kui osapoolte pakkumiste kogusumma on suurem kui EKP kehtestatud pakkumismahu ülempiir. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale ka need pakkumised, mis on pakkumiste alampiiirist väiksemad või mis on aktsepteeritud intressimäära/hinna/kursivahe alammäärast väiksemad või ülemmäärast suuremad. Lisaks võivad liikmesriikide keskpangad jätta kõrvale kõik pakkumised, mis ei ole täielikud või mis ei ole esitatud ametliku näidise järgi. Kui pakkumine jäetakse kõrvale, teatab vastav liikmesriigi keskpang sellest osapooltele enne jaotamisotsuse tegemist.

5.1.5 PAKKUMISTE JAOTAMISE KORD

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISED

Fikseeritud intressimääraga pakkumise jaotamisel liidetakse osapooltelt saadud pakkumised

kokku. Kui pakkumiste kogusumma on suurem kui kogu jaotatava likviidsuse summa, jaotatakse esitatud pakkumised proportsionaalselt vastavalt jaotatava summa suhtele pakkumiste kogusummale (vt taustinfo 4). Igale osapooltele jaotatav summa ümardatakse lähima euron. EKP võib fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul siiski otsustada jaotada igale pakkujale miinimumsumma/minimaalse osa.

EURODES NOMINEERITUD MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISMENETLUSED

Likviidsust lisavate eurodes nomineeritud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamisel järjestatakse pakkumised pakutud intressimäärade kaheks järjekorras. Esmajärjekorras rahuldatakse kõrgeima intressimääraga pakkumised ning järgnevalt madalama intressimääraga pakkumisi aktsepteeritakse kuni kogu jaotatav likviidsus on ammendunud. Kui madalaima aktsepteeritud intressimäärataseme (s.t intressi piirmäära) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui ülejäänud jaotatav summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt ülejäänud jaotatava summa suhtele intressi piirmääraga pakkumiste kogusummale (vt taustinfo 5). Igale osapooltele jaotatav summa ümardatakse lähima euron.

Likviidsust vähendavate muutuva intressimääraga pakkumiste (mida võib kasutada võlasertifikaatide

Taustinfo 4

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISTE JAOTAMINE

Jaotuse protsendimäär on:
$$kogu\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

osapooltele i eraldatud summa on:
$$kogu_i = kogu\% \times (a_i)$$

kus

A = kogu jaotatud summa

n = osapoolte koguarv

a_i = osapoolte i pakkumise summa

$kogu\%$ = jaotuse protsendimäär

$kogu_i$ = osapooltele i määratud kogusumma

väljalaskmiseks ja tähtjaliste hoiuste kogumiseks) jaotamisel järjestatakse pakkumised väikseimast pakutud intressimäärast alates (või suurimast pakutud hinnast alates). Esmajärjekorras rahuldatakse madalaima intressimääraga (kõrgeima hinnaga) pakkumised ning seejärel aktsepteeritakse järgnevaid kõrgema intressimääraga pakkumisi (madalama hinnaga pakkumisi) kuni kogu vähendatav likviidsus on ammendunud. Kui

kõrgeima aktsepteeritud intressimäär (madalaima hinna) taseme (s.t intressi/hinna piirmäär) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui ülejäänud jaotatav summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt ülejäänud jaotatava summa suhtele intressi/hinna piirmääraga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 5). Võlasertifikaatide väljalaskmisel ümardatakse igale osapoolle jaotatav summa võlasertifikaatide

Taustinfo 5

EURODES NOMINEERITUD MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISTE JAOTAMINE

(näide viitab pakkumistele, mis on noteeritud intressimääradena)

Intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal on:

$$\text{kogu}\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

osapoolle i määratud summa intressi piirmääraga on:

$$\text{kogu}(r_m)_i = \text{kogu}\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

osapoolle i määratud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + \text{kogu}(r_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatud summa

r_s = osapoolte pakutud intressimäär s

n = osapoolte koguarv

$a(r_s)_i$ = osapoolle i pakutud summa intressimääraga s (r_s)

$a(r_s)$ = pakkumise kogusumma intressimääraga s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = intressi piirmäär:

$r_l \geq r_s \geq r_m$ likviidsust lisava pakkumise korral

$r_m \geq r_s \geq r_l$ likviidsust vähendava pakkumise korral

r_{m-1} = intressi piirmäärale eelnev intressimäär (viimane intressimäär, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult):

$r_{m-1} > r_m$ likviidsust lisava pakkumise korral

$r_m > r_{m-1}$ likviidsust vähendava pakkumise korral

$\text{kogu}\%(r_m)$ = intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal

$\text{kogu}(r_s)_i$ = osapoolle i määratud summa intressimääraga s

kogu_i = osapoolle i eraldatud kogusumma

nominaalväärtuse lähima kordajani. Muude likviidsust vähendavate operatsioonide puhul ümardatakse igale osapoolle jaotatav summa lähima euron.

EKP võib muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes siiski otsustada jaotada igale edukale pakkujale miinimumsumma.

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUTE PAKKUMISED

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute pakkumiste jaotamisel järjestatakse pakkumised väiksemast pakutud kursivahe noteeringust alates.⁹ Esmajärjekorras rahuldatakse madalaima kursivahe noteeringuga pakkumised ning järgnevaid kõrgemaid kursivahe noteeringuid aktsepteeri-

takse kuni jaotamisele kuuluv fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui kõrgeima aktsepteeritud kursivahe noteeringu (s.t kursivahe piirnoteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui ülejäänud jaotatav summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt ülejäänud jaotatava summa suhtele kursivahe piirnoteeringuga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 6). Igale osapoolle jaotatav summa ümardatakse lähima euron.

- 9 Kursivahe noteeringud loetletakse kasvavas järjestuses, võttes arvesse noteeringu märki, mis on sellest, kas välisvaluuta ja euro vaheliste intressimäärade erinevus on negatiivne või positiivne. Kui vahetuslepingu kehtivuse ajal on välisvaluuta intressimäär kõrgem kui vastav euro intressimäär, on kursivahe noteering positiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes preemiaga). Kui aga välisvaluuta intressimäär on madalam kui vastav euro intressimäär, on kursivahe noteering negatiivne (s.t euro on noteeritud välisvaluuta suhtes diskontoga).

Taustinfo 6

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUTE PAKKUMISTE JAOTAMINE

Vahetustehingu kursivahe piirnoteeringu kohase jaotuse osakaal on:

$$\text{kogu}\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

osapoolle i kursivahe piirnoteeringu kohaselt määratud summa on:

$$\text{kogu}(\Delta_m)_i = \text{kogu}\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

osapoolle i määratud kogusumma on:

$$\text{kogu}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + \text{kogu}(\Delta_m)_i$$

kus

A = kogu jaotatud summa

Δ_s = osapoolte pakkumine kursivahe noteeringuga s

n = osapoolte koguarv

$a(\Delta_s)_i$ = osapoolle i pakutud summa kursivahe noteeringuga s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = pakkumiste kogusumma kursivahe noteeringuga s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = kursivahe piirnoteering:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$ likviidsust lisava välisvaluuta vahetustehingu korral

$\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviidsust vähendava välisvaluuta vahetustehingu korral

Taustinfo 6 (järg)

Δ_{m-1}	=	kursivahe piirnoteeringule eelnev kursivahe noteering (viimane vahetustehingu noteering, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult): $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviidsust lisava välisvaluuta vahetustehingu korral $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviidsust vähendava välisvaluuta vahetustehingu korral
$\text{kogu}\%(\Delta_m)$	=	kursivahe piirnoteeringu kohase jaotuse osakaal
$\text{kogu}(\Delta_s)_i$	=	osapoolle i jaotatud summa kursivahe noteeringuga s
kogu_i	=	osapoolle i eraldatud kogusumma

Likviidsust vähendavate muutuva intressimääraga välisvaluuta vahetustehingute pakkumiste jaotamisel järjestatakse pakkumised suurimast pakutud kursivahe noteeringust alates. Kõigepealt rahuldatakse kõrgeima kursivahe noteeringuga pakkumised ning järgnevaid madalamaid noteeringuid aktsepteeritakse kuni vähendatav fikseeritud valuuta kogusumma on ammendunud. Kui madalaima aktsepteeritud kursivahe noteeringu (s.t kursivahe piirnoteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui ülejäänud jaotatav summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt ülejäänud jaotatava summa suhtele kursivahe piirnoteeringuga pakutud kogusummasse (vt taustinfo 6). Igale osapoolle jaotatav summa ümardatakse lähima euron.

ENAMPKUMISE LIIK

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võib eurosüsteem rakendada kas ühtse või mitme intressimääraga enampkumise menetlusi. Ühtse intressimääraga enampkumise (Hollandi enampkumise) puhul on kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav intressimäär/hind/kursivahe samaväärne intressi piirmäär/piirhinna/kursivahe piirnoteeringuga (s.t tasemega, millel kogu jaotatav summa ammendub). Mitme intressimääraga enampkumise (Ameerika enampkumise) puhul on jaotuse intressimäär/hind/kursivahe samaväärne igaks konkreetseks pakkumiseks esitatud intressimäär/hinna/kursivahega.

5.1.6 TULEMUSTE VÄLJAKUULUTAMINE

Tava- ja kiirpakkumismenetluste tulemuste avalikuks väljakuulutamiseks kasutatakse elektroonilisi kanaleid. Lisaks võivad liikmesriikide keskpangad teatada jaotamistulemusest osapooltele otse, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumistulemuse teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

- pakkumisoperatsiooni viitenumber;
- pakkumisoperatsiooni kuupäev;
- operatsiooni liik;
- operatsiooni tähtaeg;
- eurosüsteemi osapoolte pakkumiste kogusumma;
- pakkujate arv;
- asjaomased valuutad (välisvaluuta vahetustehingute puhul);
- kogu jaotatud summa;
- jaotuse protsendimäär (fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste puhul);
- hetkekurss (välisvaluuta vahetustehingute puhul);
- aktsepteeritud intressi piirmäär/piirhind/kursivahe piirnoteering ja selle kohaselt jaotatud

summa osakaal (muutuva intressimääraga pakkumiste puhul);

- pakkumisintressi alammäär, pakkumisintressi ülemmäär ja kaalutud keskmine jaotusmäär (mitme intressimääraga enampakkumise puhul);
- operatsiooni alguspäev ja tähtaeg (kui kohaldatav) või instrumendi väärtuspäev ja tähtaeg (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
- väikseim individuaalne jaotatav summa (kui see on olemas);
- väikseim jaotusmäär (kui see on olemas);
- sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul);
- väljalaske ISIN-kood (võlasertifikaatide väljalaskmise puhul).

Liikmesriikide keskpangad kinnitavad konkreetse jaotuse tulemused otse edukatele osapooltele.

5.2 KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE KORD

ÜLDIST

Liikmesriikide keskpangad võivad teostada operatsioone kahepoolsete menetluste vormis.¹⁰ Selliseid menetlusi võib kasutada avaturu peenhäälestusoperatsioonideks ja struktuurioperatsioonideks. Laiemas tähenduses võib neid määratleda kui menetlusi, mille puhul eurosüsteem teostab tehingu ühe või mitme osapoolega ilma pakkumist läbi viimata. Seoses sellega on võimalik eristada kaht liiki kahepoolset menetlusi: operatsioonid, mille puhul eurosüsteem võtab otse ühendust osapooltega, ja operatsioonid, mis teostatakse väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu.

OTSEKONTAKT OSAPOOLEGA

Antud menetluse raames võtavad liikmesriikide keskpangad otse ühendust ühe või mitme euroala osapoolega, kes valitakse välja jaotises 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt.

Liikmesriikide keskpangad otsustavad EKP antud täpsete juhtnööride kohaselt, kas sooritada osapooltega tehing. Tehingud arveldatakse liikmesriikide keskpankade kaudu.

Kui EKP nõukogu peaks otsustama, et erandolukorras võib kahepoolseid operatsioone teostada ka EKP ise (või üks või mitu EKP tegevusüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka), kohandatakse selliste operatsioonide menetluskorda vastavalt. Sellisel juhul võtab EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) otse ühendust ühe või mitme euroalal tegutseva osapoolega, kes valitakse välja jaotises 2.2 määratletud kriteeriumide kohaselt. EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsev liikmesriigi keskpank) otsustab, kas sooritada osapooltega tehing või mitte. Tehingute arveldamine toimiks siiski detsentraliseeritult liikmesriikide keskpankade kaudu.

Kahepoolseid operatsioone, mis põhinevad otsekontaktil osapooltega, võib kasutada pöördoperatsioonide, otsetehingute, välisvaluuta vahetustehingute ja tähtjaliste hoiuste kogumiseks.

VÄÄRTPAPERIBÖRSIDE JA TURUESINDAJATE KAUDU TEOSTATAVAD OPERATSIOONID

Liikmesriikide keskpangad võivad otsetehinguid teostada väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu. Selliste operatsioonide puhul ei ole osapoolte valik eelnevalt piiratud ning menetlusi kohandatakse vastavalt turutavadele, mis tehingu objektiks oleva võlainstrumendi suhtes kehtivad.

KAHEPOOLSETE OPERATSIOONIDE VÄLJAKUULUTAMINE

Kahepoolsetest operatsioonidest tavaliselt avalikult ette ei teatata. Peale selle võib EKP otsustada kahepoolse operatsiooni tulemuse avalikult välja kuulutamata jätta.

TEHINGUPÄEVAD

EKP võib otsustada viia ellu kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone eurosüsteemi mis tahes

¹⁰ EKP nõukogu võib otsustada, kas erandkorras võib kahepoolseid peenhäälestusoperatsioone teostada ka EKP ise.

pangapäeval. Sellistes operatsioonides osalevad ainult nende liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev langevad riigi keskpanga pangapäevale.

Struktuurilise otstarbega kahepoolseid otseoperatsioone ja nendega seotud arveldusi teostatakse tavaliselt päevadel, mis on keskpanga pangapäevad kõigis liikmesriikides.

5.3 ARVELDUSKORD

5.3.1 ÜLDIST

Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamise või avaturuoperatsioonides osalemisega seotud rahaliste tehingute arveldamine toimub liikmesriigi keskpangas asuvatel osapoolte kontodel või TARGET2s osalevate arvelduspankade kontodel. Rahaliste tehingute arveldamine toimub alles pärast seda (või samal ajal), kui operatsiooni alusvara on lõplikult üle kantud. See tähendab, et alusvara tuleb kas eelnevalt hoiustada liikmesriigi keskpangas olevale depooarvele või sellega tuleb arveldada kõnealuses liikmesriigi keskpangas päevasiseselt ülekandega makse vastu. Alusvara kantakse üle osapoolte väärtpaberiarvelduskontode kaudu väärtpaberiarveldussüsteemis, mis vastab EKP miinimumnõuetele.¹¹ Kui osapoolel ei ole depooarvet liikmesriigi keskpangas või väärtpaberiarvelduskontot EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis, võib ta alusvaraga arveldamiseks kasutada korrespondentkrediitiasutuse väärtpaberiarvelduskontot või depooarvet.

Täiendavad sätted arvelduskorra kohta esitatakse lepingutes, mida liikmesriikide keskpangad (või EKP) konkreetse rahapoliitilise instrumendi suhtes rakendavad. Riikliku õiguse ja tegutsemistavade tõttu võib arvelduskord eri liikmesriikide keskpankades pisut erineda.

5.3.2 AVATURUOPERATSIOONIDE ARVELDAMINE

Tavapakkumismenetlustel põhinevad avaturuoperatsioonid (s.t põhilised refinantseerimisoperatsioonid, pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja struktuurioperatsioonid) arveldatakse

tavaliselt esimesel päeval pärast kauplemispäeva, mil i) TARGET2 ja ii) kõik asjaomased väärtpaberiarveldussüsteemid on avatud. Eurosüsteemi põhimõtteline eesmärk on arveldada oma avaturuoperatsioonidega seotud tehingud samal ajal kõigis liikmesriikides kõigi osapooltega, kes on esitanud piisava alusvara. Tulenevalt funktsionaalsetest piirangutest ja väärtpaberiarveldussüsteemide tehnilistest omadustest võib avaturuoperatsioonide arvelduse ajastus euroalal olla päeva lõikes erinev. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arveldamise aeg langeb tavaliselt kokku vastava tähtajaga eelmise operatsiooni tagasimakseajaga.

Eurosüsteemi eesmärk on arveldada kiirpakkumismenetlustel ja kahepoolsetel menetlustel põhinevad avaturuoperatsioonid kauplemispäeval. Funktsionaalsetel põhjustel võib eurosüsteem nende operatsioonide, eelkõige otsetehingute ja välisvaluuta vahetustehingute tegemiseks aegajalt kasutada muid arvelduspäevi (vt tabel 3).

5.3.3 PÄEVALÕPUKORD

Päevalõpukord on määratletud TARGET2e käsitlevates dokumentides. Üldjuhul suletakse TARGET2 kell 18 EKP aja (Kesk-Euroopa aeg) järgi. Pärast sulgemisaega ei võta TARGET2 vastu uusi maksekorraldusi, kuid enne sulgemisaega vastuvõetud maksekorralduste töötlemine jätkub. Osapooled peavad esitama taotlused laenamise püsivõimaluse või hoiustamise püsivõimaluse kasutamiseks asjaomase liikmesriigi keskpangale hiljemalt 15 minutit pärast TARGET2 sulgemisaega. Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamist taotlemise tähtaega lükatakse veel 15 minuti võrra edasi kohustusliku reservi hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval.

Kui päevalõpu kontrollmenetluse lõpetamise järel on kõlbliku osapoolte TARGET2 arvelduskonto saldo negatiivne, loetakse see automaatselt laenamise püsivõimaluse kasutamise taotluseks (vt jaotis 4.1).

¹¹ Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise nõuete kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste kõlblike ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

Tabel 3 Eurosüsteemi avaturuoperatsioonide tavapärased arvelduspäevad¹

Rahapoliitiline instrument	Tavapakkumismenetlustel põhinevate operatsioonide arvelduspäev	Kiirpakkumismenetlustel või kahepoolsetel menetlustel põhinevate operatsioonide arvelduspäev
Pöördtehingud	T + 1 ²⁾	T
Otsetehingud	-	Alusvara puhul kehtiva turutava kohaselt
Võlasertifikaatide väljalaskmine	T + 1	-
Välisvaluuta vahetustehingud	-	T, T + 1 või T + 2
Tähtajaliste hoiuste kogumine	-	T

1) T – kauplemispäev. Arvelduspäev – eurosüsteemi pangapäev.

2) Kui põhilise või pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni tavapärase arvelduspäev langeb kokku pangapühaga, võib EKP otsustada kasutada teistsugust arvelduspäeva, muu hulgas võimalust arveldada samal päeval. Põhiliste ja pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide arvelduspäevad määratakse eelnevalt kindlaks eurosüsteemi pakkumisoperatsioonide kalendris (vt jaotis 5.1.2).

6. PEATÜKK

KÕLBLIKUD VARAD

6.1 ÜLDIST

EKPSi põhikirja artikliga 18.1 lubatakse EKP-l ja liikmesriikide keskpangadel teha tehinguid finantsturgudel, ostes ja müües alusvara otse või tagasiostulepingutega, ning nõutakse, et kõigi eurosüsteemi laenuoperatsioonide aluseks peavad olema adekvaatsed tagatised. Sellest tulenevalt toetuvad kõik eurosüsteemi likviidsust lisavad operatsioonid alusvarale, mille osapooled on esitanud kas vara omandiõiguse üleandmise teel (otsetehingute või tagasiostulepingute puhul) või asjaomase vara kohta esitatava pandiga või loovutuse või hüpoteegi kujul (tagatud laenude puhul).¹

Et kaitsta eurosüsteemi tema rahapoliitiliste operatsioonidega seotud võimalike kahjude eest, tagada osapoolte võrdne kohtlemine ja suurendada tegevuse tulemuslikkust ning läbipaistvust, peavad alusvarad vastama teatavatele kriteeriumidele, et neid loetaks eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikeks. Eurosüsteem on töötanud välja kõikidele eurosüsteemi laenuoperatsioonidele ühise kõlblike varade loetelu. See ühtne loetelu jõustus 1. jaanuaril 2007 ning vahetas välja senise kaheastmelise süsteemi, mis oli kehtinud alates majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi algusest.²

Ühtne loetelu hõlmab kaht varaliiki – turustatavad ja turustamatud varad. Neid ei eristata kvaliteedi ega kõlblikkuse järgi eurosüsteemi mitmesugusteks rahapoliitilisteks operatsioonideks, välja arvatud see, et otsetehinguteks eurosüsteem turustamatuid varasid ei kasuta. Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke varasid võib kasutada ka päevasiseste laenude alusvarana.

Mõlema varaliigi kõlblikkuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed ning määratletud jaotises 6.2.³ Et mõlemad varaliigid vastaksid samadele krediitstandarditele, on loodud eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistik (ECAAF), mis tugineb mitmesugustele hindamisallikatele. Menetlusi ja eeskirju, millega tagatakse ja kontrollitakse eurosüsteemi kõrgete krediitstandardite nõude täitmist kõikide kõlblike tagatiste puhul, kirjeldatakse jaotises 6.3.

Alusvara suhtes kehtivaid riskiohjemeetmeid ja hindamispõhimõtteid kirjeldatakse jaotistes 6.4 ja 6.5. Eurosüsteemi osapooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt (vt jaotis 6.6).

6.2 ALUSVARA KÕLBLIKKUSE MÄÄRATLUS

EKP koostab, haldab ja avaldab kõlblike turustatavate varade loetelu.⁴ Turustamatute varade kohta ei avalda EKP ei kõlblike varade ega kõlblike võlgnike/garantide loetelu.

Eurosüsteem annab osapooltele nõu varade kõlblikkuse kohta eurosüsteemi tagatisvarana, kui sellena esitatakse juba välja antud turustatavaid varasid või lunastamata turustamatuid varasid. Enne varade väljaandmist nõuannet ei anta.

6.2.1 TURUSTATAVATE VARADE KÕLBLIKKUSKRITEERIUMID

Rahapoliitilisteks operatsioonideks on kõlblikud EKP väljalastud võlasertifikaadid ja kõik need võlasertifikaadid, mille eurosüsteemi keskpangad on oma riigis välja lasknud enne euro kasutuselevõttu.

Ülejäänud turustatavate varade kõlblikkus määratakse kindlaks järgmiste kriteeriumide põhjal (vt ka tabel 4):

- 1 Likviidsust vähendavad avaturu otse- ja pöördtehingud toetuvad samuti alusvarale. Likviidsust vähendavate avaturu pöördtehingute puhul kasutatava alusvara kõlblikkuskriteeriumid on samasugused nagu likviidsust lisavate avaturu pöördtehingute puhul. Likviidsust vähendavates operatsioonides turuväärtuse allahindlusi siiski ei kasutata.
- 2 Esimese astme varade loetellu võetud Prantsuse *fonds communs de créances*'ide (FCCde) osakud, mis on välja antud enne 1. maid 2006, jäävad kõlblikeks üleminekuaja lõpuni, 31. detsembrini 2008. Enne 1. maid 2006 välja antud FCCd ei ole kõlblikud.
- 3 Turustamatute varade alaliigi – krediitnõuete – suhtes kehtib 31. detsembrini 2011 üleminekuperiood, mil kõlblikkus- ja operatsioonilistes kriteeriumides võib euroala lõikes erinevusi esineda (vt jaotis 6.2.2).
- 4 See loetelu avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu) ning seda ajakohastatakse iga päev. Kõlblike turustatavate varade loetelu ei hõlma turustatavaid varasid, mille on emiteerinud kaup ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, kellel ei ole välise laenuatagatiste hindamise asutuse (reitinguagentuuri) reitingut emissiooni, emitendi või garandi kohta. Selliste võlainstrumentide kõlblikkus sõltub hinnangust laenuatagatiste hindamise allikalt, mille vastav osapool on valinud kooskõlas krediitnõuete suhtes kehtivate ECAFi eeskirjadega, nagu sätestatud jaotises 6.3.3.

VARA LIIK

Tegemist peab olema *võlainstrumentidega*, mida iseloomustavad järgmised omadused:

- a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma;⁵
- b) kupong, millega ei või kaasneda negatiivne rahavoog. Samuti peaks kupong olema üks järgmistest: 1) nullkupong, 2) fikseeritud intressimääraga kupong või 3) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud väljalaskja enda reitingu muutumisega. Lisaks on kõlblikud ka inflatsiooniga indekseeritud võlakirjad.

Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni. Võlainstrumentid ei tohi anda põhisumma ja/või intressimäära suhtes õigusi, mis on allutatud sama väljalaskja muude võlainstrumentide hoidjate õigustele.

Nõue a ei kehti varadega tagatud väärtpaberite kohta; erandiks on võlakirjad, mille krediidiasutused on välja lasknud vastavalt avatud investeerimisfondide direktiivi⁶ artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele (nimetatakse ka kaetud pangavõlakirjadeks). Varaga tagatud väärtpaberite (v.a kaetud pangavõlakirjad) kõlblikkust hindab eurosüsteem järgmiste kriteeriumide põhjal.

Väärtpaberite tagatiseks olevad rahavooge tekitavad varad:

- a) peavad olema omandatud kooskõlas ELi liikmesriigi õigusaktidega;
- b) peavad olema algatajalt või vahendajalt väärtpaberistamise teel omandatud eriotstarbelise finantsettevõtte poolt viisil, mida eurosüsteem käsitleb tegeliku müügina, mis kehtib kolmandate isikute suhtes; sellised varad ei tohi olla kättesaadavad algatajale ja selle võlausaldajatele, kaasa arvatud algataja maksejõuetuse korral;
- c) ei tohi koosneda osaliselt ega täielikult, tegelikult ega potentsiaalselt krediidiriskiga seotud väärtpaberitest vms nõuetest,

mis tulenevad krediidiriski ülekandmisest krediidituletistehingute kaudu.

Struktureeritud väljalaske korral ei või rühmad (või allrühmad) selleks, et neid loetaks kõlblikeks, olla allutatud sama väljalaske teiste rühmadele. Rühma (või allrühma) ei loeta sama emissiooni teiste rühmade (või allrühmade) suhtes allutatuks, kui pärast täitmisele pööramise teate saatmist tehakse sellele rühmale (või allrühmale) kooskõlas emissiooniprospetsis sätestatud maksehierarhiaga makseid (põhisumma ja intressi osas) enne teisi rühmi (või allrühmi) ning see rühm (või allrühm) on viimane vara, mille suhtes täidetakse kahjunõuet.

Eurosüsteem jätab endale õiguse küsida igalt asjaomaselt kolmandalt isikult (nagu näiteks väljalaskjalt, algatajalt või väljalaske korraldajalt) mis tahes selgitust ja/või õiguslikku kinnitust, mida ta peab vajalikuks, et hinnata varaga tagatud väärtpaberite kõlblikkust.

KREDIIDISTANDARDID

Võlainstrument peab vastama kõrgetele krediidistandarditele, mis on sätestatud eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistiku eeskirjades turustatavate varade kohta (vt jaotis 6.3.2).

VÄLJALASKMISKOHT

Võlainstrument peab olema deponeeritud/registreeritud (välja lastud) sellises EMP keskpangas või väärtpaberite keskkontooruumis, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele.⁷ Kui turustatava võlakirja on välja lasknud kaup

- 5 Märkimis- või muude sarnaste õigustega võlakirjad ei ole kõlblikud.
- 6 Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/611/EMÜ avatud investeerimisfondide käsitlevate õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3), mida on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ (ELT L 79, 24.3.2005, lk 9).
- 7 Alates 1. jaanuarist 2007 peavad rahvusvaheliste väärtpaberite keskkontooruumide Euroclear Bank'i (Belgia) ja Clearstream Banking Luxembourg'i poolt üleilmse esitaja vormis välja lastud rahvusvahelised võlakirjad selleks, et neid loetaks kõlblikeks, olema välja lastud uue üleilmse võlakirja (New Global Note – NGN) kujul ning hoiustatud ühises hoiuasutuses (Common Safekeeper – CSK), mis on kas rahvusvaheline väärtpaberite keskkontooruum või keskkontooruum, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele. Rahvusvahelised esitajavõlakirjad, mis on emiteeritud klassikaliste üleilmsete võlakirjadena (Classical Global Notes – CGN) enne 1. jaanuari 2007 ning sama identifitseerimisnumbriga (ISIN) vahetatavate väärtpaberitena samal kuupäeval või pärast seda, jäävad kõlblikeks kuni oma tähtaja lõppemiseni.

ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte,⁸ millele tunnustatud väline laenuagatiste hindamise asutus (reitinguagentuur) ei ole andnud hinnangut, peab selle väljalaskmiskoht olema euroala.

ARVELDUSKORD

Võlainstrument peab olema väärtpaperite registreerimissüsteemis ülekantav. Neid tuleb hoida ja nendega arveldada euroalal eurosüsteemi konto kaudu või EKP kehtestatud standarditele vastava väärtpaperiarveldussüsteemi kaudu selliselt, et realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus.

Kui väärtpaperite keskdepositoorium, kus vara on välja lastud, ja väärtpaperiarveldussüsteem, kus seda hoitakse, ei ole üks ja sama asutus, peab nende kahe asutuse vahel olema EKP poolt heaks kiidetud ühendus.⁹

VASTUVÕETAVAD TURUD

Võlainstrumentid peavad olema kauplemisse lubatud reguleeritud turul, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/39/EMÜ finantsinstrumentide turgude kohta,¹⁰ või olema kaubeldavad teatavatel EKP poolt määratletud reguleerimata turgudel.¹¹ Reguleerimata turgude hindamisel kasutab eurosüsteem kolme põhimõtet – ohutus, läbipaistvus ja juurdepääsetavus.^{12,13}

VÄLJALASKJA/GARANDI TÜÜP

Võlainstrumentide väljalaskjad või garandid peavad olema keskpangad, avaliku sektori asutused, erasektori üksused või rahvusvahelised või riigiüleised institutsioonid. Võlainstrumentid, v.a kaetud pangavõlakirjad, mille on välja lasknud krediitiasutused, on rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud ainult siis, kui need on lubatud kauplemisele reguleeritud turul (vt määratlust eespool).

VÄLJALASKJA/GARANDI TEGUTSEMISKOHT

Väljalaskja tegutsemiskoht peab olema EMPs või EMP-välises G10 riigis.^{14,15} Viimasel juhul loetakse võlainstrumentid kõlblikeks üksnes juhul, kui eurosüsteem veendub, et tema õigused on vastava EMP-välise riigi seaduste kohaselt ja eurosüsteemile vastuvõetavalt kaitstud. Seepärast tuleb enne varade kõlblikuks tunnistamist

eurosüsteemile esitada sellele vormilt ja sisult vastuvõetav õiguslik hinnang. Varaga tagatud väärtpaperite väljalaskja tegutsemiskoht peab olema EMPs.

Garandi tegutsemiskoht peab olema EMPS.

Rahvusvahelised ja riigiüleised institutsioonid on kõlblikud väljalaskjad/garandid olenemata nende tegutsemiskohast. Kui turustatava võlainstrumenti on välja lasknud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte, kellel ei ole välise laenuagatiste hindamise asutuse (reitinguagentuuri) reitingut, peab selle väljalaskja/garandi tegutsemiskoht asuma euroalal.

NIMIVÄÄRTUSE VÄÄRING

Võlainstrumentid peavad olema nomineeritud eurodes.¹⁶

8 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA 95) määratletud tähenduses.

9 Euroala kõlblike väärtpaperiarveldussüsteemide kasutamiseõuete kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste kõlblike ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

10 EÜT L 145, 30.04.2004, lk 1.

11 Vastuvõetavate reguleerimata turgude loetelu on EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu) ning seda ajakohastatakse vähemalt üks kord aastas.

12 Ohutus, läbipaistvus ja juurdepääsetavus on mõisted, mille eurosüsteem on määratlenud üksnes oma tagatiste haldamise ülesande raames. Turgude valimise eesmärk ei ole hinnata mitmesuguste turgude omapära. Kõnealused põhimõtted on järgmised. *Ohutus* tähendab tehingukindlust, eriti aga kindlust tehingute kehtivuse ja täitmisele pööratavuse suhtes. *Läbipaistvus* tähendab vaba juurdepääsu teabele turu toimimise ja korra eeskirjade, varade finantsomaduste, hinnakujundusmehhanismi, asjaomaste hindade ja koguste (noteeringud, intressimäärad, kauplemismahud, tasumata summad jms) kohta. *Juurdepääsetavus* viitab eurosüsteemi võimele pääseda turule ja sellele osaleda. Turg on tagatiste haldamise eesmärgil juurdepääsetav, kui selle toimimise ja korra eeskirjad võimaldavad eurosüsteemil samal eesmärgil vajaduse korral hankida teavet ja teha tehinguid.

13 Teise astme varadeks liigitatud turustatavad varad, mis on välja lastud enne 31. maid 2007 ja millega kaubeldakse reguleerimata turgudel, mis vastavad eurosüsteemi määratletud ohutuse ja juurdepääsetavuse nõuetele, kuid mitte läbipaistvuse nõudele, on kõlblikud kuni 31. detsembrini 2009, tingimusel et need varad vastavad teistele kõlblikuskriteeriumidele. See ei kehti krediitiasutuste välja lastud, teise astme varadeks liigitatud tagamata turustatavate varade puhul, mis muutusid kõlbmatuks 31. mail 2007.

14 EMP-välise G10 riikide hulka kuuluvad praegu USA, Kanada, Jaapan ja Šveits.

15 Turustatavad varad, mille on enne 1. jaanuari 2007 välja lasknud üksus, mis ei tegutsenud EMPs või EMP-välises G10 riigis, kuid millele on EMPs tegutsenud üksus andnud garantiid, on kõlblikud kuni 31. detsembrini 2011, tingimusel et need varad vastavad teistele kõlblikuskriteeriumidele ning garantiide suhtes kohaldatavate nõuetele nagu määratletud jaotises 6.3.2.

16 Väljendatud eurodes või euro riiklikus vääringus.

6.2.2 TURUSTAMATUTE VARADE KÕLBLIKKUSKRITEERIUMID

Kõlblike varade ühtses loendis on kaht liiki turustamatuid varasid: krediidinõuded ning hüpoteegitagatiseaga turustamatud võlainstrumentid.¹⁷

KREDIIDINÕUDED

Krediidinõuded¹⁸ peavad selleks, et need loetaks tagatiskõblikeks, vastama järgmistele *kõlblikuskriteeriumidele* (vt ka tabel 4):

- *Vara liik*: tegemist peab olema krediidinõudega, mis kujutab endast võlakohustust mõne eurosüsteemi osapoole ees. Tagatiseks kõlblikuks loetakse ka kahaneva saldoga krediidinõuded, s.t laenu, mille põhisumma ja intress makstakse tagasi eelnevalt kokkulepitud graafiku järgi. Tagatiseks ei kõlba kasutamata krediidiliinid (nt uuenevate krediidinõuete kasutamata võimalused), arvelduskontode arvelduslaenu ning akreditiivid (mis annavad krediidi kasutamise loa, kuid ei ole iseenesest krediidinõuded). Sündikaatlaenu puhul loetakse sündikaati kuuluva liikme laenuosa tagatiskõblikuks krediidinõudeks. Krediidinõuded ei tohi anda laenu põhisumma ja/või intressi suhtes õigusi, mis on allutatud sama väljalaskja teiste krediidinõuete (või sama sündikaatlaenu teiste osade või allosade) või võlainstrumentide hoidjate õigustele.

Krediidinõuetele peab olema a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) intressimäär, millega ei tohi kaasneda negatiivne rahavoog. Lisaks peaks intressimäär olema üks järgmisest: 1) nullkupongi laadi, 2) fikseeritud või 3) ujuv ning seotud teise viiteintressimääraga. Kõlblikud on ka krediidinõuded, mille intressimäär on seotud inflatsioonimääraga. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni.

- *Võlgniku/garandi tüüp*: kõblikeks võlgnikeks või garantideks loetakse kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted,¹⁹ avaliku sektori asutused ning rahvusvahelised ja riigiuülesed institutsioonid. Iga võlgnik

vastutab asjaomase krediidinõude täieliku lunastamise eest ise ja teistest eraldi (kaasvõlgnike ühisvastutus on välistatud).

- *Võlgniku/garandi tegutsemiskoht*: võlgnikud/garandid peavad olema asutatud euroalal. Rahvusvaheliste ja riigiuülesete institutsioonide kohta see nõue ei kehti.
- *Krediidistandardid*: krediidinõuete kvaliteeti hinnatakse võlgnike/garantide krediidivõime põhjal. Krediidinõuded peavad vastama kõrgetele krediidistandarditele, mis on sätestatud eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistiku eeskirjades turustamatute varade kohta (vt jaotis 6.3.3).
- *Minimaalne suurus*: kui osapool esitab krediidinõude tagatiseks (ehk mobiliseerib selle), peab see olema teatava minimaalse suurusega. Üleminekuajal (1.1.2007–31.12.2011) määrab siseriiklike krediidinõuete minimaalse suuruse kindlaks iga riigi keskpank ise. Kui krediidinõudeid kasutatakse tagatisena piiriülel, kehtib üleminekuajal ühtne minimaalne suurus 500 000 eurot. Alates 1. jaanuarist 2012 kehtib kogu euroalal kõikide krediidinõuete suhtes ühtne miinimumkõnnis 500 000 eurot.
- *Menetluskord*: krediidinõuded tuleb menetleda vastavalt eurosüsteemi korrale, nagu see on määratletud vastava riigi dokumentatsioonis.
- *Reguleeriv õigus*: krediidinõude lepingu ning osapoole ja riigi keskpanga vahelise lepingu suhtes krediidinõude tagatiseks seadmise kohta (krediidinõude mobiliseerimise leping) peab kehtima euroala liikmesriigi õigus. Peale

17 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2011 kehtib krediidinõuete suhtes ajutine kord, mis lubab riikide keskpankadel valida künnise, millest alates krediidinõuded loetakse tagatiskõblikeks (v.a piiriülese kasutuse korral), ning otsustada töötlemistasu üle. Alates 1. jaanuarist 2012 hakkab kehtima ühtne kord.

18 Krediidinõudeid nimetatakse ka pangalaenudeks. Saksamaa *Schuldscheindarlehen* ja Hollandi registreeritud eranõuded valitsuse või teiste, riigi tagatisega kõblike võlgnike vastu (nt elamuühistud) loetakse samaväärseteks krediidinõuetega.

19 Vastavalt ESA 95 määratlusele.

selle ei tohi a) osapoolle, b) krediidiandja, c) krediidisaaaja, d) garandi (kui asjakohane), e) krediidinõude lepingu ja f) krediidinõude mobiliseerimise lepingu suhtes kehtida rohkem kui kaks erinevat reguleerivat õigust.

- *Nimiväärtuse vääring*: krediidinõuded peavad olema nomineeritud eurodes.²⁰

HÜPOTEEGITAGATISEGA TURUSTAMATUD VÕLA-INSTRUMENDID

Hüpoteegitagatisega turustamatute võlainstrumentide suhtes kehtivad järgmised kõlblikuskriteeriumid (vt ka tabel 4):

- *Vara liik*: tegemist peab olema võlainstrumentiga (veksli või lihtveksliga), mille tagatiseks on eluasemehüpoteekide kogum ja mida ei saa täielikult väärtpaberistada. Tagatiseks olevate varade kogumis peab olema võimalik varasid välja vahetada. Samuti peab olema tagatud, et eurosüsteemi loetakse krediidiandjate ees prioriteetseks (v.a krediidiandjad, kellel on erioigus riiklikel põhjustel).²¹

Hüpoteegitagatisega turustamatutel võlainstrumentidel peab olema a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma ja b) intressimäär, millega ei tohi kaasneda negatiivne rahavoog.

- *Krediidistandardid*: hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumentid peavad vastama kõrgetele krediidistandarditele. Seda hinnatakse eurosüsteemi laenuagatiste hindamisraamistiku selle osa abil, mis käsitleb selliseid võlainstrumente (vt jaotis 6.3.3).
- *Väljalaskja tüüp*: kõlblikud väljalaskjad on kõlblikest osapooltest krediidiasutused.
- *Väljalaskja tegutsemiskoht*: väljalaskja asukoht peab olema euroalal.
- *Menetluskord*: hüpoteegitagatisega turustamatuid võlainstrumente tuleb menetleda vastavalt eurosüsteemi korrale, nagu see on määratletud vastava riigi dokumentatsioonis.

- *Nimiväärtuse vääring*: hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumentid peavad olema nomineeritud eurodes.²²

6.2.3 TÄIENDAVAD NÕUDED KÕLBLIKE VARADE KASUTAMISEL

TÄIENDAVAD ÕIGUSLIKUD NÕUDED KREDIIDI-NÕUETE KOHTA

Selleks, et krediidinõudel oleks kehtiv tagatis ning et krediidinõuet oleks osapoolle kohustuste täitmata jätmise korral võimalik kiiresti realiseerida, peavad olema täidetud täiendavad õiguslikud nõuded. Need on seotud järgmisega:

- krediidinõude olemasolu kontroll;
- võlgniku teavitamine krediidinõude mobiliseerimisest või selle registreerimine;
- pangasaladuse ja konfidentsiaalsusega seotud piirangute puudumine;
- krediidinõude mobiliseerimisega seotud piirangute puudumine;
- krediidinõude realiseerimisega seotud piirangute puudumine.

Need õiguslikud nõuded on täpsustatud lisas 7. Riiklikust õigusest tulenevad muud üksikasjad on sätestatud siseriiklikus dokumentatsioonis.

KÕLBLIKE VARADE KASUTAMISE EESKIRJAD

Turustatavaid varasid võib kasutada kõikideks alusvaradele tuginevateks rahapoliitilisteks operatsioonideks, s.t avaturu pöörd- ja otsetehinguteks ning laenamise püsivõimaluseks. Turustamatuid varasid võib kasutada avaturu pöördtehingute ja laenamise püsivõimaluse alusvarana. Eurosüsteemi otsetehinguteks neid ei kasutata. Kõiki turustatavaid ja turustamatuid varasid võib samuti kasutada päevasiseste laenude alusvarana.

²⁰ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 16.

²¹ Iirimaa hüpoteegitagatisega lihtvekslid on praegu ainsad seda liiki varad.

²² Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 16.

Olenemata sellest, kas turustatav või turustamatu vara vastab või ei vasta kõikidele kõlblikuskriteeriumidele, ei tohi osapool tagatiseks esitada vara, mille väljalaskja või garant on ta ise või mõni muu isik, kellega tal on lähedane side.²³

Lähedane side viitab olukorrale, kus osapool on seotud kõlblike varade väljalaskjaga/võlgnikuga/garandiga järgmistel võimalikel põhjustel:

- i) osapoolle kuulub otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtte kaudu 20% või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist; või
- ii) väljalaskjale/võlgnikule/garandile kuulub otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtte kaudu 20% või rohkem osapool kapitalist; või
- iii) rohkem kui 20% nii osapool kui ka väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtte kaudu.

See lähedast sidet käsitlev säte ei kehti järgmistel juhtudel: a) kui tegemist on lähedase sidemega osapool ning EMP riikide ametivõimude vahel või kui võlainstrumendi garantiks on maksustamisõigusega avaliku sektori üksus; b) kui tegemist on kaetud pangavõlakirjadega, mis on välja lastud vastavalt avatud investeerimisfondide direktiivi artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele; või c) kui võlainstrumendid on kaitstud spetsiaalsete õiguslike meetmetega, mille kaitse on võrreldav punktis b osutatud instrumentide kaitsega (nt hüpoteegitagatise turustamatu võlainstrumendid, mis ei ole väärtpaberid).

Osapool ei tohi tagatiseks esitada varaga tagatud väärtpaberit, kui osapool (või kolmas isik, kellega tal on lähedane side) pakub varaga tagatud väärtpaberile valuutariskiturvet, tehes väljalaskjaga valuutariskiturbe tehingu, või likviidsust vähemalt 20% ulatuses varaga tagatud väärtpaberi tasumata summast.

Peale selle võivad liikmesriikide keskpangad keelduda tagatisena aktsepteerimast järgmisi

turustatavaid ja turustamatuid varasid, isegi kui need vastavad kõigile kõlblikuskriteeriumidele:

- võlainstrumendid, mille tähtaeg saabub enne sellise rahapoliitilise operatsiooni aegumispäeva, mille alusvarana seda kasutatakse,²⁴ või
- võlainstrumendid, mille tuluvoog (nt kuponnimaksed) kestab kuni selle rahapoliitilise operatsiooni aegumispäevani, mille alusvarana seda kasutatakse.

Kõik kõlblikud turustatavad ja turustamatud varad peavad kogu euroalal olema piiriüleselt kasutatavad. See tähendab, et kõik eurosüsteemi osapooled peavad saama kasutada kõlblike varasid oma riigisiseste väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu (turustatavate varade korral) või muu sobiva korralduse kohaselt krediidi saamiseks oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt jaotis 6.6).

6.3 EUROSÜSTEEMI LAENUTAGATISTE HINDAMISRAAMISTIK

6.3.1 REGULEERIMISALA JA OSAD

Eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistik (ECAAF) on määratletud menetlused, eeskirjad ja võtted, mis tagavad, et kõik kõlblikud varad vastavad eurosüsteemi kõrgetele krediidistandarditele.

Selles üldises raamistikus tehakse kõrgetele krediidistandarditele vastavuse hindamisel vahet turustatavatel ja turustamatutel varadel (vt jaotised 6.3.2

²³ Kui osapool kasutab varasid, mida ta ei tohi või enam ei saa kasutada olemasoleva krediidi tagamiseks, kuna ta on ise nende varade väljalaskja/võlgnik/garant või tal on temaga lähedane side, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomase liikmesriigi keskpangale. Tema varade väärtuseks määratakse järgmisel hindamispäeval null ning see võib anda aluse lisatagatise nõude esitamiseks (vt ka lisa 6). Peale selle peab osapool vara kõige varasemal võimalikul kuupäeval vabastama.

²⁴ Kui liikmesriikide keskpangad lubaksid alusvarana kasutada rahapoliitiliste operatsioonide tähtjast lühema tähtjaga instrumente, nõutaks osapoolt selliste varade asendamist hiljemalt rahapoliitilise operatsiooni aegumispäeval.

Tabel 4 Eurosüsteemi rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikud varad

Kõlblikuskriteeriumid	Turustatavad varad ¹⁾	Turustamatud varad ²⁾	
Vara liik	EKP võlasertifikaadid. Muud turustatavad võlainstrumentid.	Krediidinõuded.	Hüpoteegitagatisega turustamatud võlainstrumentid.
Krediidistandardid	Vara peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Kõrgeid krediidistandardeid hinnatakse ECAFi turustatavate varasid käsitlevate eeskirjade kohaselt. ³⁾	Võlgnik/garant peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Krediitivõimet hinnatakse ECAFi krediidinõudeid käsitlevate eeskirjade kohaselt.	Vara peab vastama kõrgetele krediidistandarditele. Kõrgeid krediidistandardeid hinnatakse ECAFi hüpoteegitagatisega turustamatuid võlainstrumente käsitlevate eeskirjade kohaselt.
Väljalaskiskoht	EMP. ³⁾	Ei kohaldata.	Ei kohaldata.
Arveldamise/töötlemise kord	Arvelduskoht: euroala. Instrumentid peavad olema tsentraalselt hoiustatud (väärtpaberite registreerimissüsteemi kohaselt) keskpangas või EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis.	Eurosüsteemis kehtiv kord.	Eurosüsteemis kehtiv kord.
Väljalaskja/võlgniku/garandi tüüp	Keskpangad. Avalik sektor. Erasektor. Rahvusvahelised ja riigilised institutsioonid.	Avalik sektor. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted. Rahvusvahelised ja riigilised institutsioonid.	Krediidiasutused.
Väljalaskja/võlgniku/garandi tegevuskoht	Väljalaskja ³⁾ : EMP või EMP-välised G10 riigid. Garant ³⁾ : EMP.	Euroala.	Euroala.
Vastuvõetavad turud	Reguleeritud turud. EKP-le vastuvõetavad reguleerimata turud.	Ei kohaldata.	Ei kohaldata.
Vääring	Euro.	Euro.	Euro.
Minimaalne suurus	Ei kohaldata.	Krediidinõude esitamise ajal kehtiv madalaim lävi. 1.1.2007 kuni 31.12.2011: - siseriikliku kasutuse korral: riigi keskpanga valikul; - piiriülese kasutuse korral: ühine lävi 500 000 eurot. Alates 1.1.2012: kogu euroalale ühine lävi 500 000 eurot.	Ei kohaldata.
Reguleeriv õigus	Varaga tagatud väärtpaberite korral reguleerib alusvara omandamist ELi liikmesriigi õigus.	Krediidinõude lepingut ja krediitidõude mobiliseerimise lepingut reguleeriv õigus: euroala liikmesriigi õigus. Eri õigusi, mida kohaldatakse a) osapoolle, b) krediidiandja, c) krediidisaja, d) garandi (kui asjakohane), e) krediidinõude lepingu ja f) krediidinõude mobiliseerimise lepingu suhtes, ei tohi olla rohkem kui kaks.	Ei kohaldata.
Piiriülene kasutus	Jah.	Jah.	Jah.

1) Täpsem teave jaotises 6.2.1.

2) Täpsem teave jaotises 6.2.2.

3) Kui reitinguta turustatava võlainstrumenti väljalaskja või garant on kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte, määratakse selle krediidistandard sellise krediidi hindamise allika põhjal, kelle osapool on valinud kooskõlas ECAFi krediidinõudeid käsitlevate eeskirjadega (vt jaotis 6.3.3). Selliste turustatavate võlainstrumentide puhul on muudetud järgmisi kõlblikuskriteeriume: väljalaskja/garandi tegevuskoht: euroala; väljalaskiskoht: euroala.

ja 6.3.3), et võtta arvesse kummagi varaliigi erinevat õiguslikku laadi ning tagada süsteemi toimimise tõhusus.

Hinnates kõiblike varade vastavust krediidi-standarditele, arvestab eurosüsteem laenu-tagatiste hindamise tulemusi neljast allikast: välised laenu-tagatiste hindamise asutused (edaspidi reitinguagentuurid), liikmesriikide keskpankade laenu-tagatiste hindamise sisesüsteemid, osapoolte reitingupõhised sisesüsteemid ning kolmandate poolte reitinguvahendid. Peale selle võtab eurosüsteem krediidistandarditele vastavuse hindamisel arvesse institutsioonilisi kriteeriume ja omadusi, mis tagavad instrumentide hoidjale sarnase kaitse nagu näiteks garantiid.

Reitinguagentuurist pärinevad hinnangud peavad põhinema avalikul reitingul. Eurosüsteem jätab endale õiguse küsida vajaduse korral selgitusi. Varaga tagatud väärtpaberite puhul tuleb reitinguid selgitada üldsusele kättesaadavas reitinguaruandes (milleks võib olla üksikasjalik müügieelne aruanne või uut väljalaset kajastav aruanne), mis hõlmab muu hulgas struktuuriliste ja õiguslike aspektide põhjalikku analüüsi, koondtagatise üksikasjalikku hinnangut, tehinguosaliste analüüsi ning tehingu muude oluliste erisuste analüüsi. Lisaks peavad reitinguagentuurid avaldama varaga tagatud väärtpaberite kohta korrapäraseid seirearuandeid vähemalt kord kvartalis.²⁵ Aruandes tuleb esitada vähemalt tehingute ajakohastatud põhiandmed (nt koondtagatise koosseis, tehinguosalised, kapitali struktuur) ning tulemusandmed.

Eurosüsteemi kõrgetele krediidistandarditele vastavuse miinimumnõue (krediidikvaliteedi künnis) on laenu-tagatisele antud hinnang „üks A”.²⁶ Eurosüsteem käsitleb ühe aasta jooksul püsivat maksejõuetuse tõenäosust 0,10% samaväärsena laenu-tagatisele antud hinnanguga „üks A”. Seda hinnangut vaadatakse üle korrapäraselt. ECAFi raames kasutatakse ELi kapitalinõuete direktiivis antud maksejõuetuse juhtumite määratlust.²⁷ Eurosüsteem avaldab iga vastuvõetava reitinguagentuuri kohta madalaima reitinguklassi, mis vastab nõutavale krediidikvaliteedi künnisele, võtmata oma hinnangu eest nime-

tatud asutusele mingisugust vastutust. Ka seda hinnangut vaadatakse korrapäraselt läbi.

Eurosüsteem jätab endale õiguse välja selgitada, kas väljalase, väljalaskja, võlgnik või garant vastavad tema kõrgetele krediidistandarditele, mis tahes teabe põhjal, mida ta peab asjakohaseks, ning võib varade kasutamise tagasi lükata, nende kasutamist piirata või kohaldada täiendavaid turuväärtuse allahindlusi, kui on vaja tagada eurosüsteemi adekvaatne riskikaitse kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 18.1. Selliseid meetmeid võib kohaldada ka osapoolte suhtes eelkõige juhul, kui tundub, et osapoole krediidikvaliteedil on kõrge korrelatsioon osapoole esitatud tagatisvara krediidikvaliteediga. Kui selline tagasilükkamine tugineb usaldatavusnormatiividega seotud teabele, mille on edastanud kas osapooled või järelevalveasutused, tohib seda kasutada rangelt ainult siis ja niivõrd, kui seda on vaja eurosüsteemi rahapoliitiliste ülesannete täitmiseks.

Kõiblike varade loetelust võib välja jätta varad, mille on välja lasknud või mille garantiiks on üksused, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite külmutamist ja/või teisi meetmeid, mille Euroopa Ühendus või liikmesriik on kehtestanud asutamislepingu artikli 60 lõike 2 alusel nende vahendite kasutamise piiramiseks, või üksused, kelle kohta EKP nõukogu on vastu võtnud otsuse peatada või välistada nende juurdepääs avaturuoperatsioonidele või eurosüsteemi püsivõimalustele.

Et kõik neli eurosüsteemi laenu-tagatiste hindamisraamistikus kasutatavat tagatiste hindamise allikat oleksid kooskõlas, võrreldavad ja täpsed, on eurosüsteemis töötatud välja nende vastuvõetavuse

25 Varaga tagatud väärtpaberite kohta, mille alusvarade eest maksatakse põhisummat või intressi kord poolaastas või aastas, võib ka aruandes esitada sama sagedusega, s.t poolaasta või aasta kaupa.

26 Üks A – minimaalne pikaajaline reiting „A-” Fitch’i või Standard & Poor’i puhul või „A3” Moody’se puhul või „AL” DBRSi puhul.

27 Kapitalinõuete direktiiv hõlmab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 177, 30.6.2006, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/49/EÜ investeerimisühingute ja krediitiasutuste kapitali adekvaatsuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 177, 30.6.2006, lk 201).

kriteeriumid (vt jaotis 6.3.4) ning nende hindamissüsteemi tulemusi krediitkvaliteedi künnise suhtes jälgitakse pidevalt (vt jaotis 6.3.5).

6.3.2 TURUSTATAVATE VARADE KÕRGETELE KREDIIDISTANDARDITELE VASTAVUSE MÄÄRAMINE

Turustatavate varade kõrgetele krediitstandarditele vastavust määratakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- *Reitinguagentuuri krediit hinnang*: vastuvõtava reitinguagentuuri (vt jaotis 6.3.4) vähemalt üks laenu tagatise hinnang väljalasketele (või selle puudumise korral väljalaskjale) peab vastama eurosüsteemi krediitkvaliteedi künnisele.^{28,29} EKP avaldab iga jaotises 6.3.1 sätestatud tingimustele vastava reitinguagentuuri krediitkvaliteedi künnise.³⁰
- *Garantiid*: kui (vastuvõtava) reitinguagentuuri krediit hinnangut väljalaskja kohta ei ole, võib kõrgetele krediitstandarditele vastavuse määramiseks kasutada rahanduslikult usaldusväärsete garantide esitatud garantiisid. Garantide rahanduslikku usaldusväärset hinnatakse eurosüsteemi krediitkvaliteedi künnisele vastavate reitinguagentuuride krediit hinnangute põhjal. Garantiid peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - Garantiid loetakse vastuvõetavaks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu garantiid väljalaskja kohustuste täitmise kohta seoses põhisumma, intresside ja muude summadega, mis kuuluvad tasumisele võlainstrumentide hoidjatele, kuni need kohustused on täielikult täidetud.
 - Garantiid peab kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel (sõltumata aluseks olevast võlakohustusest). Maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste garantiid peaksid kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel või vastasel korral nägema ette kohese tasumise kohustuse täitmata jätmise korral. Garantiid tulenevad kohustused

peavad olema vähemalt samaväärsed ja sama järku kõikide muude garantiid kohustustega, mille kohta tagatist ei ole.

- Garantiid peab kuuluma mõne ELi liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ning olema õiguslikult kehtiv, siduv ja garantiid suhtes täitmisele pööratav.
- Õiguslik kinnitus selle kohta tuleb esitada eurosüsteemile vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil; enne seda eurosüsteem garantiidiga kaetud vara kõlblikuks ei loe. Kui garant ei tegutses selles liikmesriigis, mille jurisdiktsiooni alla tema garantiid kuulub, tuleb õigusliku kinnitusega kinnitada ka seda, et garantiid on kehtiv ja täitmisele pööratav ka garantiid tegevuskohajärgse liikmesriigi õiguse alusel. Õiguslik kinnitus tuleb läbivaatamiseks esitada selle liikmesriigi keskpangale, kes esitab garantiidiga kaetud vara kõlblike varade loetellu lisamiseks.³¹ Õiguslikku kinnitust ei ole vaja individuaalse reitinguga võlainstrumentide garantiidide ning maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste garantiidide puhul. Täitmisele pööratavuse nõude suhtes kehtivad kõik maksejõuetus- või pankrotialased õigusaktid, omandiväärtpaberite üldpõhimõtted ning muud sarnased õigusaktid ja põhimõtted, mida kohaldatakse garantiid suhtes ja mis üldjuhul mõjutavad võlausaldajate õigusi garantiid ees.

28 Kui sama väljalaskja/võlgniku või garantiid kohta on olemas mitme reitinguagentuuri hinnangud (mis võivad ka vastuolulised olla), lähtutakse esimese parima reeglist (s.t kasutatakse parimat olemasolevat hinnangut).

29 Alates 1. jaanuarist 2008 välja lastud tagatud pangavõlakirjade kõrgetele krediitstandarditele vastavust määratakse eespool loetletud kriteeriumide alusel. Enne 1. jaanuari 2008 välja lastud tagatud pangavõlakirjad loetakse kõrgetele krediitstandarditele vastavaks, kui need täidavad täpselt avatud investeerimisfondide direktiivi artikli 22 lõikes 4 sätestatud nõudeid.

30 See teave avaldatakse EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

31 Varast teatav liikmesriigi keskpang on tavaliselt selle riigi keskpang, mille vastuvõetaval turul vara kauplemisele lubatakse või kus sellega kaubeldakse. Kui vara on kauplemisele lubatud või sellega kaubeldakse mitmel turul, tuleb kõik sellega seotud järelepärimised saata EKP kõlblike varade üksusele (Eligible-Assets.hotline@ecb.europa.eu).

Kui väljalaske, väljalaskja või garandi kohta reitinguagentuuri krediidi hinnangut ei ole, määratakse vastavus kõrgetele krediidistandarditele kindlaks järgmiselt:

- *Euroala avaliku sektori väljalaskjad ja garantid:* kui turustatava vara väljalaskja või garant on euroalal asuv kapitalinõuete direktiivis määratletud piirkondlik või kohalik omavalitsus või avaliku sektori üksus, kehtib järgmine kord:
 - Väljalaskja või garant liigitatakse ühte kolmest kapitalinõuete direktiivi määratletud klassist³² (vt tabel 5).
 - 1. ja 2. klassi väljalaskjate ja garantide laenu tagatiste kaudne hinnang saadakse reitinguagentuuri hinnangust väljalaskja või garandi tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele. See kaudne tagatiste hinnang peab vastama eurosüsteemi krediidikvaliteedi künnisele. 3. klassi väljalaskjate ja garantide kohta sellist kaudset hinnangut ei anta.
- *Euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatest ettevõtetest väljalaskjad ja garantid:* kui turustatava vara väljalaskja või garant on euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuv ettevõtte³³ ning selle vara vastavust kõrgetele krediidistandarditele ei ole võimalik kindlaks määrata reitinguagentuuri

poolt väljalaskele, väljalaskjale või garandile antud hinnangu põhjal, kohaldatakse eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistiku eeskirju krediidi nõuete kohta ning osapooltel lubatakse kasutada oma reitingupõhiseid sisesüsteeme, liikmesriikide keskpankade laenu tagatiste hindamise sisesüsteeme või kolmandate poolte reitinguvahendeid. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud reitinguta turustatavad võlainstrumentid ei ole arvatud kõlblike turustatavate varade avalikku loetellu.

6.3.3 TURUSTAMATUTE VARADE KÕRGETELE KREDIIDISTANDARDITELE VASTAVUSE MÄÄRAMINE

KREDIIDINÕUDED

Krediidi nõuete võlgnike või garantide kõrgetele krediidi nõuetele vastavuse kindlaksmääramiseks peavad osapooled valima eurosüsteemis kasutatavatest vastuvõetavatest laenu tagatiste hindamise allikatest ühe peamise. Osapool valib laenu tagatiste hindamise allikast ühe süsteemi. Erandiks on reitinguagentuurid, mille puhul võib kasutada kõiki vastuvõetavaid süsteeme.

32 Kõigi kolme klassi üksused ning väljalaskjate, võlgnike või garantide nendesse liigitamise kriteeriumid avaldatakse varsti koos linkidega asjaomaste riigisiseste järelevalveasutuste veebilehtedele Euroopa Pangajärelevalve Komitee (CEBS) veebilehel (www.c-ebs.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm).

33 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 8.

Tabel 5 Kaudsed krediidi hinnangud euroala piirkondade ja kohalikest omavalitsustest ning avaliku sektori üksustest väljalaskjatele, võlgnikele ja garantidele, kellel ei ole reitinguagentuuri krediidi hinnangut

	Kapitalinõuete direktiivi kohane liigitus	Eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistiku kohane kaudne krediidi hinnang vastavasse klassi kuuluvale väljalaskjale, võlgnikule või garandile
1. klass	Piirkondade ja kohalike omavalitsused ning avaliku sektori üksused, keda võib pädevate järelevalveasutuste arvates kapitalinõuete kohaldamisel käsitleda võrdsena keskvalitsusega.	Reitinguagentuuri krediidi hinnang tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele.
2. klass	Piirkondade ja kohalike omavalitsused ning avaliku sektori üksused, keda võib pädevate järelevalveasutuste arvates kapitalinõuete kohaldamisel käsitleda võrdsena [krediidi] asutustega.	Laenu tagatiste hinnang, mis on ühe krediidikvaliteedi astme ¹⁾ võrra allpool reitinguagentuuri poolt tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele antud krediidi hinnangust.
3. klass	Muud avaliku sektori üksused.	Koheldakse võrdselt erasektori väljalaskjate ja võlgnikega.

1) Teave krediidikvaliteedi astmete kohta on avaldatud EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

Osapooled peavad valitud allika juurde jääma vähemalt üheks aastaks, et vältida laenuatagatiste hinnangute vahel „hüplemist”, s.t olukorda, kus võlgnikule püütakse saada kõigist olemasolevatest allikatest või süsteemidest parimat võimalikku laenuatagatise hinnangut, mis tagab kõlblikkuse rahapoliitilisteks operatsioonideks. Kui osapool soovib kohustusliku aasta möödudes laenuatagatiste hindamise allikat vahetada, peab ta esitama oma riigi keskpangale põhjendatud taotluse.

Põhjendatud taotluse esitamise korral võidakse osapoolle anda luba kasutada mitut allikat või süsteemi. Peamine valitud laenuatagatiste hindamise allikas peab hõlmama osapoolle esitatud võlgnike suurimat osa. Mitme laenuatagatiste hindamise allika või süsteemi kasutamine peaks olema põhjendatud adekvaatse ärilise otstarbekusega. Põhimõtteliselt võib selline vajadus tekkida siis, kui esmane laenuatagatiste hindamise allikas või süsteem ei anna piisavat hõlmatust.

Osapool peab oma riigi keskpangale teatama kohe igast krediitkvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud osapoolle teada olevast esitatud võlgniku makseviitusest, ning vajaduse korral varad tagasi võtma või asendama. Peale selle on osapooled kohustatud tagama, et nad kasutavad esitatud varade võlgnike³⁴ või garantide puhul oma valitud laenuatagatiste hindamise allika või süsteemi kõige ajakohasemat hinnangut.

Krediidihinnangud võlgnikele/garantidele: krediidinõuete võlgnike ja garantide vastavus kõrgetele krediitstandarditele määratakse kindlaks eeskirjade järgi, mis teevad vahet avaliku sektori üksustest ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatest ettevõtetest võlgnike ja garantide vahel:

- *Avaliku sektori üksustest võlgnikud ja garantid:* kohaldatakse järgmisi eeskirju esitatud järjekorras:
 - i) Osapool on valinud ühe laenuatagatiste hindamise süsteemi või allika, mille abil ta määrab võlgniku või garanti vastavust krediitkvaliteedi künnisele.

ii) Kui punktis i osutatud laenuatagatiste hinnangut ei ole, kasutatakse reitinguagentuuri laenuatagatiste hinnangut võlgnikule või garantile.³⁵

iii) Kui puudub nii punktis i kui ka punktis ii osutatud laenuatagatiste hinnang, kehtib sama kord nagu turustatavate varade puhul:

- Võlgnik või garant liigitatakse ühte kolmest kapitalinõuete direktiivi määratletud klassist³⁶ (vt tabel 5).
- 1. ja 2. klassi võlgnike ja garantide laenuatagatiste hinnang saadakse reitinguagentuuri krediidihinnangust võlgniku või garanti tegevuskohajärgse riigi keskvalitsusele. See kaudne hinnang peab vastama eurosüsteemi krediitkvaliteedi künnisele.

Kui osapoolle valitud süsteemi või allika (või avaliku sektori üksustest võlgnike ja garantide korral reitinguagentuuri) laenuatagatiste hinnang on olemas, kuid jääb krediitkvaliteedi künnise alla, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta.

- *Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatest ettevõtetest võlgnikud ja garantid:* kui osapoolle valitud allikast saadud laenuatagatiste hinnang on krediitkvaliteedi künnisega samal või kõrgemal tasemel, loetakse võlgnik või garant rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks.^{37,38}

Kui osapoolle valitud süsteemist või allikast saadud laenuatagatiste hinnang on olemas, kuid

34 Turustatavate varade puhul, mille on välja lasknud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted, kuid millel ei ole vastuvõetava reitinguagentuuri reitingut, käib see nõue väljalaskjate laenuatagatiste hinnangu kohta.

35 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 28.

36 Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 32.

37 Kui osapool on oma laenuatagatiste hindamise allikaks valinud reitinguagentuuri, võib ta lähtuda esimese parima reeglist (vt käesoleva peatüki joonealune märkus 28).

38 Krediitkvaliteedi künnist on teatavate laenuatagatiste hindamise süsteemide puhul võimalik pärast tulemuste seire etappi kohandada (vt jaotis 6.3.5).

jääb krediitkvaliteedi künnise alla, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta. Kui laenu tagatiste hinnangut, mille põhjal määrata võlgniku või garanti vastavust krediitstandarditele, ei ole, siis võlgnikku või garanti rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikuks ei loeta.

Garantiid: garantii peab vastama järgmistele nõuetele:

- Garantii loetakse vastuvõetavaks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu garanti võlgniku kohustuste täitmise kohta seoses põhisumma, intresside ja muude summadega, mis krediitnõude kohaselt kuuluvad tasumisele selle hoidjale, kuni need kohustused on täielikult täidetud. Selles suhtes ei pea vastuvõetavaks loetud garanti hõlmama konkreetset krediitnõuet, vaid võib ka käia ainult võlgniku kohta, tingimusel et ta hõlmab ka kõnealust krediitnõuet.
- Garantii tuleb tasuda esimesel nõudmisel (sõltumata aluseks olevast krediitnõudest). Maksustamisõigusega avalik-õiguslike üksuste garantiid peaksid kuuluma tasumisele esimesel nõudmisel või vastasel juhul nägema ette kohese tasumise kohustuse täitmata jätmise korral. Garanti garantiist tulenevad kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed ja sama järku kõikide muude garanti kohustustega, mille kohta tagatist ei ole.
- Garantii peab kuuluma mõne ELi liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ning olema õiguslikult kehtiv, siduv ja garanti suhtes täitmisele pööratav.
- Õiguslik kinnitus selle kohta tuleb esitada eurosüsteemile vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil; enne seda eurosüsteem garantiiga kaetud vara kõlblikuks ei loe. Õiguslik kinnituses tuleb samuti märkida, et garantii ei ole isiklik ning et seda saab täitmisele pöörata üksnes krediitnõude järgne krediitdiandja. Kui garant ei tegutse selles liikmesriigis, mille jurisdiktsiooni alla tema garanti kuulub, tuleb õigusliku kinnitusega kinnitada

ka seda, et garantii on kehtiv ja täitmisele pööratav ka garanti tegevuskohajärgse liikmesriigi õiguse alusel. Õiguslik kinnitus tuleb läbivaatamiseks esitada selle riigi keskpangale, mille õigust krediitnõude suhtes kohaldatakse. Õigusliku kinnituse kohustus ei kehti maksustamisõigusega avaliku sektori üksuste antud garantiide puhul. Täitmisele pööratavuse nõude suhtes kehtivad kõik maksejõuetus- või pankrotialased õigusaktid, omandiväärtpaberite üldpõhimõtted ning muud sarnased õigusaktid ja põhimõtted, mida kohaldatakse garanti suhtes ja mis üldjuhul mõjutavad võlausaldajate õigusi garanti ees.

HÜPOTEEGITAGATISEGA TURUSTAMATUD VÕLA-INSTRUMENDID

Hüpoteegitagatisega turustamatute võlainstrumentide kõrged krediitstandardid peavad vastama eurosüsteemi krediitkvaliteedi künnisele. Nende võlainstrumentide puhul täpsustatakse laenu tagatiste hindamisraamistiku riigisisese eripärad kohaldatavas siseriiklikus dokumentatsioonis liikmesriikide keskpankade poolt.

6.3.4 LAENUTAGATISTE HINDAMISSÜSTEEMIDE VASTUVÕETAVUSKRITEERIUMID

Eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistikus kasutatakse nelja liiki allikatest saadud krediithinnanguid. Iga allika puhul võib olla tegemist mitme laenu tagatiste hindamise süsteemiga.

Vastuvõetavad reitinguagentuurid, liikmesriikide keskpankade laenu tagatiste hindamise süsteemid ning kolmandate poolte reitinguvahendid ja nende pakkujad on loetletud EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).³⁹

REITINGUAGENTUURID

Reitinguagentuurid on asutused, kelle laenu tagatiste hinnanguid võivad krediitiasutused kasutada riskikaalude ja -positsioonide määramiseks vastavalt kapitalinõuete direktiivile.⁴⁰

³⁹ Eurosüsteem avaldab seda infot ainult seoses oma krediitoperatsioonidega ega võta vastuvõetavate laenu tagatiste hindamise süsteemide hinnangu eest mingisugust vastutust.

⁴⁰ „Reitinguagentuurid” on finantsturgudel levinud nimetus.

Eurosüsteemi laenu-tagatiste hindamisraamistiku üldised vastuvõetavuskriteeriumid reitinguagentuuridele on järgmised:

- Reitinguagentuur peab olema asjaomase ELi järelevalveasutuse poolt nendes euroala riikides, kus seda kapitalinõuete direktiivi kohaselt kasutada kavatsetakse, ametlikult tunnustatud.
- Reitinguagentuur peab eurosüsteemi laenu-tagatiste hindamisraamistiku tõhusa rakendamise tagamiseks täitma teatavaid operatsiooni- lisi nõudeid ja tagama asjakohase hõlmavuse. Agentuuri laenu-tagatiste hinnanguid võib kasutada siis, kui eurosüsteemi jaoks on kättesaadav neid hinnanguid käsitlev teave, aga ka selline teave, mille abil võrrelda ja seostada neid hinnanguid laenu-tagatiste raamistikus kehtivate krediidikvaliteedi astmetega ja krediidikvaliteedi künnisega ning rakendada tulemusseiret (vt jaotis 6.3.5).

Eurosüsteem jätab endale õiguse otsustada, kas ta aktsepteerib reitinguagentuuri oma laenuope- ratsioonide puhul, kasutades selleks muu hulgas reitinguagentuuri tulemusseiret.

LIIKMESRIIKIDE KESKPANKADE LAENUTAGATISTE HINDAMISE SISESÜSTEEMID

Praeguse seisuga on laenu-tagatiste hindamise sisesüsteemid nelja riigi keskpangal: Saksamaal, Hispaanial, Prantsusmaal ja Austrial. Juhul kui teiste liikmesriikide keskpangad otsustavad välja töötada oma laenu-tagatiste hindamise sisesüsteemi, peab eurosüsteem need kehtivaks tunnistama. Eurosüsteem jälgib ka liikmes- riikide keskpankade sisesüsteemide tulemusi (vt jaotis 6.3.5).

Peale selle peab osapool kohe teatama laenu- tagatiste hindamise sisesüsteemiga liikmesriigi keskpangale igast ainult talle teada olevast krediidikvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud esitatud võlgnike maksete viibi- misest.

Samuti kohaldatakse nende liikmesriikide kesk- pangad, kus mobiliseeritakse hüpoteegitagatise

ga seotud võlainstrumente, selle varaliigi suhtes laenu-tagatiste hindamisraamistikku koos- kõlas eurosüsteemi laenu-tagatiste hindamisraa- mistikuga. Selliste raamistike tulemusi jälgitakse igal aastal.

OSAPOOLE REITINGUPÕHISED SISESÜSTEEMID

Kui osapool soovib kõlblike võlainstrumentide võlgnike, väljalaskjate või garantide krediidikva- liteedi määramiseks kasutada oma reitingupõhist sisesüsteemi, peab ta hankima oma riigi kesk- panga loa. Selleks peab ta esitama taotluse koos järgmiste dokumentidega:⁴¹

- Koopia asjaomase ELi pangajärelevalve asutuse otsusest, millega antakse osapoolle luba kasutada kapitalinõuete täitmisel oma reitingupõhist sisesüsteemi konsolideeritud või konsolideerimata, koos võimalike eritingimus- tega. Koopiat ei ole vaja, kui pangajärelevalve asutus saab vastava teabe otse vastava liik- mesriigi keskpangale.
- Teave selle kohta, kuidas osapool omistab võlgnikele maksejõuetuse tõenäosust, ning andmed reitinguklasside ning nendega seotud maksejõuetuse aastase tõenäosuse kohta, mille abil määratakse kindlaks rahapoliitilisteks operatsioonideks kõlblikke reitinguklasse.
- Koopia 3. samba (turudistsipliini) teabest, mida osapool on kohustatud Basel II raamkok- kuleppe 3. sambast tulenevate turudistsipliini nõuete ja kapitalinõuete direktiivi kohaselt korrapäraselt avaldama.
- Pädeva pangajärelevalve asutuse ning välis- audiitori nimi ja aadress.

Taotlusele peab alla kirjutama osapoolle tegev- juht, finantsjuht või muu sama taseme juht või selle volitatud esindaja.

Need sätted kehtivad kõigi osapoolte suhtes olenemata sellest, kas tegemist on ema-, tütar- või haruettevõttega, ning sellest, kas osapoolle

41 Vajaduse korral tuleb need dokumendid tõlkida vastava kesk- panga töökeelde.

reitingupõhise sisesüsteemi on kinnitanud samas riigis tegutsev järelevalveasutus (emaettevõtte ja võimalik, et ka tütarettevõtete puhul) või emaettevõtte koduriigis tegutsev järelevalveasutus (haruettevõtete ja võimalik, et ka tütarettevõtete puhul).

Kui eurosüsteem on tunnistanud emaettevõtte reitingupõhise sisesüsteemi eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistikus vastuvõteta- vaks, võivad seda kasutada kõik selle ettevõtte tütar- ja haruettevõtted.

Eurosüsteem kohaldab ka reitingupõhiste sise- süsteemide suhtes tulemusseiret (vt jaotis 6.3.5). Peale muude sellel puhul kehtivate teavitamis- nõuete peab osapool igal aastal (või asjaomase liikmesriigi keskpanga nõudmisel) esitama järgmise teabe, välja arvatud juhul, kui asja- omane järelevalveasutus saadab selle teabe otse vastava liikmesriigi keskpangale:

- koopia osapoole järelevalveasutuse kõige viimasest hinnangust osapoole reitingupõhi- sele sisesüsteemile, mis peab olema tõlgitud osapoole koduriigi keskpanga töökeelde;
- mis tahes muudatused osapoole süsteemis, mida osapoole järelevalveasutus soovitab või nõuab, sealhulgas nende muudatuste elluviimise tähtaeg;
- viimase aasta 3. samba (turudistsipliini) teave, mida osapool on kohustatud Basel II raamkõ- kulepeest tulenevate nõuete ja kapitalinõuete direktiivi kohaselt korrapäraselt avaldama;
- pädeva pangajärelevalve asutuse ja välisau- diitori andmed.

Sellele iga-aastasele andmeedastusele peab alla kirjutama osapoole tegevjuht, finantsjuht või muu sama taseme juht või selle volitatud esin- daja. Eurosüsteem saadab koopia sellest edasi osapoole järelevalveasutusele ning, kus kohal- datav, välisaudiitorile.

KOLMANDATE POOLTE REITINGUVAHENDID

Kolmandate poolte reitinguvahendite hulka kuuluvad rakendused, mille abil hinnatakse võlgnike krediitkvaliteeti, kasutades muu hulgas auditeeritud raamatupidamisaruandeid. Reitinguvahendeid peavad teenindama vahen- dite pakkujad. Kui osapool soovib eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistikus kasutada mõnda konkreetset reitinguvahendit, peab ta eurosüsteemi asjakohasel plangil esitama vastava liikmesriigi keskpangale taotluse ning lisama sellele plangil näidatud täiendavad dokumendid reitinguvahendi kohta. Taotletud reitinguvahendi vastuvõtavuse üle otsustab eurosüsteem. Otsus tehakse selle põhjal, kuivõrd reitinguvahend vastab eurosüsteemi kehtestatud vastuvõtavus- kriteeriumidele.⁴²

Peale selle peab osapool teatama reitinguva- hendi pakkujale igast ainult talle teada olevast krediitkvaliteeti mõjutavast sündmusest, kaasa arvatud esitatud võlgnike maksete viibimisest.

Eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistikus osalev reitinguvahendi pakkuja peab lubama eurosüsteemil viia ellu vahendi tulemusseiret⁴³ (vt jaotis 6.3.5). Reitinguvahendi pakkuja on kohustatud looma ja hoidma nn staatilise kogumi (static pool) jälgimiseks vajaliku infrastruktuuri. Staatilise kogumi moodustamine ja hindamine peab toimuma kooskõlas eurosüsteemi laenu- atagatiste hindamisraamistikus kehtivate tulemus- seiret käsitlevate üldnõuetega. Reitinguvahendi pakkuja peab võtma endale kohustuse teatada tulemushindamise andmed eurosüsteemile kohe pärast hindamist. Seepärast koostavad reitingu- vahendite pakkujad staatiliste kogumite tulemus- aruandeid. Nad peavad võtma endale kohustuse säilitada oma sisedokumente staatiliste kogumite ja nõuete vastu eksimise kohta viis aastat.

⁴² Eurosüsteemi vastuvõtavuskriteeriumid on avaldatud EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

⁴³ Osapool peab reitinguvahendi pakkujale kohe teatama igast krediitkvaliteeti mõjutavast sündmusest, mis võib viidata krediit- dikvaliteedi halvenemisele.

6.3.5 LAENUTAGATISTE HINDAMISSÜSTEEMIDE TULEMUSSEIRE

Eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistiku kohane tulemusseire seisneb kõikide kõlblike võlgnike (staatilise kogumi) kohustuste mittetäitmise määra ning vastavast võrdlustõenäosusest (benchmark PD) saadud eurosüsteemi krediitkvaliteedi künnise aastavõrdluses. Selle eesmärk on tagada, et eri süsteemide ja allikate krediidi hinnangud oleksid omavahel võrreldavad. Seire toimub aasta pärast staatilise kogumi moodustumist.

Kõigepealt moodustab krediidi hindamise süsteemi pakkuja antud aasta kõikide kõlblike võlgnike (staatilise) kogumi, kuhu kuuluvad kõik nii era- kui ka avaliku sektori üksustest võlgnikud, kes on süsteemilt saanud järgmisele tingimusele vastava krediidi hinnangu:

$$PD(i,t) \leq 0,10\% \text{ (võrdlus-PD}(t))$$

Kõik perioodi t alguses sellele tingimusele vastavad võlgnikud moodustavadki perioodi t staatilise kogumi. Ettenähtud aasta möödudes arvutatakse välja võlgnike staatilise kogumi realiseerunud kohustuste mittetäitmise määr. Reitingusüsteemi pakkuja peab iga aasta esitama eurosüsteemile perioodil t staatilisse kogumisse kuulunud kõlblike võlgnike arvu ning nende võlgnike arvu, kes ei täitnud sellel perioodil oma kohustusi.

Staatilise kogumi realiseerunud kohustuste mittetäitmise aastamäära kasutatakse siseandmena eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistiku tulemusseires, mis hõlmab aastast ja mitme perioodi kokkuvõtet. Kui staatilise kogumi täheldatud kohustuste mittetäitmise määra ja krediitkvaliteedi künnise vahel ühe ja/ või mitme aasta lõikes on suur vahe, võtab eurosüsteem reitingusüsteemi pakkujaga ühendust, et analüüsida selle vahe põhjuseid. Selle tulemusel võidakse korrigeerida asjaomase süsteemi suhtes kohaldatavat krediitkvaliteedi künnist.

Eurosüsteem võib laenutagatiste hindamis süsteemi kasutamise peatada või keelata, kui selle tulemused mitme aasta jooksul ei parane. Peale

selle jäetakse laenutagatiste hindamis süsteem eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistikuks välja siis, kui süsteem on rikkunud raamistiku reegleid.

6.4 RISKIOHJEMEETMED

6.4.1 ÜLDPÕHIMÕTTED

Eurosüsteemi laenuoperatsioonide alusvara suhtes rakendatakse riskiohjemeetmeid, et kaitsta eurosüsteemi finantskahju ohu eest juhul, kui alusvara tuleb realiseerida osapoole kohustuste täitmatajätmise tõttu. Eurosüsteemi kasutuses olevaid riskiohjemeetmeid kirjeldatakse taustinfos 7.

Eurosüsteem kohaldab riskiohjemeetmeid vastavalt osapoole pakutava alusvara liigile. EKP määrab kõlblike varade riskiohjemeetmed kindlaks nii turustatavate kui ka turustamatute varade puhul. Riskiohjemeetmed on kogu euroalal valdavalt ühtlustatud⁴⁴ ning peaksid tagama, et kõigi kõlbliku vara liikide suhtes kohaldatakse euroalal järjepidevaid, läbipaistvaid ja mittediskrimineerivaid tingimusi.

Eurosüsteem jätab endale õiguse kohaldada täiendavaid riskiohjemeetmeid, kui on vaja tagada eurosüsteemi adekvaatne riskikaitse kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 18.1. Sellise kaitse tagamiseks võib neid riskiohjemeetmeid kohaldada järjepideval, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil ka üksikute osapoole suhtes.

44 Operatiivsetest erinevustest tulenevalt võib liikmesriigiti riskiohjemeetmete erinevusi siiski esineda. Näiteks osapoole alusvara liikmesriikide keskpankadele esitamise korras (keskpangale panditud koondtagatisena või iga tehingu jaoks määratletud alusvarade tagasiostulepingutena) võib esineda väiksemaid erinevusi alusvarade väärtuse hindamise ajas ja muudes riskiohjeraamistiku operatiivsetes aspektides. Peale selle võib turustamatute varade puhul olla erinevusi hindamismeetodite täpsuses, mis kajastub turuväärtuse allahindluste üldises tasemes (vt jaotis 6.4.3).

Taustinfo 7

RISKIOHJEMEETMED

Eurosüsteem kohaldab järgmisi riskiohjemeetmeid:

- **Turuväärtuse allahindlus**
Eurosüsteem rakendab turuväärtuse allahindlusi alusvara hindamisel. See tähendab, et alusvara väärtuseks võetakse alusvara turuväärtus miinus teatav protsent (allahindlus).
- **Kõikumisvahemikud (turuväärtuses kajastamine)**
Eurosüsteem nõuab, et tema likviidsust lisavates pöördtehingutes kasutatava alusvara turuväärtuse allahindlusega kohandatud väärtus püsiks. See tähendab, et kui alusvara väärtus jääb tavapärasel hindamisel alla teatava taseme, nõuab liikmesriigi keskpank, et osapool esitaks täiendavaid varasid või sularaha (s.o esitab lisatagatise nõude). Samamoodi võib osapool siis, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme, seda taset ületava vara või sularaha tagasi võtta. (Lisatagatise nõude esitamiseiga seotud arvutused on esitatud taustinfos 8.)

Eurosüsteem võib igal ajal kasutada ka järgmisi riskiohjemeetmeid, kui on vaja tagada eurosüsteemi adekvaatne riskikaitse kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 18.1.

- **Esialgseid marginaalid**
Eurosüsteem võib kohaldada esialgseid marginaale oma likviidsust lisavates pöördtehingutes. See tähendab, et osapooled peavad esitama alusvara, mille väärtus on vähemalt eurosüsteemi pakutav likviidsus pluss esialgne marginaal.
- **Väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piirangud**
Eurosüsteem võib kehtestada väljalaskjate/võlgnike või garantidega seotud piiranguid. Selliseid piiranguid võib kohaldada ka kindlate osapoolte suhtes eelkõige juhul, kui osapoolte krediitkvaliteedil on kõrge korrelatsioon osapoolte esitatud tagatise krediitkvaliteediga.
- **Lisagarantiid**
Eurosüsteem võib teatavate varade vastuvõtmiseks nõuda rahaliselt usaldusväärsetelt üksuselt lisagarantiisid.
- **Väljajätmine**
Eurosüsteem võib teatavad varad oma rahapoliitilistest operatsioonidest välja jätta. Väljajätmist võib kohaldada ka kindlate osapoolte suhtes eelkõige juhul, kui osapoolte krediitkvaliteedil on kõrge korrelatsioon osapoolte esitatud tagatise krediitkvaliteediga.

Kõlblike varade loetelust võidakse välja jätta varad, mille on välja lasknud või mille garandiks on üksused, kelle suhtes kohaldatakse vahendite külmutamist ja/või teisi meetmeid, mille Euroopa Ühendus või liikmesriik on kehtestanud asutamislepingu artikli 60 lõike 2 alusel nende vahendite kasutamise piiramiseks, või üksused, kelle kohta EKP nõukogu on vastu võtnud otsuse peatada või välistada nende juurdepääs avaturuoperatsioonidele või eurosüsteemi püsivõimalustele.

6.4.2 TURUSTATAVATE VARADE RISKIOHJEMEETMED

Kõlblike turustatavate varade riskiohjeraamistik seisneb peamiselt järgmises:

- Kõlblikud turustatavad varad jagatakse väljalaskja liigituse ja varaliigi põhjal viide likviidsusklassi. Seda kirjeldatakse tabelis 6.
- Võlainstrumentide suhtes kohaldatakse eraldi turuväärtuse allahindlusi. Selleks arvatakse alusvara turuväärtusest teatav protsent maha. Fikseeritud kupongimääraga ja nullkupongiga turustatavate võlainstrumentide puhul erinevad I–IV klassi kuuluvate võlainstrumentide suhtes kohaldatavad allahindlused vastavalt võlainstrumenti järelejäänud tähtaajale ja kupongi struktuurile, nagu on kirjeldatud tabelis 7.⁴⁵
- V klassi kuuluvate võlainstrumentide suhtes kohaldatakse 12%-list allahindlust olenemata tähtjast ja kupongi struktuurist.
- V klassi kuuluvate võlainstrumentide suhtes, mida hinnatakse teoreetiliselt vastavalt jaotisele 6.5, kohaldatakse täiendavat allahindlust. Võlainstrumenti suhtes kohaldatakse 5%-list

allahindlust otse teoreetilise hindamise käigus.

- Kõikide vastassuunaliselt liikuva intressimääraga turustatavate võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused on I–IV klassi puhul ühesugused ja neid on kirjeldatud tabelis 8.
- I–IV klassi kuuluvate muutuva kupongimääraga turustatavate võlainstrumentide suhtes⁴⁶ kohaldatakse selles likviidsusklassis, kuhu need instrumendid kuuluvad, samasugust turuväärtuse allahindlust nagu fikseeritud kupongimääraga instrumentide nullist ühe aastani kestva tähtjakklassi suhtes.
- Mitut liiki kupongimaksetega I–IV klassi kuuluvate turustatavate võlainstrumentide suhtes kohaldatavad riskiohjemeetmed

45 Fikseeritud kupongimääraga võlainstrumentide turuväärtuse allahindluse tasemeid kohaldatakse ka selliste võlainstrumentide suhtes, mille kupong on seotud väljalaskja enda reitingu muutusega või inflatsiooniga indekseeritud võlakirjadega.

46 Kupongimakse loetakse muutuva intressimääraga makseks, kui kupong on seotud viitintressimääraga ja tema uuestimääratlemise tähtaeg ei ole üle ühe aasta. Kupongimaksed, mille uuestimääratlemise tähtaeg on üle ühe aasta, loetakse fikseeritud intressimääraga makseteks ning allahindluse tähtjaks võlainstrumenti järelejäänud tähtaeg.

Tabel 6 Turustatavate varade likviidsusklassid¹⁾

I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass
Keskvalitsuste võlainstrumentid	Piirkondade ja kohalike omavalitsuste võlainstrumentid	Traditsioonilised kaetud pangavõlakirjad	Krediidasutuste võlainstrumentid (tagamata)	Varaga tagatud väärtpaberid
Keskpankade emiteeritud võlainstrumentid ²⁾	Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjad ³⁾ Asutuste võlainstrumentid ⁴⁾ Riigiüleised võlainstrumentid	Äriühingute jt emiteeritud võlainstrumentid ⁴⁾		

1) Üldiselt määrab likviidsusklassi väljalaskja liigitus. Sellele vaatamata kuuluvad kõik varaga tagatud väärtpaberid väljalaskja liigitusest olenemata V klassi ning Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjad II klassi. Krediidasutuste emiteeritud traditsioonilised kaetud pangavõlakirjad ja muud võlainstrumentid kuuluvad III ja IV klassi.

2) EKP emiteeritud võlasertifikaadid ning liikmesriikide keskpankade poolt enne euro kasutuselevõttu emiteeritud võlainstrumentid kuuluvad I likviidsusklassi.

3) Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakirjade hulka kuuluvad ainult sellised instrumendid, mille väljalaskemaht on vähemalt 1 miljard eurot ning millele vähemalt kolm turutagajat annavad korrapäraselt ostu- ja müüginoteeringuid.

4) II likviidsusklassi kuuluvad ainult sellised turustatavad varad, mille on emiteerinud EKP poolt asutusteks liigitatud emitendid. Muude asutuste emiteeritud turustatavad varad kuuluvad III likviidsusklassi.

Tabel 7 Kõiblike turustatavate varade suhtes rakendatavate turuväärtuse allahindluste tasemed

(protsendid)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Likviidsusklassid								V klass
	I klass		II klass		III klass		IV klass		
	fikseeritud kupong	null-kupong	fikseeritud kupong	null-kupong	fikseeritud kupong	null-kupong	fikseeritud kupong	null-kupong	
0–1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,0	8,0	
3–5	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	9,5	10,0	
5–7	3,0	3,5	4,5	5,0	5,5	6,0	10,5	11,0	12*
7–10	4,0	4,5	5,5	6,5	6,5	8,0	11,5	13,0	
>10	5,5	8,5	7,5	12,0	9,0	15,0	14,0	20,0	

* V klassi kuuluvate võlainstrumentide suhtes, mida hinnatakse teoreetiliselt vastavalt jaotisele 6.5, kohaldatakse täiendavat allahindlust. 5%-list allahindlust kohaldatakse otse teoreetilise hindamise käigus.

sõltuvad ainult kupongimaksetest instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul. Selliste instrumendi suhtes kohaldatakse turuväärtuse allahindlust, mis on võrdne sama järelejäänud tähtajaga võlainstrumentide suhtes rakendatava suurima allahindlusega, ning võetakse arvesse kõiki instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul toimuvaid kupongimaksete liike.

- Likviidsust vähendavates operatsioonides turuväärtuse allahindlust ei kasutata.
- Sõltuvalt siseriiklikust õigusest ja riigi operatsioonisüsteemidest lubavad liikmesriikide keskpangad alusvara koondamist ja/või nõuavad igas tehingus kasutatud varade eraldi märgistamist. Koondtagatiste haldussüsteemis koondab osapool piisava alusvara ja annab selle keskpangalt saadud krediidi katmiseks keskpanga käsutusse, mis tähendab, et üksikud varad ei ole seotud konkreetsete laenuoperat-

sioonidega. Märgistatud tagatiste haldussüsteemis on aga iga laenuoperatsioon seotud konkreetse tuvastatava varaga.

- Varasid hinnatakse iga päev. Liikmesriikide keskpangad arvutavad iga päev alusvara nõutava väärtuse, võttes arvesse tagasimaksmata krediidi mahumuutusi, jaotises 6.5 kirjeldatud hindamis põhimõtteid ning nõutavaid turuväärtuse allahindlusi.
- Kui alusvara ei vasta pärast hindamist hindamispäeval väljaarvutatud nõuetele, esitatakse puuduva osa suhtes lisatagatise nõuded. Et lisatagatise nõudeid esitataks harvem, võivad liikmesriikide keskpangad kasutada nõude esitamise läve. See on kasutamise korral 0,5% pakutava likviidsuse summast. Kehtivast õigusest olenevalt võivad liikmesriikide keskpangad nõuda lisatagatise nõude täitmist kas täiendava vara või sularahamaksetega. See tähendab, et

Tabel 8 I–IV klassi kuuluvate turustatavate vastassuunaliselt liikuva intressimääraga võlainstrumentide suhtes rakendatavate turuväärtuse allahindluste tasemed

(protsendid)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga kupong
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

kui alusvara turuväärtus langeb sellest lävest madalamale, peab osapool vara (või sularaha) juurde andma. Samamoodi tagastab liikmesriigi keskpangk vara ümberhindamise tulemusel seda nõude esitamise läve ületava vara (või sularaha) osapoleele (vt taustinfo 8).

- Koonddatistite haldussüsteemides võivad osapooled alusvara asendada iga päev.
- Märjastatud tagatiste haldussüsteemides on alusvara asendamiseks vaja liikmesriigi keskpanga luba.
- EKP-l on õigus igal ajal kustutada kõlblike turustatavate varade loetelust võlainstrumente.⁴⁷

6.4.3 TURUSTAMATUTE VARADE RISKIOHJEMEETMED

KREDIIDINÕUDED

Kõlblike krediidinõuete riskiohjeraamistik seisneb peamiselt järgmises:

- Krediidinõuete suhtes kohaldatakse eraldi turuväärtuse allahindlusi. Need sõltuvad krediidinõude järelejäänud tähtajast, intressimaksete liigist (fikseeritud või muutuv) ning liikmesriigi keskpanga hindamismetoodikast (vt jaotis 6.5), nagu on kirjeldatud tabelis 9.⁴⁸

- Muutuva määraga intressimaksetega krediidinõuete turuväärtuse allahindlus on liikmesriigi keskpanga hindamismetoodikast olenemata 7%. Intressimakse loetakse muutuva määraga makseks, kui see on seotud viitintressimääraga ja selle uuestimääratlemise tähtaeg ei ole üle ühe aasta. Intressimakseid, mille uuestimääratlemise tähtaeg on üle ühe aasta, koheldakse fikseeritud määraga intressimaksetena, kusjuures turuväärtuse allahindluse tähtajaks loetakse krediidinõude järelejäänud tähtaeg.
- Mitut liiki intressimaksetega krediidinõuete suhtes kohaldatavad riskiohjemeetmed sõltuvad ainult intressimaksetest krediidinõude järelejäänud tähtajal. Kui krediidinõude järelejäänud tähtajal on mitut liiki intressimakseid, koheldakse järelejäänud intressimakseid fikseeritud määraga intressimaksetena, kusjuures turuväärtuse allahindluse tähtaeg on sama, mis krediidinõude järelejäänud tähtaeg.
- Liikmesriigi keskpangad kasutavad nii turustatavate kui ka turustamatute varade puhul sama lisatagatise nõude esitamise läve (kui kohaldatav).

47 Kui kõlblike turustatavate varade loetelust kustutatakse võlainstrument, mis on samal ajal kasutusel mõnes eurosüsteemi laenuoperatsioonis, tuleb see sealt kõrvaldada võimalikult kiiresti.

48 Fikseeritud määraga intressimaksetega krediidinõuete suhtes rakendatavaid turuväärtuse allahindlusi rakendatakse ka krediidinõuete suhtes, mille intressimaksed on seotud inflatsioonimääraga.

Taustinfo 8

LISATAGATISE NÕUETE ARVUTAMINE

Kõlblike varade kogusumma J ($j = 1$ kuni J ; väärtus $C_{j,t}$ ajal t), mille osapool peab esitama likviidsust lisavate operatsioonide kogumiks I ($i = 1$ kuni I ; summa $L_{i,t}$ ajal t), arvutatakse järgmise valemi põhjal:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

kus

h_j on kõlbliku vara j suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus.

Taustinfo 8 (järg)

Võtame ümberhindamiste vaheliseks ajaks τ . Lisatagatise nõude alus on sellisel juhul ajal $t + \tau$ järgmine:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Olenevalt liikmesriigi keskpanga tagatiste haldussüsteemi operatsiooniomadustest, võib keskpang lisatagatise nõude aluse arvutamisel arvestada ka pooleliolevates operatsioonides pakutavalt likviidsuselt kogunenud intressi.

Lisatagatise nõue esitatakse ainult siis, kui selle alus ületab teatava nõude esitamise läve.

Seda läve tähistagu $k = 0,5\%$ Märgistatud tagatiste haldussüsteemis ($I = 1$), esitatakse lisatagatise nõue, kui:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (osapool maksab lisatagatise nõude keskpangale) või

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (keskpang maksab lisatagatise nõude osapolele).

Koondtagatiste haldussüsteemis peab osapool lisama koondtagatisele varasid, kui:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Seega võib koondtagatiste haldussüsteemis osapolele päevasisese laenuna kättesaadavat summat väljendada järgmiselt:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{kui see on positiivne})$$

Nii märgistatud kui ka koondtagatiste haldussüsteemides tagavad lisatagatise nõuded eespool punktis (1) väljendatud suhte taastamise.

HÜPOTEEGITAGATISEGA TURUSTAMATUD VÕLAINSTRUMENDID

Hüpoteegitagatiseiga turustamatute võlainstrumentide turuväärtuse allahindlus on 20%.

6.5 ALUSVARA HINDAMISPÕHIMÕTTED

Pöördtehingutes kasutatava alusvara väärtuse määramisel lähtub eurosüsteem järgmistest põhimõtetest:

TURUSTATAVAD VARAD

- Eurosüsteem määrab iga kõlbliku turustatava vara puhul kindlaks turuväärtuse arvutuste jaoks kõige representatiivsema hinna.
- Turustatava vara väärtus arvutatakse hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsema hinna põhjal. Kui noteeritud on mitu hinda, kasutatakse madalaimat (tavaliselt pakkumishinda). Kui vara hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige representatiivsem hind puudub, kasutatakse viimast kauplemishinda. Kui sel viisil saadud võrdlushind on üle viie päeva vana või ei ole vähemalt viis päeva liikunud, määrab eurosüsteem teoreetilise hinna.
- Võlainstrumenti teoreetilise või turuväärtuse arvutamisel võetakse arvesse kogunenud intressi.
- Siseriiklikust õigusest ja tavast olenevalt võivad liikmesriikide keskpangad kohelda

Tabel 9 Fikseeritud intressimaksetega krediidiinõuete suhtes rakendatavate turuväärtuste allahindluste tasemed

(protsendid)		
Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud intressimakse ja keskpanga määratud teoreetiline hinnal põhinev hindlus	Fikseeritud intressimakse ja keskpanga määratud bilansilisel jäägil põhinev hindlus
0–1	7	9
1–3	9	15
3–5	11	20
5–7	12	24
7–10	13	29
>10	17	41

pöördteingu toimumisajal saadud varaga seotud tuluvooge (nt kupongimakseid) erinevalt. Kui tuluvood kantakse üle osapooltele, tagavad keskpangad enne seda, et asjaomased operatsioonid on piisava alusvaraga täielikult kaetud. Keskpankade eesmärk on tagada, et tuluvoogude kohtlemise majanduslik mõju on sama kui olukorras, kus tulu kantakse osapooltele üle maksepäeval.⁴⁹

TURUSTAMATUD VARAD

Turustamatute varade väärtuseks määratakse kas selle teoreetiline hind või bilansiline jääk.

Kui liikmesriigi keskpank otsustab bilansilise jäägi kasuks, võidakse turustamatute varade turuväärtuse suhtes kohaldada suuremaid allahindlusi (vt jaotis 6.4.3).

6.6 KÕLBLIKE VARADE PIIRIÜLENE KASUTAMINE

Eurosüsteemi osapooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriülel, s.t nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast teises liikmesriigis asuvate varade vastu. Alusvara peab olema piiriülel kasutatav kogu euroalal kõigis sellistes operatsioonides, milles eurosüsteem pakub kõlblike varade vastu likviidsust.

Liikmesriikide keskpangad (ja EKP) on loonud mehhanismi tagamaks, et kõiki euroalal väljalastud/hoiustatud kõlblikke varasid saab kasutada piiriülel. Tegemist on keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeliga (CCBM),

mille kohaselt liikmesriikide keskpangad tegutsevad oma kohalikus depositeerimise või arveldussüsteemis aktsepteeritud varade puhul üksteise (ja EKP) kontohalduritena (nn korrespondentidena). Turustamatute varade, s.t krediidiinõuete ja hüpoteegitagatisega võlainstrumentide puhul, mida väärtpaperiarveldussüsteemide vahel üle kanda ei saa, võib kasutada erilahendusi.⁵⁰ Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit võib kasutada eurosüsteemi kõikide laenuoperatsioonide tagamiseks. Peale korrespondentpanganduse mudeli võib turustatavate varade piiriülel ülekandmiseks kasutada väärtpaperiarveldussüsteemide vahelisi kõlblikke ühendusi.⁵¹

49 Liikmesriikide keskpangad võivad keelduda pöördteingutes alusvarana aktsepteerimast võlainstrumente, mille pealt saadakse operatsiooni toimumisajal tulu (nt kupongimakseid) (vt jaotis 6.2.3).

50 Lähemalt selle kohta saab lugeda brošüürist „Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties”, mis on saadaval EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

51 Kõlblikke varasid võib kasutada keskpanga konto kaudu sellises väärtpaperiarveldussüsteemis, mis asub väljaspool selle keskpanga riiki, kui eurosüsteem on andnud loa sellise konto kasutamiseks. Madalmaade keskpangal (De Nederlandsche Bank) on alates 1999. aastast luba kasutada oma kontot rahvusvahelises väärtpaperite keskdepositeerimises Euroclear Bank (Belgia) tagatistehingute arveldamiseks selle depositeerimise emiteeritud eurovälakirjades. Iirimaa keskpangal (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland) on alates 2000. aasta augustist lubatud avada selline konto Euroclearis. Seda kontot võib kasutada kõigi Euroclearis hoitavate kõlblike varade jaoks, kaasa arvatud kõlblike varade jaoks, mis on Eurocleari üle kantud kõlblike ühenduste kaudu.

6.6.1 KESKPAKADVAHELINE KORRESPONDENTPANGANDUSE MUDEL

Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelit kirjeldab joonis 3.

Kõlblike varade piiriüleseks kasutamiseks on kõikide liikmesriikide keskpankadel üksteise juures väärtpaberikontod. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli täpne menetluskord sõltub sellest, kas kõlblikud varad on märgistatud iga tehingu jaoks eraldi või hoitakse neid alusvara koondsüsteemis.⁵²

- Märgistatud tagatiste haldussüsteemis annab osapool (vajadusel oma kontohalduri kaudu) niipea, kui osapoole tegutsemisjärgse liikmesriigi keskpank (s.t kodukeskpang) on aktsepteerinud tema pakkumise krediidi saamiseks, korralduse selle riigi väärtpaberiarveldussüsteemile, kus asuvad tema turustatavad varad, et need kantaks üle selle riigi keskpanga tema kodukeskpanga kontole. Kui korrespondentkeskpang on kodukeskpangale tagatise kättesaamisest teatanud, kannab kodukeskpang vahendid osapoolele üle. Keskpanngad ei kanna vahendeid üle enne, kui nad pole kindlad, et korrespondentkeskpang on osapoole turustatavad varad kätte saanud. Arveldustähtaegadest kinnipidamisega seoses võivad osapooled keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli abil hoiustada vara eelnevalt korrespondentkeskpanga oma kodukeskpanga kontole.
- Koondtagatiste haldussüsteemis saab osapool kanda turustatavaid varasid korrespondentkeskpanga kodukeskpanga kontole igal ajal. Kui korrespondentkeskpang on kodukeskpangale varade kättesaamisest teatanud, lisab kodukeskpang need varad osapoole koondtagatiste kontole.

Turustamatute varade, s.t krediidinõuete ja hüpoteegitagatiseiga võlainstrumentide jaoks on välja töötatud erimenetlus.⁵³ Krediidinõuete kui tagatiste piiriülese kasutamise korral kohaldatakse keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli üht varianti, mis põhineb omandiõiguse üleminekul või

loovutamisel kodukeskpangale või pandi seadmisel kodukeskpanga kasuks või hüpoteekimisel kodukeskpanga esindavale korrespondentkeskpangale. Peale selle on hüpoteegitagatiseiga võlainstrumentide piiriülese kasutuse võimaldamiseks rakendatud veel üks erivariant, mis põhineb selliste võlainstrumentide hüpoteekimisel kodukeskpanga esindavale korrespondentkeskpangale.

Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel on osapooltele kasutamiseks avatud (nii turustatavate kui ka turustamatute varade puhul) eurosüsteemi pangapäevadel kell 9–16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Mudelit kasutada sooviv osapool peab sellest teatama liikmesriigi keskpangale, kellelt ta soovib krediiti saada (s.t oma kodukeskpangale), enne kella 16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Peale selle peab osapool tagama, et rahapoliitiliseks operatsiooniks vajalik tagatis jõuab korrespondentkeskpanga kontole hiljemalt kell 16.45 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Sellest hilisemaid korraldusi ja ülekandeid arvestatakse ainult krediidi puhul, mida antakse järgmisel pangapäeval. Kui osapool teab, et tal on vaja kasutada mudelit antud päeval hilisel ajal, peaks ta võimaluse korral kandma varad üle varem (s.t need ette hoiustama). Erandkorras või siis, kui seda on vaja seoses rahapoliitiliste eesmärkidega, võib EKP pikendada keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli lahtiolekuaega kuni TARGET2 sulgemisajani.

6.6.2 VÄÄRTPABERARVELDUSSÜSTEEMIDE VAHELISED ÜHENDUSED

Lisaks keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudelile võib turustatavate varade piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka kõlblike ühendusi Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahel.

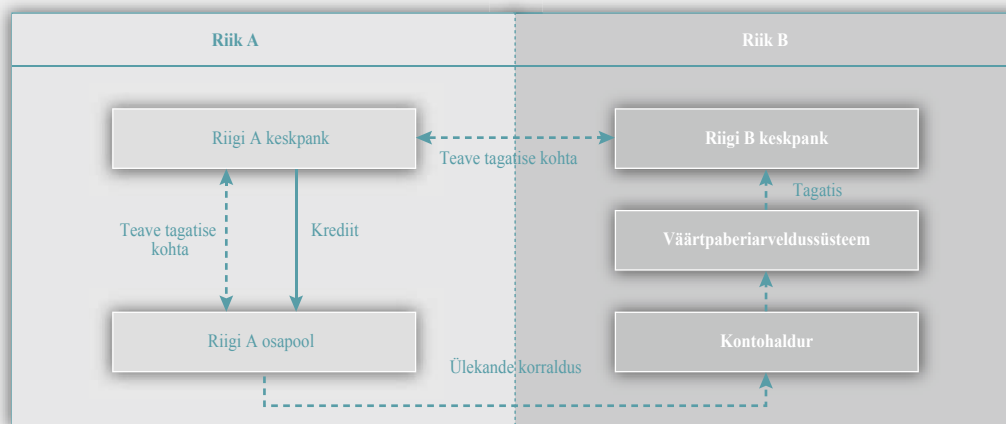
Otse- või releeühendus kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel võimaldab ühe väärtpaberiarveldussüsteemi osalisel hoida mõne teise väärtpaberiarveldussüsteemi väljalastud väärtpabereid,

⁵² Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 50.

⁵³ Vt käesoleva peatüki joonealune märkus 50.

Joonis 3 Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel

Riigis A tegutsev osapool kasutab riigis B hoiustatud kõlblikke varasid, et saada krediiti riigi A keskpangalt.

olemata osaline selles teises väärtpaberiarveldussüsteemis.⁵⁴ Enne nende ühenduste kasutamist eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatiste ülekandmiseks tuleb neid hinnata ja need heaks kiita Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamistandardite kohaselt.^{55,56}

Eurosüsteemi seisukohast täidavad keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused sama ülesannet, võimaldades osapooltel kasutada tagatise piiriülel, s.t mõlemad võimaldavad osapooltel kasutada tagatise krediidi saamiseks oma kodukeskpangalt isegi siis, kui tagatise on välja lasknud teise riigi väärtpaberiarveldussüsteem. Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel ja väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused täidavad seda ülesannet erinevalt. Keskpankadevahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul on piiriülene suhe liikmesriikide keskpankade vahel. Need keskpangad tegutsevad üksteise kontohalduritena. Ühenduste puhul on piiriülene suhe väärtpaberiarveldussüsteemide vahel. Nad avavad üksteise juures nn omnibus-kontosid. Korrespondentkeskpanka hoiustatud varasid võib kasutada ainult eurosüsteemi laenuoperatsioonide tagatistena. Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelise ühenduse kaudu hoitavaid varasid

võib kasutada eurosüsteemi laenuoperatsioonides või osapoole äranägemisel muul otstarbel. Väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste ühenduste korral hoiavad osapooled varasid oma koduväärtpaberiarveldussüsteemi kontrol ega vaja kontohaldureid.

6.7 MUUDES VÄÄRINGUTES (V.A EURO) NOMINEERITUD TAGATISTE AKTSEPTEERIMINE ERIOLUKORDEADES

Teatavatel asjaoludel võib EKP nõukogu otsustada aktsepteerida kõlbliku tagatisena teatavaid turustatavaid võlainstrumente, mille on oma vääringus välja lasknud üks või mitu euroalavälist

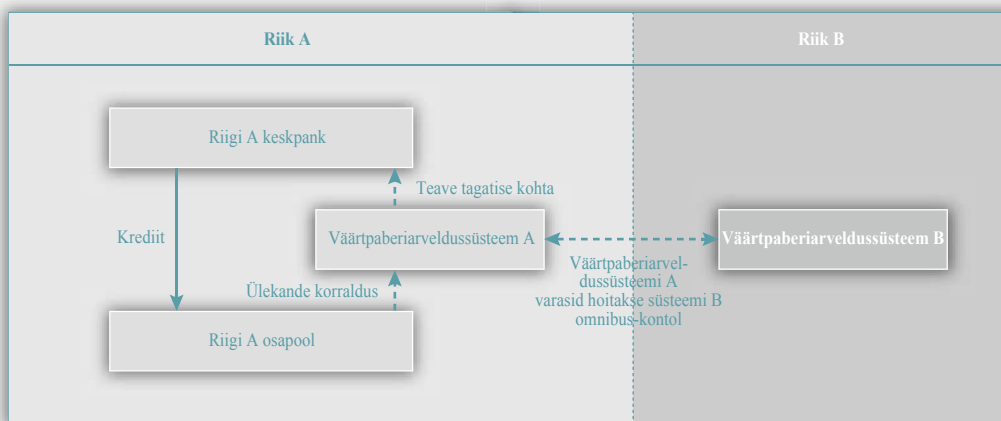
54 Ühendus kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel seisneb menetluses ja korras, millega reguleeritakse väärtpaberite piiriülel ülekandmist väärtpaberite registreerimissüsteemi kaudu. See avaldub omnibus-kontona, mille üks väärtpaberiarveldussüsteem (investor) avab teises süsteemis (emitent). Otseühendus tähendab, et kahe süsteemi vahel ei ole vahendajat. Väärtpaberite piiriülel ülekandmiseks eurosüsteemile võib aga kasutada ka releühendusi. Sellisel juhul on tegemist lepingulise ja tehnilise korraga, mille kohaselt kaks väärtpaberiarveldussüsteemi, mis ei ole teineteisega otseühenduses, saavad teha väärtpaberiarveldustehinguid või -ülekandeid kolmanda väärtpaberiarveldussüsteemi (vahendaja) kaudu.

55 Kõlblike ühenduste ajakohase loetelu võib leida EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

56 Vt väljaanne „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations” (Euroopa Rahainstituut, jaanuar 1998) EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

Joonis 4 Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused

Riigis A tegutsev osapool kasutab riigi A keskpangast krediidi saamiseks riikide A ja B väärtpaberiarveldussüsteemide vahelise ühenduse kaudu riigi B väärtpaberiarveldussüsteemis väljalastud kõiblikke varasid.

G10 riiki. Sel juhul selgitatakse kohaldatavaid kriteeriume ning osapooli tuleb teavitada ka välisväeringus nomineeritud tagatiste valimise ja rakendamise korrast, sealhulgas hindamise allikatest ja põhimõtetest, riskiohjemeetmetest ning arvelduskorrast.

Ilma et see piiraks jaotise 6.2.1 sätete kohaldamist, võib selliseid varasid hoiustada/registreerida (emiteerida) ja hoida ning nendega arveldada väljaspool EMPd ning need võivad olla nomineeritud muudes väeringutes peale euro. Osapool, kes selliseid varasid kasutab, peab olema nende omanik.

Kõnealuseid varasid ei tohi tagatisena kasutada osapooled, kes on EMPst või Šveitsist väljaspool asuvad krediidasutuste filiaalid.

7. PEATÜKK

KOHUSTUSLIK RESERV¹

7.1 ÜLDIST

EKP kohustab krediidasutusi hoidma kohustuslikku reservi liikmesriikide keskpankades olevatel kontodel eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi raames. Kõnealuse süsteemi õiguslik raamistik on sätestatud EKPSi põhikirja artiklis 19, nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt² ja Euroopa Keskpanga määruses (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).³ Määruse EKP/2003/9 rakendamise tagatakse, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi tingimused on ühetahelised kogu euroalal.

Iga asutuse kohustusliku reservi summa määratakse kindlaks tema reservibaasi põhjal. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem võimaldab osapooltel kasutada perioodi keskmist täitmist, mis tähendab, et reservinõudele vastamine määratakse kindlaks osapoolte reservikontode kalendripäeva lõpu jäägi keskmise põhjal hoidmisperioodi ajal. Institutsioonide kohustuslike reservide pealt makstakse intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide määra ulatuses.

Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemil on eelkõige järgmised rahapoliitilised funktsioonid:

- *Rahaturu intressimäärade stabiliseerimine:* eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi perioodi keskmise täitmise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju.
- *Struktuurilise likviidsuspuudujäägi loomine või suurendamine:* eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem aitab luua või suurendada struktuurilist likviidsuspuudujääki. Nii võib paraneda eurosüsteemi suutlikkus tegutseda tõhusa likviidsuse pakkujana.

Kohustusliku reservi rakendamisel peab EKP toimima vastavalt eurosüsteemi eesmärkidele, mis

on määratletud asutamislepingu artikli 105 lõikes 1 ja EKPSi põhikirja artiklis 2; see tähendab muu hulgas, et püütakse vältida krediidasutuste soovimatut paigutamist väljapoole euroala või euroala pangasüsteemi.

7.2 ASUTUSED, KELLE SUHTES KEHTIB KOHUSTUSLIKU RESERV NÕUE

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 19.1 kehtestab EKP liikmesriikides tegutsevate krediidasutuste kohta kohustusliku reservi nõude. See tähendab, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib ka euroalal registreerimata kontoriga üksuste euroalal tegutsevate filiaalide kohta. Euroalal tegutsevate krediidasutuste väljapool euroala asuvate filiaalide suhtes kõnealust süsteemi ei rakendata.

Asutused vabastatakse kohustusliku reservi nõudest automaatselt alates selle hoidmisperioodi algusest, mil nende tegevusluba tühistatakse või loovutatakse, või mille jooksul osaleva liikmesriigi õigusorgan või muu pädev asutus teeb otsuse käivitada asutuse suhtes likvideerimismenetlus. Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98 ja määrusele EKP/2003/9 võib EKP võrdse kohtlemise põhimõtet järgides vabastada asutused eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi nõudest, kui asutuste suhtes on võetud saneerimisemeid või nende vahendid on külmutatud ja/või nende suhtes on võetud teisi meetmeid, mille Euroopa Ühendus või liikmesriik on kehtestanud asutamislepingu artikli 60 lõike 2 alusel nende vahendite kasutamise piiramiseks või kelle kohta EKP nõukogu on vastu võtnud otsuse peatada või välistada nende juurdepääs avaturuoperatsioonidele või eurosüsteemi püsivõimalustele või kui reservinõude kehtestamine nendele asutustele ei vastaks selle süsteemi eesmärkidele. Kui nimeetatud reservinõudest vabastamise otsused tehakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi eesmärkidest lähtudes, võtab EKP arvesse üht või mitut järgmist tingimust:

¹ Käesolev peatükk täidab üksnes teavitamise eesmärki.

² EÜT L 318, 27.11.1998, lk 1.

³ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

- asutusel on luba täita ainult eriülesandeid;
- asutusel on keelatud konkureerida pangandustegevuse alal muude krediitiasutustega ja/või
- vastavalt seadusjärgsele kohustusele on kõik asutuse hoiused märgistatud piirkondlikuks ja/või rahvusvaheliseks arenguabiks kasutamiseks.

EKP koostab nimekirja asutustest, kelle kohta kehtib eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem, ning haldab seda. Lisaks avaldab EKP nimekirja asutustest, kes on vabastatud kõnealuse süsteemiga kaasnevatest nõuetest muudel põhjustel, kui et nende suhtes on võetud saneerimismeetmeid või nende vahendid on külmutatud ja/või nende suhtes on võetud teisi meetmeid, mille Euroopa Ühendus või liikmesriik on kehtestanud asutamislepingu artikli 60 lõike 2 alusel nende vahendite kasutamise piiramiseks või kelle kohta EKP nõukogu on vastu võtnud otsuse peatada või välistada nende juurdepääs avaturuoperatsioonidele või eurosüsteemi püsivõimalustele.⁴ Osapooled saavad nimekirjade põhjal kindlaks teha, kas neil on kohustusi mõne asutuse ees, kelle suhtes kohaldatakse reservinõuet. Nimekirju, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks pärast iga kalendrikuu eurosüsteemi viimase pangapäeva lõppu, kasutatakse ülejäätmises kalendrikuus algava reservide hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks. Näiteks veebruari lõpus avaldatud nimekirja kasutatakse aprillis algava hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks.

7.3 KOHUSTUSLIKU RESERVI KINDLAKSMÄÄRAMINE

RESERVIBAAS JA KOHUSTUSLIKU RESERVI MÄÄR

Asutuse reservibaas määratakse kindlaks tema bilansikomponentide põhjal. Bilansandmed esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP rahandus- ja pangandusstatistika raames (vt jaotis 7.5).⁵ Täieliku aruandluskohustusega asutuste puhul kasutatakse konkreetse kalendrikuu lõpu bilansandmeid selleks, et määrata kindlaks ülejäätmises kalendrikuus algava

kohustusliku reservi hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks veebruari lõpu bilansi alusel arvatud reservibaasi kasutatakse reservinõude arvutamiseks, mida osapool peab täitma aprillis algaval hoidmisperioodil.

EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusüsteem võimaldab vähendada väikeste asutuste aruandluskoormust. Asutused, kelle kohta see säte kehtib, peavad esitama kord kvartalis (kvartali lõpu seisuga) piiratud kogumi bilansandmeid ning nende aruandlustähtaeg on pikem kui suurematel asutustel. Nende asutuste konkreetse kvartali kohta esitatud bilansandmete põhjal määratakse kahekuiise lõtkuga kindlaks kolme järjestikuse hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks esimese kvartali lõpu (märts) bilanssi kasutatakse juunis, juulis ja augustis algavate hoidmisperioodide reservibaasi arvutamiseks.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98 on EKP-l õigus arvata asutuste reservibaasi hulka vahendite vastuvõtmisest ja bilansivälisest kirjetest tulenevad kohustused. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemis arvatakse reservibaasi tegelikult ainult kohustuste kategooriad „hoiused” ja „emiteeritud võlaväärtpaberid” (vt taustinfo 9).

Reservibaasi hulka ei arvata kohustusi teiste asutuste ees, kes on hõlmatud eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate asutuste loetellu ning kohustusi EKP ja osalevate liikmesriikide keskpankade ees. Selleks et väljalaskja saaks kohustuste kategooria „emiteeritud võlaväärtpaberid” reservibaasist maha arvata, peab ta suutma tõendada, kui suurt hulka neist instrumentidest hoiavad tegelikult teised asutused, kelle kohta kehtib eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Kui selliseid tõendeid ei ole võimalik esitada, võivad väljalaskjad kasutada nimetatud bilansikirje puhul kindla protsendimääraga tavapärasest mahaarvamist.⁶

4 Need nimekirjad on üldsusele kättesaadavad EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu).

5 EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusüsteemi kirjeldatakse lisa 4.

6 Vt määrus EKP/2003/9. Täiendavat teavet tavapärase mahaarvamise määra kohta võib leida EKP veebilehelt (www.ecb.europa.eu) ja samuti eurosüsteemi veebilehtedelt (vt lisa 5).

RESERVIBAAS JA KOHUSTUSLIKU RESERVI MÄÄR

A. Reservibaasi kantud kohustused, mille suhtes rakendatakse positiivset kohustusliku reservi määra

Hoiused¹

- Üleööhoiused
- Kuni kaheaastase (kaasa arvatud) esialgse tähtajaga hoiused
- Kuni kaheaastase (kaasa arvatud) etteteatamistähtajaga lõpetatavad hoiused

Emiteeritud võlaväärtpaberid

- Kuni kaheaastase (kaasa arvatud) esialgse tähtajaga võlaväärtpaberid

B. Reservibaasi kantud kohustused, mille suhtes rakendatakse kohustusliku reservi nullmäära

Hoiused¹

- Üle kaheaastase esialgse tähtajaga hoiused
- Üle kaheaastase etteteatamistähtajaga lõpetatavad hoiused
- Repotehingud

Emiteeritud võlaväärtpaberid

- Üle kaheaastase esialgse tähtajaga võlaväärtpaberid

C. Reservibaasist välja jäetud kohustused

- Kohustused teiste asutuste ees, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet
- Kohustused EKP ja osalevate liikmesriikide keskpankade ees

¹ Euroopa Keskpanga 16. detsembri 2004. aasta määruses (EÜ) nr 2181/2004 (EKP/2004/21), millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2423/2001 (EKP/2001/13) rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta ja määrust (EÜ) nr 63/2002 (EKP/2001/18) rahaloomeasutustes kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiuste ja laenude suhtes kohaldatavate intressimäärade statistika kohta (ELT L 371, 18.12.2004, lk 42), on selgesõnaliselt sätestatud, et hoiuste kohustusi tuleb aruandluses kajastada nimiväärtusega. Nimiväärtus on põhisumma, mille võlgnik peab lepingu kohaselt võlausaldajale tagasi maksma. Muudatus osutus vajalikuks sellepärast, et nõukogu 8. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/635/EMÜ pankade ja muude rahandusasutuste raamatupidamise aasta- ja ühendaruannete kohta (EÜT L 372, 31.12.1986, lk 1) oli muudetud nii, et teatavate finantsinstrumentide hinda saaks kindlaks määrata õiglase väärtuse põhimõttel.

EKP võtab reservimäära kindlaksmääramisel arvesse ülempiiri, mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 2531/98. EKP rakendab enamiku reservibaasi kuuluvate kirjete suhtes ühetaolist kohustusliku reservi määra, mis ei ole null. See kohustusliku reservi määr on sätestatud EKP määruses EKP/2003/9. EKP sätestab kohustusliku reservi nullmäära järgmiste kohustuste kategooriate suhtes: „üle kaheaastase esialgse tähtajaga hoiused”, „üle kaheaastase etteteatamistähtajaga lõpetatavad tähtajaga hoiused”, „repotehingud” ja „üle kaheaastase esialgse tähtajaga võlaväärtpaberid” (vt taustinfo 9). EKP võib reservimäära igal

ajal muuta. EKP teatab reservimäära muutmisest enne esimest kohustusliku reservi hoidmisperioodi, mille kohta muudatused kehtivad.

RESERVINÕUETE ARVUTAMINE

Iga asutuse reservinõude arvutamiseks rakendatakse kõlblike kohustuste summa suhtes vastava kohustuste kategooria kohustusliku reservi määra.

Iga asutus arvab oma kohustusliku reservi nõudest maha 100 000 euro suuruse summa igas liikmesriigis, kus ta tegutseb. Sellise vähenduse lubamine

ei piira eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate asutuste õiguslikke kohustusi.⁷

Iga hoidmisperioodi kohustusliku reservi nõue ümardatakse lähima euron.

7.4 RESERVIHOIUSTE HOIDMINE

HOIDMISPERIOOD

EKP avaldab kohustusliku reservi hoidmisperioodide ajakava vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust.⁸ Kohustusliku reservi hoidmisperiood algab esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval pärast EKP nõukogu istungit, milleks eelnevalt on kavandatud rahapoliitilise kursi igakuine hindamine. Erijuhtudel võidakse avaldatud ajakava muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu istungite ajakava muutusest.

RESERVIHOIUSED

Iga asutus peab hoidma oma kohustuslikku reservi ühel või mitmel reservikontol oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangas. Kui asutusel on liikmesriigis mitu üksust, vastutab peakontor asutuse kõigi omamaiste üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest.⁹ Kui asutusel on üksused mitmes liikmesriigis, peab ta hoidma iga sellise liikmesriigi keskpangas, kus ta üksus tegutseb, kohustuslikku reservi, mis määratakse kindlaks vastavalt tema reservibaasile vastavas liikmesriigis.

Reservikontona võib kasutada asutuse arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades. Reservihoiuseid arvelduskontodel võib kasutada päevisesteks arveldusteks. Asutuse päevane reservihoius arvutatakse tema reservikontol oleva päevalõpujäägina.

Asutus võib taotleda oma asukohajärgse liikmesriigi keskpangalt luba hoida kõiki oma kohustuslikke reserve kaudselt vahendaja kaudu. Üldjuhul on võimalus hoida kohustuslikke reserve vahendaja kaudu vaid asutustel, mida osaliselt (nt sularahahaldus) haldab vahendaja (nt hoiupankade ja ühistupankade võrgud võivad oma reservihoiused tsentraliseerida). Vahendaja kaudu kohustusliku

reservi hoidmise suhtes kohaldatakse määruse EKP/2003/9 sätteid.

RESERVIHOIUSTE TASUSTAMINE INTRESSIGA

Kohustusliku reservi hoiuste pealt makstakse taustinfos 10 sätestatud valemi kohaselt intressi, mis võrdub EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise (kalendripäevade arvu järgi kaalutud) intressiga kohustusliku reservi hoidmisperioodil. Kohustuslikku reservi ületavalt reservihoiustelt intressi ei maksta. Intress makstakse liikmesriigi keskpanga teisel pangapäeval pärast selle hoidmisperioodi lõppu, mille eest intress arvestati.

7.5 RESERVIBAASI ARUANDLUS, KINNITAMINE JA KONTROLLIMINE

Kohustusliku reservi süsteemi kuuluvad asutused arvutavad kohustusliku reservi rakendamiseks vajalikud reservibaasi kirjed ning need esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP rahandus- ja pangandusstatistika raames (vt lisa 4). Määruse EKP/2003/9 artiklis 5 on määratletud asutuse reservibaasi ja reservinõude aruandluse ja kinnitamise kord.

Asutuse kohustusliku reservi aruandluse ja kinnitamise kord on järgmine. Asutuse kohustusliku reservi arvutamiseks vastaval hoidmisperioodil teeb algatuse kas asjakohane liikmesriigi keskpang või asutus. Kohustusliku reservi arvutanud osapool teatab sellest hiljemalt kolm keskpanga pangapäeva enne hoidmisperioodi algust. Asjakohane liikmesriigi keskpang võib kindlaks määrata varasema kohustuslikust reservist

7 Asutuste puhul, kellel on EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi (vt lisa 4) sätete kohaselt lubatud esitada statistilisi andmeid konsolideeritult ühe rühmana, lubatakse kogu rühmale kui tervikule vaid üks selline vähendus, kui asutused ei esita andmeid reservibaasi ja reservihoiuste kohta piisavalt üksikasjalikult, et eurosüsteem saaks kontrollida nende täpsust ja kvaliteeti ning määrata kindlaks iga üksiku rühma kuuluva asutuse reservinõude.

8 Tavaliselt avalikustatakse ajakava EKP pressiteates EKP veebilehel (www.ecb.europa.eu). Lisaks avaldatakse ajakava Euroopa Liidu Teatajas ja eurosüsteemi veebilehtedel (vt lisa 5).

9 Kui asutusel ei ole tegutsemiskoha liikmesriigis peakontorit, peab ta määrama põhifiliaali, kes vastutab asutuse kõigi asjaomases liikmesriigis asuvate üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest.

KOHUSTUSLIKU RESERVI HOIUSTE INTRESSI ARVUTAMINE

Kohustusliku reservi hoidmise eest makstakse järgmise valemi kohaselt arvutatud intressi:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kus:

R_t = kohustusliku reservi hoiuste pealt hoidmisperioodil t makstav intress.

H_t = kohustusliku reservi keskmised päevased hoiused hoidmisperioodil t .

n_t = kalendripäevade arv hoidmisperioodil t .

r_t = kohustusliku reservi hoiuste pealt makstava intressi määr hoidmisperioodil t ; intressimäär ümardatakse kahe kümnendkohani.

i = hoidmisperioodi t kalendripäev i .

MR_i = kalendripäeval i või enne seda arveldatud viimase põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressi piirmäär.

teatamise tähtaja. Samuti võidakse kindlaks määrata täiendav tähtaeg, mille jooksul asutus peab teatama kõikidest reservibaasi ja teatud kohustuslike reservide muudatustest. Teate saanud osapool kinnitab arvutatud kohustusliku reservi hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneval keskpanga pangapäeval. Kui teate saanud osapool ei ole sellele vastanud hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneva keskpanga pangapäeva lõpuks, loetakse asutuse kohustusliku reservi summa algavaks hoidmisperioodiks kinnitatuks. Pärast asutuse kohustusliku reservi kinnitamist vastavaks hoidmisperioodiks ei ole seda võimalik muuta.

Asutuste, kes võivad tegutseda teiste asutuste kaudsete reservihoiuste vahendajatena, on määruses EKP/2003/9 sätestatud aruandluse erinõuded. Reservi hoidmine vahendaja kaudu ei muuda vahendaja kaudu reservi hoidva asutuse statistilise aruandluse kohustusi.

EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel on õigus kontrollida kogutud andmete täpsust ja kvaliteeti nõukogu määruse (EÜ) nr 2531/98 ulatuses.

7.6 KOHUSTUSLIKU RESERVI NÕUDELE MITTEVASTAMINE

Asutus ei vasta kohustusliku reservi nõudele siis, kui asutuse kalendripäeva lõpu keskmine jääk reservikonto(de)l hoidmisperioodil on väiksem kui selle asutuse reservinõue vastaval hoidmisperioodil.

Kui asutus ei täida reservinõuet täielikult või osaliselt, võib EKP kehtestada ühe järgmistest sanktsioonidest vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2531/98:

- asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude summa suhtes rakendatava

laenuintressi piirmäära kuni 5 protsendipunkti võrra ületava summa tasumine;

- asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude summa suhtes rakendatava kuni kahekordse laenuintressi piirmäära tasumine; või
- nõue, et asjaomane asutus peab EKP-s või liikmesriigi keskpangas avama intressita hoiused, mille väärtus on asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude kolmekordne väärtus; hoiuse tähtaeg ei või ületada ajavahemikku, mille jooksul asutus ei täitnud reservinõuet.

Kui asutus ei täida eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi käsitlevatest määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi (s.t kui asjaomast teavet ei edastata õigeaegselt või kui edastatav teave ei ole korrektne), on EKP-l õigus kehtestada sanktsioone kooskõlas nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone ja 23. septembri 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 2157/1999 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone (EKP/1999/4).¹⁰ EKP juhatus võib määratleda ja avaldada kriteeriumid, mille alusel ta kohaldab sanktsioone, mis on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 2531/98 artikli 7 lõikes 1.¹¹

Lisaks võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõude raske rikkumise korral peatada osapoolte osaluse avaturuoperatsioonides.

¹⁰ EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21.

¹¹ Need kriteeriumid avaldati Euroopa Ühenduste Teataja teatises pealkirjaga „Euroopa Keskpanga teatis kohustusliku reservi hoidmise kohustuse rikkumise suhtes kohaldatavate sanktsioonide kehtestamise kohta“ (EÜT C 39, 11.2.2000, lk 3).

LISA I

RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDE JA MENETLUSTE NÄITED

NÄIDETE LOETELU

Näide 1	Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	66
Näide 2	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad pöördtehingud likviidsuse lisamiseks	67
Näide 3	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatav EKP võlasertifikaatide väljalase	68
Näide 4	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad välisvaluuta vahetustehingud likviidsuse vähendamiseks	69
Näide 5	Muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad välisvaluuta vahetustehingud likviidsuse lisamiseks	71
Näide 6	Riskiohjemeetmed	73

Näide I

FIKSEERITUD INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD PÖÖRDTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)
1. pank	30
2. pank	40
3. pank	70
Kokku	140

EKP otsustab jaotada kokku 105 miljonit eurot.

Jaotuse protsendimäär on:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Jaotamine osapoolte vahel toimub järgmiselt:

Osapool	Pakkumine (miljonites eurodes)	Jaotatud summa (miljonites eurodes)
1. pank	30	22,5
2. pank	40	30,0
3. pank	70	52,5
Kokku	140	105,0

Näide 2

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD PÖÖRDTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördteingu abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	Pakkumised kokku	Kumulatiivsed pakkumised
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Kokku	30	45	70	145	

EKP otsustab jaotada 94 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05%

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 3,05% (sel juhul kumulatiivne summa on 80 miljonit eurot). 3,05% juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Intressi piirmäära juures 1. pangale jaotatav summa on näiteks:

$$0,4 \times 10 = 4$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	30,0	45,0	70,0	145
Jaotatud summa kokku	14,0	34,0	46,0	94

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, on osapooltele jaotatavate summade suhtes rakendatav intressimäär 3,05%.

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, ei rakendata osapooltele jaotatavate summade suhtes ühtset intressimäära; näiteks 1. pangale määratakse 5 miljonit eurot intressimääraga 3,07%, 5 miljonit eurot intressimääraga 3,06% ja 4 miljonit eurot intressimääraga 3,05%.

Näide 3

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAV EKP VÕLASERTIFIKAATIDE VÄLJALASE

EKP otsustab vähendada turul likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava EKP võlasertifikaatide väljalaske abil.

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	Summa (miljonites eurodes)				Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Kokku	55	70	55	180	

EKP otsustab jaotada nominaalsumma 124,5 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05%.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 3,05% (sel juhul kumulatiivne summa on 65 miljonit eurot). 3,05% juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Intressi piirmäära juures 1. pangale jaotatav summa on näiteks:

$$0,85 \times 20 = 17$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	55,0	70,0	55,0	180,0
Jaotatud summa kokku	42,0	49,0	33,5	124,5

Näide 4

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUD LIKVIIDSUSE VÄHENDAMISEKS

EKP otsustab vähendada turul likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari välisvaluuta vahetustehingu. (Märkus: euroga kaubeldakse käesolevas näites preemiaga.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Kursivahed (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kokku	Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank			
6,84				0	0	
6,80	5		5	10	10	
6,76	5	5	5	15	25	
6,71	5	5	5	15	40	
6,67	10	10	5	25	65	
6,63	25	35	40	100	165	
6,58	10	20	10	40	205	
6,54	5	10	10	25	230	
6,49		5		5	235	
Kokku	65	90	80	235		

EKP otsustab jaotada 158 miljonit eurot kursivahe piirnoteeringuga 6,63. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 6,63 punkti (sellisel juhul on kumulatiivne summa 65 miljonit eurot). 6,63 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Kõnealuse piirnoteeringu juures 1. pangale jaotatav summa on näiteks:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	65,00	90,00	80,00	235,0
Jaotatud summa kokku	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, ostab eurosüsteem operatsiooni alguspäeval 158 000 000 eurot ja müüb 178 540 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval müüb eurosüsteem 158 000 000 eurot ja ostab 178 644 754 USA dollarit (forvardkurs on $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Näide 4 (järg)

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehting			Forvardtehting		
Vahetuskurss	EUR ost	USD müük	Vahetuskurss	EUR müük	USD ost
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Kokku	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Näide 5

MUUTUVA INTRESSIMÄÄRAGA PAKKUMISEMENETLUSENA TEOSTATAVAD VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUD LIKVIIDSUSE LISAMISEKS

EKP otsustab lisada turule likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari välisvaluuta vahetustehingu. (Märkus: euroga kaubeldakse käesolevas näites preemiaga.)

Kolm osapoolt esitavad järgmised pakkumised:

Kursivahed (× 10 000)	Summa (miljonites eurodes)				Kokku	Kumulatiivsed pakkumised
	1. pank	2. pank	3. pank			
6,23						
6,27	5		5	10	10	
6,32	5		5	10	20	
6,36	10	5	5	20	40	
6,41	10	10	20	40	80	
6,45	20	40	20	80	160	
6,49	5	20	10	35	195	
6,54	5	5	10	20	215	
6,58		5		5	220	
Kokku	60	85	75	220		

EKP otsustab jaotada 197 miljonit eurot kursivahe piirnoteeringuga 6,54. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 6,54 punkti (sellisel juhul kumulatiivne summa on 195 miljonit eurot). 6,54 punkti juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Kõnealuse piirnoteeringu juures 1. pangale jaotatav summa on näiteks:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

1. pangale jaotatav kogusumma on:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Osapooled	Summa (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	Kokku
Pakkumised kokku	60,0	85,0	75,0	220
Jaotatud summa kokku	55,5	75,5	66,0	197

EKP fikseerib operatsiooni teostamiseks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300 juures.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, müüb eurosüsteem operatsiooni alguspäeval 197 000 000 eurot ja ostab 222 610 000 USA dollarit. Operatsiooni tähtpäeval ostab eurosüsteem 197 000 000 eurot ja müüb 222 738 838 USA dollarit (forvardkurs 1,130654 = 1,1300 + 0,000654).

Näide 5 (järg)

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem euro ja USA dollari summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehting			Forvardtehting		
Vahetuskurss	EUR müük	USD ost	Vahetuskurss	EUR ost	USD müük
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Kokku	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Näide 6

RISKIOHJEMEETMED

Käesolev näide illustreerib eurosüsteemi likviidsust lisavates operatsioonides kasutatava alusvara suhtes kohaldatavat riskiohjeraamistikku.¹ Näite aluseks on eeldus, et osapool osaleb järgmistes eurosüsteemi rahapoliitilistes operatsioonides:

- 28. juulil 2004 algav ja 4. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, milles osapoolele jaotatakse 50 miljonit eurot intressimääraga 4,24%;
- 29. juulil 2004 algav ja 21. oktoobril 2004 lõppev pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon, milles osapoolele jaotatakse 45 miljonit eurot intressimääraga 4,56%; ning
- 4. augustil 2004 algav ja 11. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimisoperatsioon, milles osapoolele jaotatakse 35 miljonit eurot intressimääraga 4,26%.

Tabelis 1 kirjeldatakse turustatavaid alusvarasid, mida osapool kasutab nimetatud operatsioonide katteks.

TABEL I TEHINGUTES KASUTATAV TURUSTATAV ALUSVARA

Omadused						
Nimi	Vara liik	Tähtpäev	Kupong	Kupongi sagedus	Järelejäänud tähtaeg	Turuväärtuse allahindlus
Vara A	Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakiri	30.8.2008	Fikseeritud määraga	6 kuud	4 aastat	3,50%
Vara B	Keskvalitsuse võlakiri	19.11.2008	Muutuva määraga	12 kuud	4 aastat	0,50%
Vara C	Äriühingu võlakiri	12.5.2015	Nullmääraga		> 10 aastat	15,00%
Hinnad protsentides (sh kogunenud intress) ^{*)}						
28.7.2004	29.7.2004	30.7.2004	2.8.2004	3.8.2004	4.8.2004	5.8.2004
102,63	101,98 98,35	100,55 97,95	101,03 98,15	100,76 98,56	101,02 98,73 55,01	101,24 98,57 54,87

*) Konkreetse hindamispäeva kohta esitatud hinnad vastavad kõnealusele hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige tüüpilisemale hinnale.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Esmalt eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kus kasutatakse süsteemi, milles alusvara märgistatakse iga tehingu puhul. Alusvara hinnatakse iga päev. Riskiohjeraamistikku võib kirjeldada järgmiselt (vt ka tabel 2):

1. 28. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 50,6 miljoni euro eest vara A. Vara A on fikseeritud kupongimääraga Jumbo-tüüpi kaetud pangavõlakiri, mille tähtpäev on 30. augustil 2008. Seega on selle järelejäänud tähtaeg neli aastat, mis eeldab 3,5% suurust turuväärtuse allahindlust. Kõnealusel päeval on vara A turuhind vaadeldaval

1 Näite aluseks on eeldus, et lisatagatise nõude vajalikkuse arutamisel võetakse arvesse pakkumistoiminguga väljastatud vahenditel kogunenud intressi ning nõude esitamise lävi on 0,5% pakkumistoiminguga väljastatud vahenditest.

Näide 6 (järg)

turul 102,63%, mis hõlmab kogunenud kupongiintressi. Osapool peab esitama sellises koguses vara A, et pärast 3,5% suurust turuväärtuse allahindluse mahaarvamist oleks selle väärtus suurem kui jaotatud 50 miljonit eurot. Seega esitab osapool vara A nominaalväärtusega 50,6 miljonit eurot, mille kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 50 113 203 eurot.

2. 29. juulil 2004 sõlmib osapool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 21 miljoni euro eest vara A (turuhind 101,98%, turuväärtuse allahindlus 3,5%) ja 25 miljoni euro eest vara B (turuhind 98,35%). Vara B on muutuva kupongimaksemääraga keskvalitsuse võlakiri, mille suhtes rakendatakse 0,5% suurust turuväärtuse allahindlust. Vara A ja vara B kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 45 130 810 eurot, mis on seega rohkem kui nõutav 45 000 000 eurot.

29. juulil 2004 hinnatakse 28. juulil 2004 algatatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusvara ümber. 101,98% suuruse turuhinna juures jääb vara A allahinnatud turuväärtus ikkagi nõude esitamise läve alam- ja ülempiiridesse. Sellest tulenevalt leitakse, et algselt panditud tagatis katab nii esialgu pakkumistoiminguga väljastatud vahendite summa kui ka kogunenud intressi summas 5 889 eurot.

3. 30. juulil 2004 hinnatakse alusvara ümber: vara A turuhind on 100,55% ja vara B turuhind on 97,95%. 28. juulil 2004 alanud põhiliselt refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress on 11 778 eurot ning 29. juulil 2004 alanud pikemaajaliselt refinantseerimisoperatsioonilt kogunenud intress 5 700 eurot. Seetõttu jääb vara A kohandatud turuväärtus esimese tehingu puhul 914 218 euro võrra tehingu tagatavast summast (s.o pakutud likviidsus pluss kogunenud intress) allapoole, kuid ka allapoole nõude esitamise läve alampiiri, milleks on 49 761 719 eurot. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 950 000 eurot, millega pärast 3,5% suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55% suurusel turuväärtusel põhinevast hinnast taastatakse piisav tagatis.²

Lisatagatise nõue on vajalik ka teise tehingu puhul, kuna kõnealusel tehingus kasutatud alusvara kohandatud turuväärtus (44 741 520 eurot) jääb nõude esitamise läve alampiirist (44 780 672 eurot) allapoole. Seetõttu esitab osapool vara B summas 270 000 eurot kohandatud turuväärtusega 263 143 eurot.

4. 2. ja 3. augustil 2004 hinnatakse alusvara ümber ning see ei too 28. ja 29. juulil 2004 sõlmitud tehingutele kaasa lisatagatise nõudeid.
5. 4. augustil 2004 maksab osapool tagasi 28. juulil 2004 alustatud põhilise refinantseerimisoperatsiooni alusel väljastatud vahendid, k.a kogunenud intressi summas 41 222 eurot. Riigi keskpang tagastab vara A nominaalväärtusega 51 550 000 eurot.

Samal päeval sõlmib osapool uue tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab vara C nominaalväärtusega 75 miljonit eurot. Et vara C puhul on tegemist äriühingu nullkupongiga võlakirjadega, mille järelejäänud tähtaeg on üle kümne aasta ja mille suhtes on vaja rakendada 15% suurust turuväärtuse allahindlust, on allahinnatud turuväärtus kõnealusel päeval 35 068 875 eurot.

² Liikmesriikide keskpangad võivad nõuda lisatagatise esitamist pigem sularahas kui väärtpaperites.

Näide 6 (järg)

29. juulil 2004 alustatud pikaajalise refinantseerimisoperatsiooni alusvarade ümberhindamisest ilmneb, et pakutud varade kohandatud turuväärtus ületab nõude esitamise läve ülempiiri ligikaudu 262 000 euro võrra, mistõttu riigi keskpang peab tagastama osapoolle vara B nominaalväärtusega 262 000 eurot.³

Koondtagatiste haldussüsteem

Teiseks eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kes kasutab koondtagatiste haldussüsteemi. Osapool kasutatavate koondtagatiste hulka kuuluvaid varasid ei märgistata konkreetsete tehingute jaoks.

Tehingute jada käesolevas näites on sama, mis eespool kirjeldatud märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites. Peamine erinevus seisneb selles, et ümberhindamispäevadel peab kõigi koondatud tagatiste kohandatud turuväärtus katma kõigi osapool ja riigi keskpanga vahel pooleliolevate operatsioonide kogusumma. Käesolevas näites on 30. juulil 2004 tekkiv 1 178 398 euro suurune lisatagatise nõue identne märgistatud tagatiste haldussüsteemi näites kirjeldatud lisatagatise nõudega. Osapool esitab vara A nominaalväärtusega 1 300 000 eurot, millega pärast 3,5% suuruse allahindluse mahaarvamist 100,55% suuruse turuväärtusega hinnast taastatakse piisav tagatis.

Lisaks võib osapool 4. augustil 2004, kui saabub 28. juulil 2004 alanud põhilise refinantseerimisoperatsiooni tähtpäev, hoida varasid oma tagatiskontol. Vara võib ka teise vara vastu vahetada, nagu selgub näitest, kus vara A nominaalväärtusega 51,9 miljonit eurot asendatakse varaga C, mille nominaalväärtus on 75,5 miljonit eurot, et katta kõikide refinantseerimisoperatsioonide alusel pakutud likviidsust ja kogunenud intressi.

Riskiohjeraamistikku koondtagatiste haldussüsteemi puhul kirjeldab tabel 3.

³ Kui liikmesriigi keskpang pidi maksuma osapoolle tagatist seoses teise tehinguga, võib sellise tagatise teataval juhtudel tasaarveldada tagatisega, mida osapool maksab liikmesriigi keskpangale seoses esimese tehinguga. Selle tulemusena oleks tegemist vaid ühe tagatise arveldamisega.

Näide 6 (järg)

TABEL 2 MÄRGISTATUD TAGATISTE HALDUSSÜSTEEM

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

TABEL 3 KOONDTAGATISTE HALDUSSÜSTEEM

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir	Nõude esitamise läve ülempiir	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
-	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	-
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	-
-	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	-
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	-
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	-
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	-
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	-
-	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	-
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	-
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	-

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir ¹⁾	Nõude esitamise läve ülempiir ²⁾	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
-	50 000 000	49 750 000	Ei kohaldata	50 113 203	-
5 889	95 005 889	94 530 859	Ei kohaldata	94 926 624	-
-					
11 778	95 017 478	94 542 390	Ei kohaldata	93 839 080	-1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	Ei kohaldata	95 487 902	-
22 800					
35 333	95 063 833	94 588 514	Ei kohaldata	95 399 949	-
28 500					
-	80 034 200	79 634 029	Ei kohaldata	80 333 458	-
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	Ei kohaldata	80 248 396	-
39 900					

1) Koondtagatiste haldussüsteemis on nõude esitamise läve alampiiriks lisatagatise nõuete madalaim künnis. Praktikas nõuab enamik liikmesriikide keskpankaside lisatagatist, kui koondtagatise allahinnatud turuväärtus on kaetavast kogusummast väiksem.

2) Koondtagatiste haldussüsteemis ei ole nõude esitamise läve ülempiir asjakohane, kuna osapooled püüavad järjekindlalt pakkuda koondtagatist suuremas summas, et vähendada jooksvate tehingute kulusid.

LISA 2

SÕNASTIK

Aegumispäev: kuupäev, mil rahapoliitiline operatsioon aegub. **Repotehingu/tagasiostulepingu** või vahetustehingu puhul vastab aegumispäev **tagasiostupäevale**.

Alguspäev: kuupäev, mil arveldatakse rahapoliitilise operatsiooni esimene osa. Alguspäev vastab **repotehingutel/tagasiostulepingutel** ja **välisvaluuta vahetustehingutel** põhinevate operatsioonide puhul ostupäevale.

Allahindlus: vt **turuväärtuse allahindlus**.

Ameerika enampakkumine: vt **mitme intressimääraga enampakkumine**.

Arveldusagent: asutus, kes juhib arveldusprotsessi (nt arvelduspositsioonide kindlaksmääramine, maksetehingute seire jms) ülekandesüsteemide või muude menetluste puhul, milles kasutatakse arveldamist.

Arvelduskonto: otsese osalise selline konto keskpanga siseriiklikus **TARGET2s**, mida kasutatakse maksete töötlemiseks.

Arvelduspäev: tehingu arveldamise kuupäev. Arveldamine võib toimuda kauplemisega samal päeval (sama päeva arveldus) või üks või mitu päeva pärast kauplemist (arvelduspäev on **kauplemispäev (T)** + arvelduslõtk).

Arvestusperiood/hoidmisperiood: periood, mil arvestatakse kohustusliku reservi nõuete täitmist. EKP avaldab kohustusliku reservi arvestusperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. Arvestusperioodid algavad esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arveldamispäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, milleks eelnevalt on kavandatud rahapoliitilise kursi igakuine hindamine. Tavaliselt lõpevad need järgmise kuu sarnasele arvelduspäevale eelneval päeval. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu koosolekute ajakava muutusest.

Asutamisleping: Euroopa Ühenduse asutamisleping. Sageli nimetatakse seda Rooma lepinguks selle kehtivas redaktsioonis.

Avaturuoperatsioon: operatsioon, mis teostatakse finantsturul keskpanga algatusel. Eesmärkide, korrapärasuse ja menetluskorra põhjal võib eurosüsteemi avaturuoperatsioonid jagada järgmisse nelja kategooriasse: **põhilised refinantseerimisoperatsioonid**, **pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid**, **peenhäälestusoperatsioonid** ja **struktuurioperatsioonid**. Eurosüsteemi peamised avaturuinstrumendid on **pöördtehingud** ja neid võib kasutada kõigis neljas operatsioonide kategoorias. Peale selle võib **struktuurioperatsioonide** puhul kasutada võlasertifikaatide väljalaskmist ja **otsetehinguid** ning **peenhäälestusoperatsioonide** puhul **välisvaluuta vahetustehinguid** ja **tähtjaliste hoiuste kogumist**.

Brutoarveldussüsteem: ülekandesüsteem, kus vahendite arveldamine või väärtpaberite ülekandmine toimub üksikute käskluste põhjal.

Depoarve: keskpanga hallatav väärtpaberikonto, millele **krediidiasutused** võivad paigutada keskpanga operatsioonide tagamiseks sobivaks peetavaid väärtpabereid.

Depositoorium: asutus, kelle esmane ülesanne on registreerida väärtpaberid füüsiliselt või elektrooniliselt ning pidada arvestust nende väärtpaberite omandiõiguse üle.

Elektroonilise finantsinstrumendi kasutuselevõtt: finantsvara omandiõigust tähistavate füüsiliste sertifikaatide või dokumentide kaotamine selliselt, et finantsvara eksisteerib ainult raamatupidamiskirjetena.

EMP (Euroopa Majanduspiirkonna) riigid: Euroopa Liidu liikmesriigid, Island, Liechtenstein ja Norra.

E-raha: väljaandja vastu esitatud nõude rahaline väärtus: a) mida hoitakse elektronseadmel, b) mis antakse välja sellise vahendite summa vastu, mille väärtus ei ole väiksem kui väljalastud rahaline väärtus ning c) mida tunnustavad maksevahendina lisaks väljalaskjale ka teised ettevõtjad.

Esialgne marginaal: riskiohjemeede, mida eurosüsteem võib rakendada **pöördtehingutes** ja mis tähendab, et tehingu jaoks vajalik tagatis on samaväärne **osapoolle** antava krediidiga, millele lisandub esialgne marginaali väärtus.

Etteteatamistähtajaga lõpetatavad tähtajalised hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb hoiustest, mille hoidja peab arvestama kindlaksmääratud etteteatamistähtaega, enne kui ta saab vahendid välja võtta. Mõnel juhul on võimalik konkreetsel ajavahemikul võtta välja teatav fikseeritud summa või võtta vahendid välja enne tähtaega ja maksta leppetrahvi.

Euroala: piirkond, mis hõlmab ELi **liikmesriike**, kes kooskõlas **asutamislepinguga** on võtnud euro ühisrahana kasutusele ja kus ühtse rahapoliitika teostamise eest vastutab EKP nõukogu.

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS): Euroopa Keskpank ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpangad. Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole **asutamislepingu** kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriiklikust õigusest tulenevad volitused ning seega ei ole nad seotud **eurosüsteemi** rahapoliitika teostamisega.

Eurosüsteem: Euroopa Keskpank (EKP) ja **euroala liikmesriikide keskpangad**. Eurosüsteemi otsuseid langetavad organid on EKP nõukogu ja juhatus.

Eurosüsteemi laenuatagatiste hindamisraamistik (ECAAF): menetlused, eeskirjad ja meetodid, millega tagatakse, et kõik kõlblikud varad vastavad **eurosüsteemi** kõrgetele krediidistandarditele. Seejuures eristab eurosüsteem turustatavaid ja turustamatuid varasid. Kõlblike varade krediidistandarditele vastavuse hindamisel võtab eurosüsteem arvesse laenuatagatiste hindamise tulemusi neljast allikast: **välised laenuatagatiste hindamise asutused**, liikmesriikide keskpankade **laenuatagatiste hindamise sisesüsteemid**, osapoolte **reitingupõhised sisesüsteemid** või kolmandate isikute **reitingu vahendid**. Peale selle võtab eurosüsteem krediidistandarditele vastavuse hindamisel arvesse institutsioonilisi kriteeriume ja tunnuseid, mis tagavad instrumendi hoidjale sarnase kaitse, nagu näiteks garantiid. Eurosüsteemi kõrgetele krediidistandarditele vastavuse miinimumnõue (krediidikvaliteedi künnis) on laenuatagatisele antud hinnang „üks A”. Eurosüsteem käsitleb ühe aasta jooksul püsivat maksejõuetuse tõenäosust 0,10% samaväärsena laenuatagatisele antud hinnanguga „üks A”.

Eurosüsteemi pangapäev: iga päev, mil EKP ja vähemalt ühe **liikmesriigi keskpank** on **eurosüsteemi** rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks avatud.

Fikseeritud intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär on fikseeritud kogu instrumendi kehtivuse ajal.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul keskpank määrab intressimäära eelnevalt kindlaks ning **osapooled** teevad pakkumisi sellise rahasumma ulatuses, millega nad soovivad fikseeritud intressimäära juures tehinguid teha.

Hindamispäev: kuupäev, mil hinnatakse krediidioperatsioonide alusvara.

Hoidmisperiood/arvestusperiood: periood, mil arvestatakse kohustusliku reservi nõuete täitmist. EKP avaldab kohustusliku reservi arvestusperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. Arvestusperioodid algavad esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni arveldamispäeval pärast EKP nõukogu koosolekut, milleks eelnevalt on kavandatud rahapoliitilise kursi igakuine hindamine. Tavaliselt lõpevad need järgmise kuu sarnasele arvelduspäevale eelneval päeval. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, muu hulgas sõltuvalt EKP nõukogu koosolekute ajakava muutusest.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida **osapooled** võivad kasutada eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleõhoiuste tegemiseks liikmesriigi keskpangas.

Hollandi enampakkumine: vt **ühtse intressimääraga enampakkumine.**

Intressi piirmäär: intressimäär, mille juures ammendub kogu pakkumismenetlusega jaotatav summa.

Intressiarvestusmeetod: tava, mis määrab laenuintressi arvutamisel arvessevõetavate päevade arvu. **Eurosüsteem** kasutab oma rahapoliitilistes operatsioonides intressiarvestusmeetodit **tegelik päevade arv/360.**

Järelejäänud tähtaeg: võlainstrumendi aegumispäevani jäänud aeg.

Kahepoolne menetlus: menetlus, mille puhul keskpank suhtleb ühe või mitme osapoolega otse ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete menetluste hulka kuuluvad väärtpaberibörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad operatsioonid.

Kauplemispäev (T): päev, mil kauplemistehing teostatakse (s.t sõlmitakse kahe osapoole vaheline kokkulepe finantstehingu kohta). Kauplemispäev võib langeda kokku tehingu arvelduspäevaga (sama päeva arveldus) või eelneda arvelduspäevale kindlaksmääratud arvu pangapäevade võrra (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arvelduslõtk).

Keskpankadevaheline korrespondentpanganduse mudel (CCBM): eurosüsteemi loodud mehhanism, mille eesmärk on võimaldada **osapooltel** kasutada alusvarasid piiriülevalt. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul tegutsevad **liikmesriikide keskpangad** üksteise kontohalduritena. See tähendab, et iga liikmesriigi keskpangal on oma väärtpaberite haldussüsteemis väärtpaberikonto iga liikmesriigi keskpanga (ja EKP) jaoks. Mudelit võivad kasutada ka teatud eurosüsteemiväliste liikmesriikide keskpankade osapooled.

Kiirpakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mida eurosüsteem kasutab peenhäälestusoperatsioonideks, kui soovitakse kiiresti mõjutada likviidsusolukorda turul. Kiirpakkumismenetlusi teostatakse tavaliselt 90 minuti jooksul ning nendes osalevate osapoolte arv on tavaliselt piiratud.

Kindlasummaline mahaarvamine: fikseeritud summa, mille institutsioon arvab maha, kui arvutatakse tema kohustusliku reservi nõuet eurosüsteemi kohustuslike reservide raamistikus.

Kohustusliku reservi nõue: nõue, mille kohaselt asutustel peab olema keskpangas kohustuslik reserv. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemis korrutatakse krediidasutuse kohustusliku reservi nõude arvutamiseks iga reservibaasi arvatud bilansikirje kategooria reservimäär nende kirjete hulga asutuse bilansis. Lisaks arvavad asutused oma kohustusliku reservi nõudest maha kindla summa (vt kindlasummaline mahaarvamine).

Kohustuste mittetäitmine: eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistikus (ECAF) viidatud sündmus, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivis 2006/48/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivis 2006/49/EÜ investeerimisühingute ja krediidasutuste kapitali adekvaatsuse kohta (uuestisõnastamine) sätestatud määratlusele (direktiividele viidatakse koos kui kapitalinõuete direktiivile). Seega on tegemist kohustuste mittetäitmisega, kui „a) krediidasutus leiab, et võlgnik tõenäoliselt ei maksa tema vastu olevaid nõudeid krediidasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettvõtjale täielikult, kui krediidasutus ei kasutaks võimalust realiseerida tagatis (selle olemasolul),” ja/või „b) võlgnik on üle 90 päeva jätnud tasumata mis tahes olulised tema vastu olevad nõuded krediidasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettvõtjale”.

Kontohaldur: üksus, kes tegeleb väärtpaberite ja muude finantsvarade hoidmise ja haldamisega teiste nimel.

Koondsüsteem: vt koondtagatiste haldussüsteem.

Koondtagatiste haldussüsteem: keskpanga tagatiste haldamise süsteem, milles osapooled avavad koondtagatiste konto, et hoiustada varasid, mis on keskpangaga teostatavate tehingute tagatiseks. Erinevalt märgistatud tagatiste haldussüsteemist ei ole koondtagatiste haldussüsteemis alusvara üksiktehingute jaoks märgistatud.

Korrespondentpangandus: kord, mille kohaselt üks krediidasutus pakub teisele krediidasutusele makse- ja muud teenuseid. Maksete teostamiseks korrespondentpankade vahendusel kasutatakse sageli vastastikuseid kontosid (nostro- ja lorokonto), mille võib ühendada alaliste krediidiliinidega. Korrespondentpankade teenuseid osutatakse peamiselt ühest riigist teise, kuid riigisisestel võib neid kasutada seoses teatavate esindussuhetega. Korrespondentpank nimetab välisriigi krediidasutuse nimel hoitavaid kontot lorokontoks; välisriigi krediidasutus omakorda nimetaks sama kontot nostrokontoks.

Krediidasutus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) artikli 4 lõikes 1 määratletud asutus. Seega on krediidasutus: 1) ettevõtja, kelle tegevuseks on hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine avalikkuselt ning oma arvel ja nimel laenu andmine või 2) alapunktis 1 nimetamata ettevõtja või muu juriidiline isik, kes laseb maksevahendeid välja e-raha kujul.

Kõikumisvahemik (turuväärtuses kajastamine): eurosüsteem eeldab, et tema likviidsust lisavates **pöördtehingutes** kasutatava alusvara teatav turuväärtuse tase säilitatakse aja jooksul. See tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab **liikmesriigi keskpang osapolelt** täiendava vara või sularaha esitamist (s.o **lisatagatise nõue**). Analoogselt võib osapool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. Vt ka jaotis 6.4.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida **osapooled** võivad kasutada, et saada liikmesriigi keskpangalt kõlblike varade vastu eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleölaenu.

Laenutagatiste hindamise sisesüsteem: eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistikus ette nähtud laenutagatiste hindajate kategooria, mis praegu hõlmab Saksamaa keskpanga (Deutsche Bundesbank), Hispaania keskpanga (Banco de España), Prantsusmaa keskpanga (Banque de France) ja Austria keskpanga (Oesterreichische Nationalbank) hindamissüsteeme.

Lepingulise tähtajaga hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb peamiselt määratud tähtajaga tähtajalistest hoiustest, mis võivad olenevalt liikmesriigis levinud tavadest olla kas enne tähtaega välja võetamatud või välja võetavad pärast teatavate sanktsioonide rakendamist. See kategooria hõlmab ka mõningaid turustamatuid võlainstrumente, näiteks turustamatuid (retail) hoiusesertifikaate.

Liikmesriigi keskpang: käesolevas dokumendis ELi sellise **liikmesriigi** keskpang, kes on kooskõlas **asutamislepinguga** võtnud kasutusele ühisraha.

Liikmesriigi keskpanga pangapäev: iga päev, mil konkreetse **liikmesriigi keskpang** on avatud **eurosüsteemi** rahapoliitiliste operatsioonide teostamiseks. Mõnes liikmesriigis võivad keskpanga filiaalid olla keskpanga pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab keskpang **osapooli** eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

Liikmesriik: käesolevas dokumendis ELi liikmesriik, kes on kooskõlas **asutamislepinguga** võtnud kasutusele ühisraha.

Lisatagatise nõue: kõikumisvahemiku rakendamise seotud menetlus, mis tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab keskpang, et osapooled esitaksid täiendavaid varasid (või sularaha). Kui alusvara väärtus peaks pärast ümberhindamist olema suurem kui osapool võlgnetav summa ja kõikumisvahemik kokku, võib osapool nõuda keskpangalt liigsete varade (või sularaha) tagastamist.

Loovutamine makse vastu: väärtuse vastu vahetamise arveldussüsteemi mehhanism, millega tagatakse, et varade (väärtpaberite või muude finantsinstrumentide) **lõplik ülekanne** toimub siis ja ainult siis, kui toimub muu vara (või muude varade) lõplik ülekanne.

Lõplik ülekanne: tühistamatu ja tingimusteta ülekanne, millega täidetakse ülekanne teostamise kohustus.

Lähedane side: olukord, kus osapool on seotud võlainstrumentide väljalaskjaga/võlgnikuga/garandiga põhjusel, et: a) osapoolle kuulub 20% või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või

üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub osapoolele, omab 20% või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist või osapool ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa osapoolele, omavad koos 20% või rohkem väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist, või b) väljalaskjale/võlgnikule/garandile kuulub 20% või rohkem osapoole kapitalist või üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist suurem osa kuulub väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omab 20% või rohkem osapoole kapitalist või väljalaskja/võlgnik/garant ning üks või mitu ettevõtet, mille kapitalist kuulub suurem osa väljalaskjale/võlgnikule/garandile, omavad koos 20% või rohkem osapoole kapitalist või c) suurem osa nii osapoole kui ka väljalaskja/võlgniku/garandi kapitalist kuulub kolmandale isikule kas otseselt või kaudselt ühe või mitme ettevõtja kaudu, kelle kapitalist suurem osa kuulub kolmandale isikule.

Mahupõhine pakkumismenetlus: vt fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus.

Maksevõime risk: finantsvara väljalaskja kohustuste täitmatajäämisest (pankrotist) või osapoole maksejõuetusest tulenev kahjumirisk.

Mitme intressimääraga enampakkumine (Ameerika enampakkumine): pakkumismenetlus, mille puhul jaotamise intressimäär (või hind või vahetustehingu kursivahe) on samaväärne iga üksikpakkumise puhul pakutava intressimääraga.

Muutuva intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul osapooled esitavad pakkumisi nii raha summa kohta, mille ulatuses nad soovivad keskpangaga tehinguid teostada, kui ka intressimäära kohta, millega nad soovivad tehingut teha.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem: keskpankade tagatiste haldamise süsteem, kus likviidsust pakutakse iga üksiktehingu jaoks märgistatud varade vastu.

Nullkupongiga võlakiri: väärtpaber, millelt makstakse sularaha vaid kord tema kehtivuse jooksul. Käesolevas dokumendis hõlmavad nullkupongiga võlakirjad diskontomääraga väljastatud võlakirju ja võlakirju, mille tähtpäeva saabumisel teostatakse üks intressimakse. Nullkupongiga võlakirja eriliik on põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri (STRIP).

Nõude esitamise lävi: pakutava likviidsuse eelnevalt sätestatud tase, mille puhul esitatakse lisatagatise nõue.

Osapool: finantstehingu (nt igasuguse keskpangaga teostatava tehingu) vastaspool.

Ostuhind: hind, millega müüja ostetavat vara ostjale müüb või müüa kavatseb.

Ostupäev: kuupäev, mil müüja tegelikult müüb ostetava vara ostjale (müügi jõustumise kuupäev).

Otsetehing: tehing, mille puhul varasid ostetakse või müüakse kuni nende tähtajani (hetke- ja forwardtehingud).

Pakkumisintressi alammäär: intressimäärade alampiir, millega osapooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes.

Pakkumisintressi ülemmäär: intressimäära ülempiir, millega **osapooled** võivad esitada pakkumisi **muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes**. EKP teatatud pakkumisintressi ülemmäärast kõrgema intressimääraga pakkumised jäetakse kõrvale.

Pakkumismahu ülempiir: üksiku **osapoole** suurima aktsepteeritava pakkumise piirmäär pakkumisoperatsioonis. **Eurosüsteem** võib pakkumismahu ülempiire kehtestada selleks, et vältida ebaproportsionaalselt suuri pakkumisi üksikutelt osapooltelt.

Pakkumismenetlus: menetlus, mille puhul keskpang lisab turule likviidsust või kõrvaldab seda, kasutades pakkumisi, mille **osapooled** on omavahel konkureerides esitanud. Kõigepealt rahuldatakse kõige konkurentsivõimelisemad pakkumised kuni kogu keskpanga likviidsust lisavad või kõrvaldavad vahendid on ammendunud.

Pakkumismenetluse väikseim jaotusmäär: intressi piirmääraga tehtud pakkumiste madalaim protsendimäär, millele pakkumismenetluse raames vahendeid jaotatakse. Eurosüsteem võib otsustada kohaldada oma pakkumisoperatsioonides väikseimat jaotusmäära.

Peenhäälestusoperatsioon: eurosüsteemi ebaregulaarne avaturuoperatsioon, mille peamine eesmärk on reguleerida ootamatuid likviidsuskõikumisi turul.

Perioodi alguses fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis määratakse lähtuvalt väärtustest, mida kasutab viitindeks enne kupongi kogunemisperioodi algust teataval kuupäeval (või kuupäevadel).

Perioodi keskmiste kasutamine: säte, mis võimaldab **osapooltel** täita oma **kohustusliku reservi nõue arvestusperioodi** ajal hoitavate keskmiste **reservihoiuste** põhjal. Perioodi keskmiste kasutamise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju. **Eurosüsteemi** kohustusliku reservi süsteem võimaldab perioodi keskmiste kasutamist.

Perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis määratakse lähtuvalt väärtustest, mida kasutab viitindeks kupongi kogunemisperioodi teataval kuupäeval (või kuupäevadel).

Piiriülene arveldus: arveldus, mis toimub muus riigis või muudes riikides kui see, kus üks osapool asub või mõlemad osapooled asuvad.

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: regulaarne **avaturuoperatsioon**, mida **eurosüsteem** teostab **pöördtehinguna**. Pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse igakuiste **tavapakkumismenetluste** vormis ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: regulaarne **avaturuoperatsioon**, mida **eurosüsteem** teostab **pöördtehinguna**. Põhilisi refinantseerimisoperatsioone teostatakse iganädalaste **tavapakkumismenetluste** vormis ning nende tähtaeg on tavaliselt üks nädal.

Päeva lõpp: TARGET2 sulgemisele järgnev aeg pangapäeval, mil TARGET2s töödeldavad maksed selleks päevaks lõpetatakse.

Päevasisene laen: laen, mis antakse lühemaks ajaks kui üks pangapäev. Keskpangad võivad anda päevasiseseid laene selleks, et tasandada maksete arveldustes tekkinud vahesid ning neid võib anda: a) tagatud arvelduskrediidina või b) pandi vastu antava laenuoperatsioonina või **tagasiostulepinguna**.

Pöördtehing: operatsioon, mille puhul liikmesriigi keskpang ostab või müüb varasid **repitehingu/tagasiostulepingu** alusel või teostab tagatise vastu krediidioperatsioone.

Püsivõimalus: keskpanga võimalus, mida **osapooled** saavad kasutada omal algatusel. Eurosüsteem pakub kaht üleööpüsivõimalust: **laenamise püsivõimalust** ja **hoiustamise püsivõimalust**.

Rahaloomeasutus: liik finantsasutusi, mis koos moodustavad **euroala** raha emiteeriva sektori. Nende hulka kuuluvad keskpangad, ühenduse õigusega määratletud residentidest **krediidiasutused** ning kõik teised residentidest finantsasutused, kes võtavad muudelt üksustelt kui rahaloomeasutused vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse.

Rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN): finantsturgudel väljalastud väärtpaberitele määratud rahvusvaheline tunnuscode.

Reaalajaline brutoarveldussüsteem (RTGS): arveldussüsteem, kus makseid töödeldakse ja arveldatakse korralduste alusel (ilma tasaarvelduseta) ja reaalajas (pidevalt). Vt ka **TARGET2**.

Registreeritud intressi ja põhiosaga eraldi kauplemine (STRIP): nullkupongiga võlakiri, mis on loodud selleks, et kaubelda eraldi väärtpaberi konkreetse rahavoo nõuetega ja sama instrumendi põhisummaga.

Reitingupõhine sisesüsteem: eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistik ette nähtud laenu tagatiste hindajate kategooria, kuhu kuuluvad nende osapoolte sisesüsteemid, kelle hinnanguid võivad krediidiasutused kasutada riskikaalude arvutamisel vastavalt kapitalinõuete direktiivile. Neid süsteeme peavad riikide järelevalveasutused ametlikult tunnustama ning kinnitama.

Reitinguvahendid: eurosüsteemi laenu tagatiste hindamisraamistik ette nähtud hindamise allikas, mis hõlmab kolmandate isikute rakendusi, mille abil hinnatakse võlgnike laenukõlblikkust, kasutades muu hulgas auditeeritud raamatupidamisaruandeid. Enne raamistikku lisamist peab eurosüsteem iga rakenduse kinnitama.

Repo-operatsioon: repotehingul põhinev likviidsust lisav pöördtehing.

Repotehing/tagasiostuleping: kord, mille puhul vara müüakse ja müüjal tekib samal ajal õigus ja kohustus osta see konkreetse hinnaga tagasi tulevikus kindlaksmääratud kuupäeval või nõudmise korral. Selline kord sarnaneb tagatise vastu laenu saamisega, kuid erinevalt nimetatud operatsioonist ei säili müüjal väärtpaberi omandiõigust. **Eurosüsteem** kasutab fikseeritud tähtajaga tagasiostulepinguid **pöördtehingutes**.

Reservibaas: bilansikirjete summa, mis moodustab krediidiasutuse **kohustusliku reservi nõude** arvutamise baasi.

Reservihoiused: osapoolte reservikontodel olevad hoiused, mille eesmärk on kohustusliku reservi nõuete täitmine.

Reservikonto: liikmesriigi keskpangas asuv konto, millel hoitakse osapoolte reservihoiuseid. Reservikontona võib kasutada osapoolte arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades.

Reservimäär: määr, mille keskpank on iga reservibaasi arvatud bilansikirje kategooria kohta kehtestanud. Reservimäärasid kasutatakse kohustusliku reservi nõude arvutamiseks.

Struktuurioperatsioon: avaturuoperatsioon, mida eurosüsteem teostab peamiselt selleks, et kohandada finantssektori struktuuret likviidsuspositsiooni eurosüsteemiga.

Tagasiostuhind: hind, millega ostja on repotehingul/tagasiostulepingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale. Tagasiostuhind võrdub ostuhinnaga, millele on lisatud hinnavahe, mis vastab operatsiooni tähtaja jooksul pakutud likviidsuse intressile.

Tagasiostuleping/repotehing: kord, mille puhul vara müüakse ja müüjal tekib samal ajal õigus ja kohustus osta see konkreetse hinnaga tagasi tulevikus kindlaksmääratud kuupäeval või nõudmise korral. Selline kord sarnaneb tagatise vastu laenu saamisega, kuid erinevalt nimetatud operatsioonist ei säili müüjal väärtpaberi omandiõigust. Eurosüsteem kasutab fikseeritud tähtajaga tagasiostulepinguid pöördtehingutes.

Tagasiostupäev: kuupäev, mil ostja on repotehingul/tagasiostulepingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale.

TARGET (üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarveldussüsteem): TARGET2 süsteemi eelkäija, mis töötab detsentraliseeritud struktuuris, ühendades riikide RTGS-süsteemid ja EKP maksesüsteemi. TARGETi süsteemi asendab TARGET2 süsteem kooskõlas suunise EKP/2007/2 artiklis 13 sätestatud üleminekukavaga.

TARGET2: euro reaalaajaline brutoarveldussüsteem euromaksete arveldamiseks keskpangarahas. TARGET2 on asutatud ja toimib ühisplatvormina, mille kaudu esitatakse, töödeldakse ja saadakse maksekorraldusi ühistel tehnilistel alustel. TARGET2 õigusliku struktuuri moodustavad mitmed RTGS-süsteemid (TARGET2 osasüsteemid).

Tavapakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mida eurosüsteem kasutab oma korrapäraste avaturuoperatsioonide teostamiseks. Tavapakkumismenetlused teostatakse 24 tunni jooksul. Kõigil üldistele kõlblikuskriteeriumidele vastavatel osapooltel on õigus esitada tavapakkumismenetlustes pakkumisi.

Tavapärase mahaarvamine: kuni kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlaväärtpaberite (k.a rahaturupaberite) jäägi fikseeritud protsendimäär, mille võivad reservibaasist maha arvata väljalaskjad, kes ei suuda esitada tõendeid selle kohta, et selline tasumata summa kuulub teisele asutusele, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet, EKP-le või liikmesriigi keskpangale.

Tegelik päevade arv/360: intressiarvestusmeetod, mida kasutatakse laenuintressi arvutamiseks; see tähendab, et intress arvutatakse tegelike kalendripäevade põhjal, mida laen hõlmab, ning

aluseks võetakse 360 päeva pikkune aasta. Sellist intressiarvestusmeetodit rakendatakse **eurosüsteemi** rahapoliitiliste operatsioonide suhtes.

Turuväärtuse allahindlus: pöördtehingutes alusvara suhtes rakendatav riskiohjemeede, mis tähendab, et keskpank arvutab alusvara väärtuse selle turuväärtuse põhjal, millest arvatakse maha teatav protsendimäär (allahindlus). **Eurosüsteem** kohaldab turuväärtuse allahindlust, võttes arvesse konkreetse vara omadusi, näiteks järelejäänud tähtaega.

Turuväärtuse vähendamine: pöördtehingutes alusvara suhtes rakendatav riskiohjemeede, mille kohaselt keskpank vähendab alusvara teoreetilist turuväärtust teatud protsendi võrra enne **turuväärtuse allahindluse** rakendamist.¹

Turuväärtuses kajastamine: vt **kõikumisvahemik**.

Tähtajaklass: varaliik, mille **järelejäänud tähtaeg** jääb teatava vahemiku sisse, nt kolm kuni viis aastat.

Tähtjaliste hoiuste kogumine: rahapoliitiline instrument, mida **eurosüsteem** võib kasutada peenhäälestamiseks, kui eurosüsteem maksab **liikmesriikide keskpankades** asuvatel kontodel olevatelt **osapoolte** tähtjalistelt hoiustelt intresse, et vähendada turul likviidsust.

Ujuva intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär määratakse regulaarselt uuesti viitindeksi põhjal, et võtta arvesse lühikese ja keskmise tähtajaga turuintressimäärade muutumist. Ujuva intressimääraga instrumentidel on kas **perioodi alguses** või **perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär**.

Vahetustehingu kursivahe piirnoteering: vahetustehingu kursivahe noteering, mille juures ammendub kogu pakkumisega jaotatav summa.

Vahetustehingu kursivahe: välisvaluuta vahetustehingu puhul forward- ja hetketehingu vahetuskursside vahe.

Valuutariskiturbe tehing: väljalaskja ja riskiturbe osapoolte vaheline leping, mille kohaselt osa muude vääringute (v.a euro) rahavoogude laekumisest tulenevast valuutariskist maandatakse vahetades rahavood euromaksete vastu, mida teeb riskiturbe osapool. Vahetus hõlmab kõiki garantiisid, mida riskiturbe osapool neile maksetele annab.

Varaga tagatud väärtpaber: eraldatud (ring-fenced) koondfinantsvaradega (fikseeritud vara või vara, mille põhiosalt saadud laekumised on reinvesteeritavad) tagatud võlainstrument, mida saab kindla aja jooksul sularahaks konverteerida. Lisaks võivad olemas olla õigused või muud varad, mis tagavad väärtpaberiomani keele teenindamise või õigeaegse tulude jaotamise. Üldjuhul emiteerivad varaga tagatud väärtpabereid eriotstarbel loodud investeerimisüksused, kes on omandanud koondfinantsvarad nende algatajalt/müüjalt. Varaga tagatud väärtpabereilt tehtavad maksed sõltuvad peamiselt koondalusvaradelt saadud rahavoogudest ja muudest õigeaegset maksmist tagavatest õigustest nagu likviidsuse tagamise tehingud, garantiid või muud võimalused, mida tavaliselt nimetatakse krediidivõime parandamiseks.

¹ Näiteks V liikviidsusklassi kuuluvate varaga tagatud väärtpaberite puhul, mille väärtus määratakse teoreetilise hinna alusel, vähendatakse teoreetilist hinda 5% võrra enne 12%-list turuväärtuse allahindlust. See tähendab, et väärtust vähendatakse kokku 16,4%.

Vastassuunaliselt liikuva intressimääraga instrument: struktureeritud väärtpaber, mille puhul väärtpaberi hoidjale makstava intressi määr varieerub vastassuunaliselt teatava viitintressimäär muutumisega.

Väikseim pakkumismenetlusel jaotatav maht: üksikule osapoolle pakkumismenetluses jaotatava summa alampiir. **Eurosüsteem** võib otsustada jaotada oma pakkumisoperatsioonides igale osapoolle väikseima mahu.

Väline laenutagatiste hindamise asutus: eurosüsteemi laenutagatiste hindamisraamistikus ette nähtud laenutagatiste hindajate kategooria, kuhu kuuluvad need asutused, kelle hinnanguid võivad **krediidiasutused** kasutada riskikaalude arvutamisel vastavalt kapitalinõuete direktiivile. Neid asutusi peavad riikide järelevalveasutused ametlikult tunnustama ning kinnitama.

Välisvaluuta vahetustehing: samal ajal toimuv ühe valuuta hetkeost/-müük ja forvardmüük/-ost teise valuuta vastu. **Eurosüsteem** teeb rahapoliitilisi avaturuoperatsioone välisvaluuta vahetustehingutena, kui liikmesriikide keskpangad (või EKP) ostavad (või müüvad) eurot hetketehingu raames välisvaluuta vastu ja samal ajal müüvad (või ostavad) selle tagasi forvardtehinguga.

Väljalaskja: üksus, kellel on kohustus seoses väärtpaberi või muu finantsinstrumendiga.

Väärtpaberiarveldussüsteem: süsteem, mille abil saab väärtpabereid või muid finantsvarasid hoida ja üle kanda kas tasuta või makse vastu (**loovutamine makse vastu**).

Väärtpaberite keskdepositoorium: üksus, mis hoiab ja haldab väärtpabereid või muid finantsvarasid, hoiab emiteerimiskontosid ja võimaldab tehinguid töödelda väärtpaberite registreerimissüsteemis. Varad võivad eksisteerida füüsiliselt (kuid on väärtpaberite keskdepositooriumi süsteemis paigal) või immateriaalselt (s.t ainult elektrooniliste kirjetena).

Väärtpaberite registreerimissüsteem: raamatupidamissüsteem, mis võimaldab väärtpabereid ja muid finantsvarasid üle kanda ilma paberdokumente või -sertifikaate tegelikult liigutamata (nt väärtpaberite elektrooniline ülekanne). Vt ka **elektroonilise finantsinstrumendi kasutuselevõtt**.

Ühendus väärtpaberiarveldussüsteemide vahel: ühenduse moodustavad kõik kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahelised menetlused ja kord, mille abil saab kahe **väärtpaberiarveldussüsteemi** vahel väärtpabereid väärtpaberite registreerimissüsteemi kaudu üle kanda.

Ühtse intressimääraga enampakkumine (Hollandi enampakkumine): enampakkumine, mille puhul kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav jaotamise intressimäär (või hind või **vahetustehingu kursivahe**) on samaväärne **intressi piirmääraga**.

VÄLISVALUUTA SEKKUMISOPERATSIOONIDE JA RAHAPOLIITILISTE VÄLISVALUUTA VAHETUSTEHINGUTE OSAPOOLTE VALIMINE

Välisvaluuta sekkumisoperatsioonide ja rahapoliitiliste välisvaluuta vahetustehingute osapooled valitakse ühtse lähenemise kohaselt, olenemata sellest, milline korralduslik mudel on eurosüsteemi välisoperatsioonideks valitud. Valimispehmoõtted ei erine märkimisväärselt kehtivatest turustandarditest, sest need on saadud liikmesriikide keskpankade parimate tavade ühtlustamise teel. Eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled valitakse peamiselt kahe kriteeriumikogumi põhjal.

Esimene kriteeriumikogum lähtub ettevaatuspehmoõttest. Esimene ettevaatuskriteerium on krediidivõime, mille hindamisel kasutatakse eri meetodite kombinatsiooni (nt kommertsagentuuridelt kättesaadavaid krediidireitinguid ning siseanalüüse kapitali ja majandustegevuse muude näitajate kohta); teise kriteeriumiga nõuab eurosüsteem kõigilt potentsiaalsetelt välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooltelt, et nende üle teostaks järelevalvet tunnustatud järelevalvataja; kolmanda kriteeriumi kohaselt peavad kõik eurosüsteemi välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapooled järgima kõrgeid eetikastandardeid ning neil peab olema hea maine.

Kui minimaalsed ettevaatusnõuded on täidetud, rakendatakse teist kriteeriumikogumit, mille aluseks on tõhususega seotud kaalutlused. Esimene tõhususekriteerium käsitleb konkurent-sivõimelist hinnakujundusstrateegiat ja osapolee suutlikkust tulla toime suurte mahtudega – seda ka ebastabiilsetes turutingimustes. Tõhususega seotud kriteeriumide hulka kuuluvad ka osapoolte esitatava teabe kvaliteet ja katvus.

Potentsiaalsete välisvaluuta sekkumisoperatsioonide osapoolte hulk on piisavalt suur ja mitmekesine, et tagada sekkumisoperatsioonide teostamisel vajalik paindlikkus. See võimaldab eurosüsteemil valida erinevate sekkumiskana-lite vahel. Eurosüsteem võib tõhusaks sekkumiseks eri geograafilistes paikades ja ajavööndites kasutada mis tahes rahvusvahelises finantskeskuses asuvaid osapooli. Tegelikult asub märkimisväärne hulk osapooli siiski euroalal. Rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate välisvaluuta vahetustehingute osapoolte rühm vastab

euroalal asuvatele osapooltele, kes on valitud eurosüsteemi välisvaluutaga seotud sekkumisoperatsioonideks.

Liikmesriikide keskpangad võivad rahapoliitilistel eesmärkidel teostatavate välisvaluuta vahetustehingute osapooltega seotud krediidirikide vaoshoidmiseks rakendada limiidipõhiseid süsteeme.

LISA 4

EUROOPA KESKPANGA RAHANDUS- JA PANGANDUSSTATISTIKA ARUANDLUSRAAMISTIK¹

1 SISSEJUHATUS

Nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt)² on määratletud füüsilised ja juriidilised isikud, kelle suhtes kehtib andmete esitamise kohustus (nn vaadeldav andmete esitajate koosseis), konfidentsiaalsussätted ja asjakohased jõustamissätted vastavalt Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja (edaspidi EKPSi põhikiri) artiklile 5.4. Lisaks antakse sellega EKP-le õigus anda määruisi, et:

- täpsustada tegelik andmete esitajate koosseis;
- määratleda EKP statistiliste andmete esitamise nõuded ja rakendada neid osalevate liikmesriikide tegeliku andmete esitajate koosseisu suhtes;
- täpsustada tingimused, mille kohaselt võivad EKP ja liikmesriikide keskpangad kontrollida statistilisi andmeid või teostada nende kohustuslikku kogumist.

2 ÜLDIST

Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta), EKP/2001/13, nagu seda on muudetud,³ eesmärk on võimaldada EKP-l ja põhikirja artikli 5.2 kohaselt ka riikide keskpankadel, kes täidavad ülesandeid võimaluse piires, koguda statistilisi andmeid, mis on Euroopa Keskpankade Süsteemile (EKPS) vajalikud oma ülesannete teostamiseks ja eelkõige selleks, et EKPS saaks määratleda ja rakendada ühenduse rahapoliitikat vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu (asutamisleping) artikli 105 lõike 2 esimesele taandele. Määruse EKP/2001/13 kohaselt kogutud statistilisi andmeid kasutatakse rahaloomeasutuste sektori koondbilansi koostamiseks peamiselt eesmärgiga anda EKP-le terviklik statistiline ülevaade rahapoliitilise keskkonna arengust osalevates liikmesriikides asuvate rahaloomeasutuste koondfinantsvarade ja -kohustuste põhjal.

Statistika seisukohast toetuvad EKP statistiliste andmete esitamise nõuded rahaloomeasutuste sektori koondbilansi osas kolmele peamisele kaalutlusele.

Esiteks peab EKP saama võrreldavaid, usaldusväärseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid, mille kogumise tingimused on kogu euroalal võrdväärised. Kuigi andmeid kogutakse detsentraliseeritult liikmesriikide keskpankade poolt vastavalt põhikirja artiklitele 5.1 ja 5.2 ning vajaduse korral ka kooskõlas ühenduse täiendavate statistiliste nõudmistega või riiklike eesmärkidega, eeldab ühtse rahapoliitika määratlemiseks ja teostamiseks usaldusväärse statistilise aluse loomine piisavat ühtlust ja kohustuslike aruandlusstandardite järgimist.

Teiseks tuleb määruses EKP/2001/13 sätestatud aruandluskohustuste puhul pidada kinni läbiipaistvuse ja õiguskindluse põhimõtetest. Seda tuleb teha seetõttu, et kõnealune määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kogu euroalal. Sellega nähakse vahetult ette kohustused füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle suhtes EKP võib kehtestada sanktsioone, kui EKP kehtestatud aruandekohustust ei täideta (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikkel 7). Seega on aruandekohustus selgelt määratletud ja kõigil juhtudel, kui EKP kasutab oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda, järgitakse selgeid põhimõtteid.

Kolmandaks peab EKP muutma asjaomase aruandluskoormuse võimalikult väikseks (vt nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artikli 3 punkt a). Seepärast kasutatakse riikide keskpankade poolt määruse EKP/2001/13 alusel kogutud statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).⁴

¹ Käesolev lisa täidab üksnes teavitamise eesmärki.

² EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8.

³ EÜT L 333, 17.12.2001, lk 1. Määrus asendab Euroopa Keskpanga 1. detsembri 1998. aasta määrust (EÜ) nr 2819/98 (EKP/1998/16).

⁴ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Määruses EKP/2001/13, nagu seda on muudetud, sätestatakse üldiselt tegeliku andmete esitajate koosseisu määratlus, aruandluskohustus ja põhimõtted, mille kohaselt EKP ja riikide keskpangad tavaliselt rakendavad oma volitusi kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda. EKP statistiliste andmete esitamise nõuete ja kehtestatud standardite täitmiseks esitatavate statistiliste andmete üksikasjad on sätestatud määruse EKP/2001/13 I–IV lisas.

3 TEGELIK ANDMETE ESITAJATE KOOSSEIS; STATISTILISI ANDMEID ESITAVATE RAHALOOMEASUTUSTE NIMEKIRI

Rahaloomeasutused hõlmavad ühenduse õiguse kohaselt ühenduse residentidest krediidasutusi ning kõiki teisi residentidest finantsasutusi, mis võtavad muudelt üksustelt kui rahaloomeasutused vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) enda arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse. EKP koostab määruse EKP/2001/13 I lisas sätestatud liigitamispõhimõtteid järgides selle määratluse kohaste asutuste nimekirja ja haldab seda. Rahaloomeasutuste statistilise nimekirja koostamine ja haldamine kuulub EKP juhatuse pädevusse. Euroalal asuvad rahaloomeasutused moodustavad tegeliku andmete esitajate koosseisu.

Liikmesriikide keskpankadel on õigus teha erandeid väikestele rahaloomeasutustele, kui kuu konsolideeritud bilansis osalevate rahaloomeasutuste osatähtsus on vähemalt 95% osaleva liikmesriigi rahaloomeasutuste bilansi kogumahust. Sellised erandid võimaldavad liikmesriikide keskpankadel kasutada nn sabalõikamis-meetodit.

4 STATISTILISE ARUANDLUSE KOHUSTUS

Koondbilansi koostamiseks peab residentidest andmete esitajate tegelik koosseis esitama statistilised andmed oma bilansi kohta kord kuus. Täiendavad andmed tuleb esitada kord kvartalis. Statistilised andmed, mis tuleb esitada, on

täpsemalt määratletud määruse EKP/2001/13 I lisas.

Asjaomaseid statistilisi andmeid koguvad liikmesriikide keskpangad, kes peavad määratlema aruandluskorra. Määrus EKP/2001/13, nagu seda on muudetud, ei takista riikide keskpanku kogumast tegelikult andmete esitajate koosseisult EKP statistiliste nõuete rahuldamiseks vajalikku statistilist teavet osana laiemast statistilise aruandluse raamistikust, mille riikide keskpangad loovad omal vastutusel ühenduse või siseriikliku õiguse või kehtiva tava kohaselt ning mis täidab muid statistilisi eesmärgi. See ei tohiks siiski piirata määruses EKP/2001/13 sätestatud statistilise teabega seotud nõuete täitmist. Erijuhtudel võib EKP oma nõuete täitmiseks kasutada statistilisi andmeid, mis on kogutud sellistel muudel eesmärkidel.

Riigi keskpanga tehtud eespool määratletud erandi tagajärg on see, et asjaomaste väikeste rahaloomeasutuste suhtes rakendatakse andmete esitamise vähendatud nõudeid (see tähendab muu hulgas andmete esitamist vaid kord kvartalis), mis on kohustuslikud seoses kohustusliku reserviga ja mis on sätestatud määruse EKP/2001/13 II lisas. Kui väikesed rahaloomeasutused ei ole krediidasutused, kehtivad nende suhtes kõnealuse määruse III lisas sätestatud nõuded. Rahaloomeasutused, kelle suhtes on tehtud erand, võivad siiski täita kõiki aruandlusnõudeid.

5 STATISTILISE TEABE KASUTAMINE KOHUSTUSLIKU RESERVI KOHALDAMIS KÄSITLEVA EKP MÄÄRUSE KOHASILT

Et muuta aruandluskoormus võimalikult väikseks ja vältida statistiliste andmete kogumise dubleerimist, kasutatakse rahaloomeasutuste poolt määruse EKP/2001/13 kohaselt esitatud bilanssi käsitlevat statistilist teavet ka reservibaasi arutamiseks vastavalt määrusele EKP/2003/9.

Nii saabki statistilisi andmeid riikide keskpankadele esitada vastavalt allpool toodud tabelile 1, mis on esitatud määruse EKP/2001/13 I lisas.

Andmeesitajad kasutavad tabelis 1 tärniga (*) tähistatud lahtreid oma reservibaasi arvutamiseks (vt käesoleva dokumendi 7. peatüki taustinfo 9).

Õige reservibaasi arvutamiseks, mille suhtes kohaldatakse positiivset reservimäära, tuleb esitada üksikasjalikud andmed üle kaheaastase tähtajaga tähtajaliste hoiuste kohta, üle kaheaastase etteteatamisajaga lõpetatavate hoiuste kohta ning krediidasutuste repotehingutega seotud kohustuste kohta järgmistes („euroala” ja „teiste osalevate liikmesriikide”) sektorites: „rahaloomeasutused”, „krediidasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet, EKP ja liikmesriikide keskpangad”, „keskvalitsus” ja „ülejäänud maailm”.

Olenevalt andmete kogumise riiklikust süsteemist ning ilma et see piiraks määruses EKP/2001/13 sätestatud mõistete ning rahaloomeasutuste bilansi liigituspõhimõtete täielikku järgimist, võivad krediidasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet, esitada reservibaasi arvutamiseks vajalikud andmed (välja arvatud andmed kaubeldavate instrumentide kohta) tabeli 1a kohaselt, tingimusel et see ei mõjuta tabeli 1 rasvases kirjas esitatud andmeid.

Määruse EKP/2001/13 II lisas on sätestatud kohustusliku reservi süsteemi kohaldamisega seotud eri- ja üleminekusätteid ning sätteid krediidasutusi hõlmavate ühinemiste kohta.

Määruse EKP/2001/13 II lisa sisaldab eelkõige lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidasutuste puhul kasutatavat aruandluse kava. Lihtsustatud aruandlusega väikesed krediidasutused peavad esitama vähemalt kord kvartalis andmed, mis on vajalikud reservibaasi arvutamiseks vastavalt tabelile 1a. Need asutused tagavad, et tabeli 1a kohaselt esitatud andmed vastavad täielikult tabelis 1 kohaldatavatele määratlustele ja liigitusele. Lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidasutuste reservibaase käsitlevad andmed kolme kohustusliku reservi hoidmisperioodi kohta põhinevad liikmesriikide keskpankade kogutavatel kvartali lõpu andmetel.

Lisa sisaldab ka sätteid andmete konsolideeritud esitamiseks. Kohustusliku reservi süsteemi kuuluvad krediidasutused võivad Euroopa Keskpanga loal esitada konsolideeritud statistilise aruande kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidasutuste rühma kohta, kes asuvad ühe riigi territooriumil, tingimusel et kõik asjaomased institutsioonid on loobunud õigusest kindlasummaliseks mahaarvamiseks kohustuslikust reservist. Rühmale kui tervikule jääb siiski kindlasummalise mahaarvamise õigus alles. Kõik asjaomased asutused on üksiklaadiga esitatud EKP rahaloomeasutuste nimekirjas.

Lisa sisaldab ka sätteid krediidasutusi hõlmavate ühinemiste kohta. Mõisteid „ühinemine”, „ühinevad asutused” ja „ühendav asutus” kasutatakse määruses EKP/2003/9 määratletud tähenduses. Arvestusperioodil, mille jooksul ühinemine jõustub, arvutatakse ühendava asutuse kohustusliku reservi nõue ja seda tuleb täita kõnealuse määruse artikli 13 kohaselt. Järgmisteks kohustusliku reservi hoidmisperioodideks arvutatakse ühendava asutuse reservi nõue reservibaasi ja statistilise teabe alusel vastavalt erieskirjadele (vt määruse EKP/2001/13 II lisa liites olev tabel), kui need on kohaldatavad. Muul juhul kohaldatakse määruse EKP/2003/9 artiklis 3 sätestatud tavapäraseid statistilise teabe esitamise ja kohustusliku reservi nõude arvutamise eeskirju. Peale selle võib riigi keskpank lubada ühendaval asutusel täita oma kohustust edastada statistilist teavet ajutise korra kohaselt. See erand tavalisest andmeesitamiskorral peab olema võimalikult lühiajaline ega tohi mingil juhul ületada kuut kuud pärast ühinemise jõustumist. See erand ei piira ühendava asutuse kohustust esitada andmeid määruse EKP/2001/13 kohaselt ja, kui kohaldatav, tema kohustust võtta endale ühinevate asutuste andmete esitamise kohustused. Kui ühinemiskavatsus on tehtud avalikuks, peab ühendav asutus aegsasti enne ühinemise jõustumist teavitama asjaomase riigi keskpanka menetlustest, mida ta kavatseb rakendada, et täita oma kohustusliku reservi nõude määratlemisega seotud statistilise aruandluse kohustust.

6 STATISTILISE TEABE KONTROLLIMINE JA KOHUSTUSLIK KOGUMINE

EKP ja liikmesriikide keskpangad kasutavad tavaliselt oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda, kui edastamise, täpsuse, mõistelise vastavuse ja läbivaatamise miinimumnõuded ei ole täidetud. Kõnealused miinimumnõuded on sätestatud määruse EKP/2001/13 IV lisas.

7 MITTEOSALEVAD LIIKMESRIIGID

EKPSi põhikirja artikli 34.1 kohane määrus ei anna õigusi ega määra kohustusi liikmesriikidele, kelle suhtes kehtib erand (EKPSi põhikirja artikkel 43.1), ega Taanile (teatavaid Taaniga seotud sätteid käsitleva protokolliga artikkel 2) ning seda ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes (teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokolliga artikkel 8) ja seepärast kohaldatakse määrust EKP/2001/13 üksnes osalevate liikmesriikide suhtes.

EKPSi põhikirja artiklit 5, mis käsitleb EKP ja liikmesriikide keskpankade pädevust statistika valdkonnas, ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2533/98 kohaldatakse siiski kõigis liikmesriikides. Koos Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 10 (endine artikkel 5) osutab see mitteosalevate liikmesriikide kohustusele kavandada ja rakendada riiklikul tasandil kõiki meetmeid, mida nad peavad vajalikuks selleks, et koguda EKP statistiliste andmete esitamise nõuete täitmiseks vajalikku statistilist teavet ning teha statistika valdkonnas õigeaegselt ettevalmistusi, et saada osalevateks liikmesriikideks. See kohustus on selgelt sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98 artiklis 4 ja põhjenduses 17. Läbipaistvuse huvides on nimetatud erikohustust meenutatud määruse EKP/2001/13 põhjendustes.

Tabel I Iga kuu esitatavad andmed (varud)

Tavalises kirjas lahtrid on täitmiseks ainult krediidasutustele, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet

BILANSIKIRJED	A. Euroala							
	Rahaloome- asutused ³⁾	Mitterahaloomeasutused						
		Valitsussektor			Muud residentidest sektorid			
		millest krediidi- asutused, mille suhtes kohaldatakse kohustusliku reservi nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor	Kokku	Muud finants- vahendajad + finantsva- henduse abiettevõtted (S.123 + S.124)	Kindlustus- seltsid ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted (S.11)
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)
KOHUSTISED								
8 Ringluses olev raha								
9 Hoiused	*	*	*					
kuni üks aasta								
üle ühe aasta								
9e Euro	*	*						
9.1e Üleõhoiused				*	*			
9.2e Kokkulepitud tähtajaga				*	*			
kuni üks aasta				*	*			
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat				*	*			
üle kahe aasta ¹⁾	*	*	*	*	*			
9.3e Lõpetatavad etteteatamistähtajaga				*	*			
kuni kolm kuud ²⁾				*	*			
üle kolme kuu				*	*			
millest üle kahe aasta ⁴⁾	*	*	*	*	*			
9.4e Repod	*	*	*	*	*			
9x Välisvaluutad								
9.1x Üleõhoiused				*	*			
9.2x Kokkulepitud tähtajaga				*	*			
kuni üks aasta				*	*			
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat				*	*			
üle kahe aasta ¹⁾	*	*	*	*	*			
9.3x Lõpetatavad etteteatamistähtajaga				*	*			
kuni kolm kuud ²⁾				*	*			
üle kolme kuu				*	*			
millest üle kahe aasta ⁴⁾	*	*	*	*	*			
9.4x Repod	*	*	*	*	*			
10 Rahaturufondide aktsiad/osakud								
11 Emiteeritud võlaväärtpaberid								
11e Euro								
kuni üks aasta								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat								
üle kahe aasta								
11x Välisvaluutad								
kuni üks aasta								
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat								
üle kahe aasta								
12 Kapital ja reservid								
13 Muud kohustised								

- 1) Kaasa arvatud riiklikult reguleeritavad hoiused.
2) Kaasa arvatud mitteülekantavad arveldushoiused.

Tabel I Iga kuu esitatavad andmed (järg)

BILANSIKIRJED	A. Euroala								
	Rahaloome- asutused	Mitterahaloomeasutused							
		Valitsus- sektor	Muud residentidest sektorid						
			Kokku	Muud finants- vahendajad + finantsva- henduse abiettevõtted (S.123 + S.124)	Kindlustus- selsid ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teenindavad mittetulundus- ühingud (S.14 + S.15)		
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	Tarbija krediit (g)	Eluaseme- laenuid (h)	Muu (jääk) (i)	
VARAD									
1 Sularaha									
1e millest euro									
2 Laenuid									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni viis aastat									
üle viie aasta									
2e millest euro									
3 Väärtpaberid, v.a aktsiad									
3e Euro									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
3x Välisvaluutad									
kuni üks aasta									
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat									
üle kahe aasta									
4 Rahaturufondide aktsiad/osakud									
5 Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid									
6 Põhivara									
7 Muu vara									

Tabel 1a Lihtsustatud aruandluse kord kohustusliku reservi nõudega seotud andmete esitamiseks

	Reservibaas, mis arvutatakse tabeli 1 (kohustused) järgmiste veergude summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
HOIUSTE KOHUSTUSED (euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
9 HOIUSED KOKKU	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
millest:	
9.2e + 9.2x kokkulepitud tähtajaga üle kahe aasta	
millest:	
9.3e + 9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga üle kahe aasta	Vabatahtlik andmete esitamine
millest:	
9.4e + 9.4x repod	
	Tasumata summad, tabeli 1 (kohustused) veerg t
KAUBELDAVAD INSTRUMENDID (euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
11 EMITEERITUD VÕLAVÄÄRTPABERID	
11e + 11x esialgse tähtajaga kuni kaks aastat	
11 EMITEERITUD VÕLAVÄÄRTPABERID	
11e + 11x esialgse tähtajaga üle kahe aasta	

LISA 5

EUROSÜSTEEMI VEEBILEHED

Keskpank	Veebileht
Euroopa Keskpank	www.ecb.europa.eu
Belgia keskpang (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	www.nbb.be või www.bnb.be
Saksamaa keskpang (Deutsche Bundesbank)	www.bundesbank.de
Iirimaa keskpang (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland)	www.centralbank.ie
Kreeka keskpang (Bank of Greece)	www.bankofgreece.gr
Hispaania keskpang (Banco de España)	www.bde.es
Prantsusmaa keskpang (Banque de France)	www.banque-france.fr
Itaalia keskpang (Banca d'Italia)	www.bancaditalia.it
Küprose keskpang (Central Bank of Cyprus)	www.centralbank.gov.cy
Luksemburgi keskpang (Banque centrale du Luxembourg)	www.bcl.lu
Malta keskpang (Central Bank of Malta)	www.centralbankmalta.org
Madalmaade keskpang (De Nederlandsche Bank)	www.dnb.nl
Austria keskpang (Oesterreichische Nationalbank)	www.oenb.at
Portugali keskpang (Banco de Portugal)	www.bportugal.pt
Sloveenia keskpang (Banka Slovenije)	www.bsi.si
Soome keskpang (Suomen Pankki/Finlands Bank)	www.bof.fi

LISA 5
Euroüsteemi
veebilehed

LISA 6

MENETLUSED JA SANKTSIOONID OSAPOOLTE KOHUSTUSTE RIKKUMISE KORRAL

1 RAHATRAHVID

Kui osapool rikub pakkumiseeskirju,¹ kahepoolsete tehingute eeskirju,² alusvara kasutamiseeskirju³ või päevalõpukorda ja laenamise püsivõimaluse kasutamistingimusi,⁴ määrab eurosüsteem järgmised rahatrahvid:

- a) Pakkumisoperatsioonide, kahepoolsete tehingute ja alusvara kasutamisega seotud eeskirjade esmakordse ja teistkordse rikkumise korral 12 kuu jooksul kohaldatakse rahatrahve. Kohaldatava rahatrahvi suurus arvutatakse vastavalt laenuintressi piirmäärale, millele lisatakse 2,5 protsendipunkti.

Pakkumisoperatsioonide ja kahepoolsete tehingutega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt tagatise või sularaha summale, mida osapool ei suutnud esitada, ning see korrutatakse koefitsiendiga 7/360.

Alusvara kasutamisega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt sellele mittekõlblike varade (või varade, mida osapool ei või kasutada) hulgale: 1) mille osapool on esitanud riigi keskpangale või EKP-le, või 2) mida osapool ei ole kõrvaldanud 20 tööpäeva jooksul pärast sündmust, mille tagajärjel kõlblikud varad muutusid mittekõlblikeks või mille tagajärjel ei võinud osapool neid enam kasutada, ning see korrutatakse koefitsiendiga 1/360.

- b) Esimene kord, kui rikutakse laenamise püsivõimaluse kasutamise või päevalõpukorra eeskirju, kohaldatakse rahatrahvi, mille suurus arvutatakse vastavalt laenuintressi piirmäärale, millele lisatakse 5 protsendipunkti. Korduvate rikkumiste puhul suurendatakse laenamise püsivõimaluse loata kasutamise summa põhjal arvutatavat rahatrahvi määra täiendavalt 2,5 protsendipunkti võrra iga rikkumise korral, mis on aset leidnud 12 kuu jooksul.

2 MUUD SANKTSIOONID

Kui osapool rikub pakkumismenetluse või kahepoolsete tehingute eeskirju või alusvara kasutamiseeskirju, peatab eurosüsteem tema osaluse järgmiselt:

2.1 OSALUSE PEATAMINE PÄRAST PAKKUMISMENETLUSE JA KAHEPOOLSETE TEHINGUTE EESKIRJADE RIKKUMIST

Kui 12 kuu jooksul esineb kolmas sama liiki rikkumine, peatab eurosüsteem osapoole osaluse järgneva(te)s teatava aja jooksul algatatava(te)s sama liiki ja sama menetluse kohaselt toimuva(te)s avaturuoperatsiooni(de)s ning kohaldab lisaks ka jaotises 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi. Peatamist kohaldatakse järgmiselt:

- a) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul kuni 40% kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus üheks kuuks;
- b) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 40–80% kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus kaheks kuuks; ning
- c) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 80–100% kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse osalus kolmeks kuuks.

1 See rikkumine leiab aset juhul, kui osapool ei suuda üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara, et katta talle likviidsust lisava operatsiooni käigus jaotatud likviidsuse kogus, või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsust vähendava operatsiooni käigus eraldatud summa.

2 See rikkumine leiab aset juhul, kui osapool ei suuda esitada piisavat hulka kõlblike alusvarasid või piisavat hulka sularaha, et katta kahepoolset tehingut kokkulepitud summa.

3 See rikkumine leiab aset juhul, kui osapool kasutab olemasoleva krediidi tagamiseks varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuteks (või mida ta ei või kasutada).

4 See rikkumine leiab aset juhul, kui osapoole arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne ning ta ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu jooksul toimivate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks jaotise 2.3 sätteid.

2.2 OSALUSE PEATAMINE ALUSVARAGA SEOTUD EESKIRJADE RIKKUMISE KORRAL

Kui 12 kuu jooksul toimub kolmas rikkumine, peatab eurosüsteem osapoolle osaluse järgnevas avaturuoperatsioonis ning kohaldab lisaks ka eespool toodud jaotises 1 osutatud reeglite kohaselt arvatud rahatrahvi.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu jooksul toimivate järjestikuste rikkumiste suhtes, ilma et see piiraks jaotise 2.3 sätteid.

2.3 ERANDJUHTUDEL TEATAVAKS AJAKS KOHALDATAV OSALUSE PEATAMINE KÕIGIS EDASPIDISTES RAHAPOLIITILISTES OPERATSIOONIDES

Tõsise rikkumise korral ning võttes arvesse eelkõige asjaomaseid summasid ja rikkumishetked sagedust või kestust, võidakse erandjuhtudel kaaluda lisaks jaotises 1 osutatud reeglite kohaselt arvatud rahatrahvi kohaldamisele osapoolle juurdepääsu peatamist kõigile edaspidistele rahapoliitilistele operatsioonidele kolmeks kuuks.

2.4 TEISTES LIIKMESRIIKIDES ASUVAD ASUTUSED

Eurosüsteem võib otsustada, kas eeskirju rikkunud osapoolle suhtes rakendatavaid osaluse peatamise meetmeid tuleks kohaldada ka sama asutuse teistes liikmesriikides paiknevate filiaalide suhtes.

LISA 7

KEHTIVA KATTE LOOMINE KREDIIDINÕUETELE

Et krediidinõudel oleks kehtiv kate ning selle saaks osapoole kohustuste täitmata jätmise korral kiiresti realiseerida, peavad olema täidetud ka järgmised õiguslikud nõuded:

Krediidinõuete olemasolu kontroll: liikmesriikide keskpangad rakendavad eurosüsteemile tagatisena esitatud krediidinõuete olemasolu tõendamiseks vähemalt järgmisi abinõusid: 1) osapoole enda poolt vähemalt kord kvartalis esitav kinnitus ja tõendus tagatisena esitatud krediidinõuete olemasolu kohta, mille asemel võib kasutada keskses krediidiregistris (kui sellised on olemas) registreeritud andmete ristkontrolli; 2) osapoole poolt eurosüsteemile tagatisena esitatavate krediidinõuete olemasolust teatamise korra ühekordne kontroll liikmesriigi keskpanga, järelevalveasutuste või välisaudiitorite poolt; ning 3) osapoole enda poolt antud kinnituste ja tõenduste pisteline kontrollimine liikmesriigi keskpanga, asjaomaste krediidiregistris, järelevalveasutuste või välisaudiitorite poolt.

Punktis 1 osutatud osapoole enda poolt kord kvartalis esitav kinnitus ja tõendus hõlmab eurosüsteemi osapoolte kohustust kirjalikult kinnitada ja tagada, et:

- liikmesriigi keskpangale esitatud krediidinõuded vastavad eurosüsteemi kõlblikkuskriteeriumidele;
- mitte ühtki alusvarana esitatud krediidinõuet ei kasutata samal ajal mis tahes kolmanda isiku kasuks seatud tagatisena; osapool kohustub mitte kasutama krediidinõudeid tagatisena kolmandate isikute kasuks; ning
- igast asjaomase keskpanga ja osapoole lepingulist suhet oluliselt mõjutavast sündmusest teatab osapool asjaomasele keskpangale võimaluse korral kohe, kuid hiljemalt järgmise pangapäeva jooksul; sellised sündmused on eelkõige laenude ennetähtaegne või osaline või täielik tagasimaksmine ning krediidinõuetega seotud tingimuste leevendamine või oluline muutmine.

Punktides 2 ja 3 osutatud kontrollide (ühekordne ja pisteline kontroll) võimaldamiseks peab järelevalveasutustel või eriti liikmesriikide keskpangadel või välisaudiitoritel olema asjakohane lepinguline või siseriiklikust õigusest tulenev volitus.

- *Krediidinõude rakendamisest võlgnikule teatamine või rakendamise registreerimine:* krediidinõude tagatisena rakendamisel võlgnikule, arvestades liikmesriikides kehtivaid erisusi, tuleb jälgida järgmist:
 - a) Liikmesriikides, kus krediidinõude tagatisena rakendamise teatamine võlgnikule on sellise rakendamise kehtivuse siseriiklikes õigusaktides määratletud eeltingimus, on sellisest rakendamisest võlgnikule etteteatamine krediidinõude tagatiskõlblikkuse õiguslik tingimus. Võlgnikule etteteatamine kui krediidinõude tagatiskõlblikkuse tagamise viis eeldab, et osapool või keskpang (tulenevalt kehtivast siseriiklikust õigusest) teatab võlgnikule osapoole krediidinõude keskpangale tagatiseks esitamise ette või sellise rakendamise ajal.
 - b) Liikmesriikides, kus tagatiseks esitatud krediidinõude kehtivuse või mõnikord ka siseriiklikust õigusest tuleneva prioriteetsuse eeltingimuseks on avalikus registris registreerimine, tuleb seda teha enne krediidinõude rakendamist tagatisena või selle ajal.
 - c) Liikmesriikides, kus punktides a ja b kirjeldatud teatamine või registreerimine ei ole siseriikliku õiguse kohaselt kohustuslik, tuleb krediidinõude tagatisena rakendamise teatada võlgnikule tagantjärele. See eeldab, et osapool või liikmesriigi keskpang (tulenevalt kehtivast siseriiklikust õigusest) teatab võlgnikule osapoole krediidinõude keskpangale tagatiseks esitamise kohe pärast krediidisündmust. *Krediidisündmus* on kohustuste täitmata jätmine vms, mis

võib olla siseriiklikus õiguses täpsemalt määratletud.

Teatamisnõuet ei ole, kui krediidinõuded on esitajainstrumendid, mille puhul kehtiv siseriiklik õigus teatamist ette ei näe. Sellisel juhul tuleb asjaomased esitajainstrumendid kas enne nende tagatisena rakendamist või selle ajal toimetada vastavasse keskpanka.

Eespool sätestatu on miinimumnõuded. Liikmesriikide keskpangad võivad tulevalt kehtivast siseriiklikust õigusest nõuda täiendavalt etteteatamist või registreerimist.

- *Pangasaladuse ja konfidentsiaalsusega seotud piirangute puudumine:* osapool ei ole kohustatud saama võlgnikult heakskiitu sellise krediidinõude ja võlgnikuga seotud teabe avaldamiseks, mida eurosüsteem nõuab esitatud krediidinõuete kehtiva katte tagamise kindlustamiseks ning krediidinõuete kiire realiseerimise võimaldamiseks osapoole kohustuste täitmata jätmise korral. Võlgnik annab osapoolele lepingu alusel tingimusteta nõusoleku sellise enda ja krediidinõudega seotud teabe avaldamise kohta eurosüsteemile. Seda ei ole siiski vaja teha siis, kui kehtivates siseriiklikes õigusaktides puuduvad sätted, mis piiraksid sellise teabe avaldamist.
- *Krediidinõuete tagatiseks esitamise piirangute puudumine:* osapooled tagavad, et krediidinõuded on täielikult üleantavad ning neid on võimalik eurosüsteemile tagatiseks esitada piiranguteta. Krediidinõude kokkuleppes või mis tahes muus osapoole ja võlgniku vahelises leppes ei tohi olla muid piiravaid sätteid, välja arvatud juhul, kui siseriiklik õigus näeb eurosüsteemile ette tagatiste rakendamise suhtes mis tahes lepingulistele piirangutele vaatamata eelisseisundi.
- *Krediidinõuete realiseerimispiirangute puudumine:* krediidinõude kokkuleppes või mis tahes muus osapoole ja võlgniku vahelises leppes

ei tohi olla piiranguid tagatisena kasutatava krediidinõude realiseerimise, kaasa arvatud selle vormi, aja või muude tingimuste kohta.

